

ME KAKSI
EDESSÄMME AVIOLIITTO

Jerzy Grzybowski

Puolankielinen alkuteos: *Nas Dwoje – przed nami małżeństwo*.
Krakova: Wydawnictwo M, 2006.
Suomennos: Emil Anton.
ISBN 978-952-94-4880-7
Julkaisuvuosi: 2021.
Julkaistu sivustolla: www.ehkäisynetiikka.com.

Sisällys

Johdanto: kutsu yhteiseen työskentelyyn	4
Osa 1: Niin erilaisia, niin samanlaisia	5
Rakastumisesta, ihastumisesta ja muista tunteistamme	5
Mieheksi ja naiseksi hän loi heidät	9
Miksi nainen on muuttuvainen?	12
Osa 2: Tutustutaan keskustelemalla	16
Kuuntele ennen kuin puhut, ymmärrä ennen kuin arvostelet	16
Mitä arvostan sinussa, mistä taas en pidä	19
Täsmällisyydestä, tietokoneesta ja kotitöistä	23
Osa 3: Kalliolle rakennettu talo	27
Etsin uskovaa tyttöä	27
Ystävyys Jumalan kanssa	31
Rakkauden dialogissa eteneminen	35
Osa 4: Kahdesta tulee yksi ruumis	39
Kaipuu suurimpaan läheisyyteen	39
Seksiä ilman raja-aitoja	43
Sopiva ja sopimaton hetki	48
Osa 5: Lupaan sinulle...	51
Yhdessä vai erikseen?	51
Tunteista päätökseen	53
Lupauksen pitäminen, totuus ja suoraviivaisuus	56
Osa 6: Valoja ja varjoja	58
Joko olette riidelleet?	58
Ennen et tylsistynyt seurassani...	60
Oman kodin autonomia	65
Osa 7: Lopullinen päätös	70
Yhteinen ”kyllä” tai ”ei”	70
Häät ovat aivan kohta...	72
Iloitse avioliitostasi	75

Johdanto: kutsu yhteiseen työskentelyyn

Tämä teksti on tarkoitettu kahdenkeskeiseen työskentelyynne. Tässä on muutama ehdotus, joiden avulla voitte saada tekstistä mahdollisimman paljon irti.

- 1) Tutustukaa aiheisiin järjestyksessä, ei ”miten sattuu”. Niiden järjestys ei ole sattumanvarainen. Myöhemmissä luvuissa viittaamme usein aiempiin.
- 2) Suurin osa luvuista koostuu johdannosta, jossa on vähän teoriaa ja avioparien kertomuksia, sekä toisesta osasta, jossa on ehdotuksia omaa työskentelyänne varten. Tämä koostuu kirjoittamisesta, kirjoitetun yhteisestä lukemisesta ja keskustelusta. Älkää siirtykö oman työskentelyn osioon ilman johdanto-osan tarkkaa lukemista.
- 3) Molemmilla teistä tulisi olla kopio tästä tekstistä. Yhteinen työ on mielekästä silloin, kun olette ensin lukeneet yksittäiset luvut ja tehneet sen tehtävät kukin omillanne. Vasta tämän jälkeen seuraa työnne yhteinen osuus.
- 4) Tulette tarvitsemaan tilaa laajoillekin kirjallisille vastauksille, joten kummallakin tulisi olla vihko, johon vastauksia voi kirjoittaa.
- 5) Voitte lukea yksittäisiä lukuja yhdessä (tosin molemmat omasta tekstistään) ja tehdä kirjallisen työn samanaikaisesti. Järjestäkää silloin itsellenne erityinen paikka ja aika. Yrittäkää luoda yksityisyyden ja hiljaisuuden ilmapiiri, etteivät kadun tai muiden ihmisten äänet pääsisi häiritsemään. Parhaat tulokset saavutetaan vain keskittymällä ja olemalla tekemättä samalla muita asioita.
- 6) Ensimmäisen osan eli lukujen lukemisen ja harjoitusten tekemisen voitte tehdä myös erikseen, eri aikana ja eri paikassa. Tämä voi antaa mahdollisuuden miettiä asiat rauhassa läpi itsekseen ja vasta sitten siirtyä keskusteluun toisen kanssa.
- 7) Älkää kiiruhtako tämän työn kanssa. Yhden tapaamisen aikana tehkää yksi, korkeintaan kaksi tehtävää. Jotkin aiheet voi jakaa useammankin tapaamisen ajaksi.
- 8) Kysykää toisiltanne mahdollisimman paljon, oletteko ymmärtäneet toisianne oikein. Vain vilpittömyys ja totuudellisuus saavat tapaamisenne kantamaan hedelmää.
- 9) Keskustelkaa suorasanaisesti mutta hellävaraisesti, rakkaudella ja lempeydellä.
- 10) Teidän ei tarvitse pitää läpikäytyjä aiheita loppuun käsiteltyinä. Voitte palata niihin tarpeen mukaan ja laajentaa niitä.
- 11) Yrittäkää keskustella vaikeista ja epäselvistä asioista, älkää vältelkö niitä. Tärkeintä on, että kokisitte todellista dialogia jo nyt, jotta osaisitte sitten käyttää taitojanne avioliitossa.
- 12) Älkää ihmetelkö, että jotkin aiheet ja kysymyksetkin toistuvat tai ovat toistensa kaltaisia eri luvuissa. Kyse on siitä, että samoihin asioihin voi palata eri näkökulmasta jonkin ajan kuluttua.

Olemme valinneet vähän yli 30 rakastavaisilta saamaamme kysymystä, jotka olemme sisällyttäneet jokaisen luvun loppuun yhdessä vastausten kanssa. Toivomme, että ne täydentävät lukujen sisältöjä.

Toivomme, että nämä tapaamiset toisivat teille iloa toisiinne tutustumisesta, että ne saisivat teidät innostumaan toisistanne uudelleen, että ne saisivat teidät päättämään yhteiseen ratkaisuun yhteisestä elämästä sekä valmistaisivat teidät avioliittonne ensimmäisiin kuukausiin.

Irena ja Jerzy Grzybowski

Osa 1: Niin erilaisia, niin samanlaisia

Rakastumisesta, ihastumisesta ja muista tunteistamme

He juoksivat ulos luentosalista oppitunnin päätyttyä. Hän näki Anjan seisovan porraskäytävän edessä, aivan kuin hän olisi etsinyt jotakuta silmillään. Se, mitä hän oli pitkään lukenut Anjan kasvoilta ja koko olemuksesta, oli vetänyt häntä hänen puoleensa, mutta tähän asti hän ei ollut sanonut hänelle mitään. Anja herätti hänessä jännityksen, kiinnostuksen ja läheisyyden tunteen. Nyt, ikään kuin ohimennen, hän tokaisi hänelle: Ketä odotat? Hän vastasi: Sinua. Hetkeäkään ajattelematta hän nappasi Anjaa kädestä ja juoksi hänen kanssaan alas portaita huutaen ”waaa!!!” kovaan ääneen... Nyt he ovat olleet naimisissa jo yli 20 vuotta.

Rakkaus alkaa rakastumisen, kiinnostuksen, jännityksen, innostuksen, yhdessäolon ilon, intohimon, ja toisaalta myös kateuden, pelon ja ahdistuksen (siitä, että jokin voi mennä pieleen) tunteista. Mutta rakkaus ei ole vain tunne. Se on asenne, suhde, velvoite ja päätös. Rakkaus edellyttää vastuun itsestään ja toisesta. Monet suhteet hajoavat siksi, että rakkautta kohdellaan pelkkänä tunteena. Monille pareille on itsestäänselvää, että kun ”rakkaus” loppuu, eli kun tunteet sammuvat, niin erotaan. Kun tunteiden euforia on päällä, on vaikea uskotella itselleen, että asiat voivat olla toisin, että rakkaus on sokea. Syleilyt vain jatkuvat, ja se on kaunista. Mutta jos tästä ei osaa ottaa etäisyyttä, jos rakentaa vain tunteille, jos sulkee silmänsä siltä, mikä ahdistaa, ja jos ei halua ottaa asioita vakavasti, niin on helppo nähdä ennalta tällaisen liiton nopea loppu. Siksi kannattaa todella kysyä itseltään, kykenenkö todella rakastamaan tyttö- tai poikaystävääni ”ylä- ja alamäissä”. Yhteen muuttamisen hetkellä ilmenee aivan uusia tilanteita, uusia asioita, jotka voivat yllättäen aiheuttaa hyvin ikäviä tunteita. Yhteinen elämä ei ole pelkkää biletystä ja matkailua, leffojen katselua ja musiikin kuuntelua. Elämä ei ole tietokonesurffailua. Todellisuus, joka on kohdattava, tulee herättämään ikäviä tunteita: pettymystä, turhautuneisuutta, vihaa, kapinaa. Ne tulevat suuntautumaan kohti aviopuolisoa. Ne voivat ajaa karkaamaan kotoa etsimään menetettyjä mukavuuksia. Mutta asenteiden ja käyttäytymisen rakentaminen näiden ikävien tunteiden varaan on tunteellisen epäkypsyyden oire.

Meistä vaikuttaa usein siltä, että euforian tunne, ihana rakastumisen tila, kestää ikuisuuden, kun taas ikävien tunteiden ilmeneminen tai mukavien väheneminen merkitsee rakkauden loppua. Itse asiassa se voi olla vasta kypsyn rakkauden alku.

Tunteet ovat ensimmäisiä spontaaneja, sisiäisiä reaktioita tapahtumiin ja tilanteisiin, joihin joudumme, joista keskustelemme, joita muistelemme ja suunnittelemme. Ne ilmaisevat meidän tämänhetkistä psyykkistä tilaamme, jonka erilaiset ärsykkeet ovat saaneet aikaan. Tätä tilaa voimme kuvata mukavaksi tai ikäväksi. Kun tunteet ilmenevät, ne ovat riippumattomia ymmärryksestä ja tahdosta. Niiden intensiivisyys riippuu henkilön tunteellisuuden tasosta. Siispä tunteet eivät ole moraalisesti hyviä eivätkä pahoja. Vasta se, mitä näillä tunteilla teemme, on moraalisesti arvioitavissa. Käyttäydymmekö pelkästään tunteiden mukaan vai otammeko huomioon myös ymmärryksen ja tahdon? Seurusteluaikana kauniit ja erittäin mieluisat tunteet yleensä dominoivat, mutta ne eivät ratkaise suhteemme kestävyyttä. Asenteiden, puolison arvioimisen ja päätösten tekemisen perustaminen pelkästään tunteille johtaa useimmiten katastrofiin avioliitossa.

Mainitsin jo, että tunteiden perusteella ei pitäisi arvioida tyttö- tai poikaystävää. Mitä erilaisimmat käytösmallimme aiheuttavat ikäviä tunteita. Joskus tämä johtaa arvioihin kuten ”pojat ovat aina sellaisia” tai ”tytöt ovat feikkejä”. Jokapäiväisissä, jopa pienissä konflikteissa esiintyy usein arvioita kuten ”aina sinä...”, ”taas sinä...”, ”sinä et koskaan...”, joita toistellaan eri yhteyksissä. Et ikinä osaa pukeutua ihmisten tavoin, olet aina myöhässä, taas unohdit tuoda minulle kirjan. Nämä reaktiot ilmaisevat mielipahan, pettymyksen, haluttomuuden tunteita. Mutta ne kertovat

minun sisäisestä tilastani, ja usein niiden siirtäminen kumppaniin on hänelle loukkaavaa. Hän pukeutui niin kuin näki parhaaksi, hän myöhästyi, koska kahvilassa oli jono, hän unohti kirjan, koska... ei sillä niin väliä. Hän tunsu itsensä loukatuksi, mutta ei osannut ilmaista sitä, hän tunsu vain, että toinen on töykeä ja valittaa koko ajan jostakin. Tunteiden jakaminen olisi paljon rakentavampaa. Näin voisi saada aikaan muutosta itsessä. Onhan hän hänelle tärkeä. Ehkä hänen olisi parempi varata enemmän aikaa jonotukseen, pistää muistutus kirjasta, tms. Psykologit ovat sitä mieltä, että taito nimetä ja jakaa omia tunteita sekä hyväksyä toisessa ilmeneviä vaikeita tunteita on kommunikaatiotaidon perusta niin avioliitossa kuin ihmissuhteissa yleensäkin. Katsotaanpa, miten tämä näkyy Dorotan ja Mikaelin tapauksessa.

Dorota: Seurustelun ja kihlauksen aikana läheisyytemme herätti meissä ilon, lumoutuneisuuden, onnen, turvallisuuden ja läheisyyden tunteita. Jaoin nämä mukavat tunteet toistemme kanssa. Ikäviä tunteita ilmeni harvoin, ja erittäin mukavat tunteet, joita koimme lähes non-stop, painoivat vaa'assa paljon enemmän. Se, että saatan avioliitossa kokea hyvin vahvoja epämiellyttäviä tunteita Mikaelia kohtaan, yllätti minut täysin. Reagoin automaattisesti: "Käyttäydyit törkeästi. Miten saatoit satuttaa minua niin? Katso nyt, miten kauhea olo minulla on." Kun tunnen oloni näin surkeaksi, pidän tietysti selvänä, että hän on vastuussa minun ikävistä tunteistani. Alussa minulle oli itsestäänselvää, että hän on syyllinen. Säilytin vastuun hänen niskoilleen: "Katso, kuinka kärsin sinun takiasi." Samalla kommunikoin hänelle pettymykseni koko hänen persoonaansa ja meidän suhteeseemme.

Mikael: Minä tunsin olevani hyökkäyksen kohteena. Samaan aikaan näin, että Dorota on sulkeutunut. Mitä tahansa sanoinkin, se vain vahvisti hänen vakaumustaan minun syyllisyydestäni. Jos tällainen keskustelu jatkui tarpeeksi pitkään, vihan tunne Dorotaa ja sitten itseäni kohtaan kasvoi räjähdyspisteeseen. Onneksi tuollaisen eripurantila oli meille molemmille sietämätön. Kun voimakkaimmat tunteet laantuivat, puhuimme tilanteesta yrittäen ymmärtää toisiamme.

Meillä on usein taipumus tunteidemme ruokkimiseen, sekä mieluisten että epämieluisten. Kannattaa panna merkille, että ruokitut epämieluiset tunteemme ovat vastuussa myös epämieluisesta käytöksestämme. Nämä tunteet väärentävät todellisuuden. Mutta toisaalta tykkäämme myös mukavien tunteiden (nautinnon, tyytyväisyyden, onnen, euforian, rakastuneisuuden, kiinnostuksen) ruokkimisesta. Haluaisimme, että ne kestäisivät ikuisuuden. Mutta se on pelkkää harhaa. Myös mukavat tunteet – jos niitä ei kohdella impulsseina järkevään käyttöön – voivat väärentää todellisuuden välillämme. Suuri osa pettymyksistä rakkaussuhteissa johtuu liiallisesta suuntautumisesta tunteiden mukaan.

Martti: Avioliittomme alussa ajattelin, että rakastavana miehenä minun ei pitäisi tuntea vihaa vaimon käytöstä kohtaan. Kun tunsin vihaa, pidin sitä pahana. Peläten sitä, mitä tunsin, kielsin tuntevani vihaa. Nähdessään, että jotain on meneillään, Anne kysyi: "Onko jotain vialla? Oletko vihainen minulle?" Minä vastasin: "Ei mitään, kaikki hyvin." Mutta kaikki ei ollut hyvin. Olin hänelle vihainen, tunsin, että se on paha asia, ja sulkeuduin itseäni tämän kasvavan vihan kanssa. Joskus se kasvoi niin, että tunnin päästä en enää ollut vain vihainen vaan raivoissani hänen käytöksestään, saatuani vain vahvistusta perusteilleni. Tämän vaiennetun vihan vaikutuksen alaisena kieltäydyin keskusteluista, sulkeuduin toiseen huoneeseen, lähdin aamulla kotoa sanomatta sanaakaan, olin ilkeä, satutin Annea kiusallisilla huomautuksilla.

Tänään tiedän, että jos tunnen jotain, niin se ei ole arvioitavissa moraalisesti, koska tunteminen on tahdostamme riippumatonta. Siinä ei ollut mitään pahaa, että tunsin vihaa. Sen sijaan arvostelun ansaitsee se, mitä tein tämän vihan vaikutuksen alla. Se oli pahaa, että vihan vaikutuksesta loukkasin vaimoani, katkaisin yhteisymmärryksemme ja tuhosin ykseyden. Olisinhan

voinut valita hyvänkin käytöksen, vaikka tunsinkin vihaa. Olisin voinut kertoa Annelle vihani syistä, antaa hänelle mahdollisuuden muuttaa käytöstään ja korjata vahingon siltä osin, kun se oli hänen aiheuttamaansa. Mutta tämän opin vasta ajan kanssa, eikä se ollut minulle lainkaan helppoa.

Tunteiden (esimerkiksi vihan) vaikutusten alla voimme valita hyvän tai huonon käyttäytymisen. Voimme lausua pari viiltävää sanaa ja paiskoa ovia, tai voimme tajuta, että viha on oma ongelmani. Tunteita voi tulla, mutta niitä voi myös vaalia, ruokkia ja kasvattaa. Ja se on jo moraalinen piirissä. Esimerkiksi tunne jonkin asian haluamisesta voi ruokittuna johtaa varkauteen tai lahjuksen ottamiseen. Otetaan avioliittoa lähempänä oleva esimerkki: kiinnostus kolmanteen henkilöön voi ruokittuna johtaa pettämiseen. Kun tunsimme kiinnostusta, se ei ollut moraalisesti väärin, mutta tunteen ruokkiminen ja sen mukainen käytös olisi jo väärin.

Jotta olisi helpompaa tehdä järjellisiä päätöksiä ja jotta joskus hyvinkin vahvat tunteemme eivät häiritsisi meitä tilanteen arvioinnissa, on tärkeää, että osaamme tunnistaa ja nimetä nämä tunteet ja että emme rakenna niiden varaan tuomioita ja asenteita.

Anne: Joskus kävi niin, että tunsin vihaa tai katkeruutta, kun Martti esimerkiksi myöhästeli tai ei soittanut lupauksestaan huolimatta. Valitettavasti rakensin tälle vihalle ja katkeruudelle vaarallisen pyramidin. Vihan ohjaamana syytin häntä: no niin, hän ei soittanut, hän ei muista minua eikä lupauksiaan, hän ei selvästikään välitä minusta, hän ei yritä, hän on egoisti, hän ajattelee vain itseään. Tällaiset tuomiot ajoivat minut sulkeutumaan loukkantuneisuuden tunteeseen, haluttomuuteen keskustella mieheni kanssa, olemaan hänelle ilkeä. Sen sijaan, että olisin puhunut avoimesti tunteistani, millä olisin antanut hänelle mahdollisuuden ymmärtää minua ja esimerkiksi pyytää anteeksi, käännäinkin pois hänestä.

Koettujen tunteiden nimeäminen ja jakaminen on harvinaisen tärkeää kihlusaikana ja avioliitossa. Se auttaa nimittäin välttämään arviota toisen rakkauden puutteesta tilanteessa, jossa yksinkertaisesti ilmenee vihan tunne. Vihasta kannattaa puhua, ei kaataa sitä kumppanin päälle, vaan auttaa ymmärtämään, että jokin vihastuttaa. Tämä voi auttaa kumppania välttämään tilanteita, jotka aiheuttavat vihaa. Onhan se niin, että jos rakastan, niin pyrin välttämään tilanteita, jotka aiheuttavat tyttö- tai poikaystävälleni vihan tunteita. Mutta minun on tiedettävä tämä. Hyväksyn tämän vaikean tunteen kokemisen enkä sano kumppanilleni, että hänen tunteensa on väärä. Sen sijaan yritän itse käyttäytyä niin, tai muuttaa jotain käytöksessäni niin, etten aiheuttaisi hänessä näitä tunteita. Olemme toisillemme sekä lahja että tehtävä. Ja kaikki alkaa tunteista.

Seurusteluajana on tärkeää katsoa, mitä toinen tuo toiselle ruusujen, jäätelön ja muiden mukavuuksien lisäksi eri tilanteissa. Hyvä, jos ihastuksen, rakastuneisuuden ja lumon tunteet kestävät, mutta olkoot niiden lisänä todellinen mielenkiinto ja huoli toista kohtaan persoonana, valmius auttaa sekä arvojen ja asioiden tärkeysjärjestys. Yhteisessä elämässä tämä muuttuu sitten tavaksi täyttää yhteisiä velvollisuuksia, huoleksi aineellisesta hyvinvoinnista ja lapsista. Se vaikuttaa aviollisen rakkauden, uskollisuuden ja rehellisyyden kokonaisuuteen.

Nämä käyttäytymismallit, asenteet ja reaktiot saavat aikaan uusia tunteita. Jos asenteemme keskinäisissä suhteissamme ovat vastuullisia, herättävät kunnioitusta toisiamme kohtaan, ovat merkinä keskinäisestä huolenpidosta ja vastuusta, niin ne saavat aikaan jälleen mieluisia tunteita. Silloin voi ikään kuin rakastua uudelleen, tällä kertaa jo omaan mieheensä tai vaimoonsa. Läheisyyden, ilon, tyydytyksen ja ylpeyden tunteiden viehätyksen voi kokea taas uudestaan.

☺ ☺ Teidän työnne

1. Palauta mieleesi tilanne yhteisistä tapaamisistanne, keskusteluistanne, retkistänne, yhteisestä työstänne tms., joka tuntui sinusta mukavalta. Kumpikin teistä mainitkoon ainakin kolme mukavaa tunnetta. Millaisia toiveita, unelmia ja odotuksia ne saivat aikaan?
2. Palauta mieleesi tilanne yhteisistä tapaamisistanne, keskusteluistanne, retkistänne, yhteisestä työstänne tms., joka tuntui sinusta ikävältä. Nimeä ainakin kolme tällaista tunnetta. Millaisia ajatuksia tai tuntemuksia sinussa tuolloin syntyi, millaista ahdistusta tai pelkoa ne herättivät?

Älkää yrittäkö kiistellä siitä, miten kihlattu on kokenut tunteensa. Jokaisella on oikeus kokea tilanteet ja tapahtumat yksilöllisesti. Voitte pyytää selitystä tai täydennystä. Ennen kaikkea pyrkikää kuitenkin ottamaan vastaan se, mitä toinen kertoo tunteistaan. Varmistakaa, että ymmärrätte toisianne hyvin, mutta älkää arvioiko toisianne.

Tunteiden nimeämisen helpottamiseksi liitämme mukaan listan mielestämme useimmiten koetuista tunteista. Tämä on vain valikoima rikkaasta tunteiden kirjosta.

Meidän tunteemme – joitain useimmiten koettuja

onni, ilo, liikutus, sympatia, rakastuminen, ihailu, mielenkiinto, ihastus, lumoutuneisuus, hellyys, hyväntuulisuus, vapaus, kiire, kiihotus, yllätys, ihmetys, tyytyväisyys, ylpeys, huolettomuus, luottamus, toivo, turvallisuus, rauhallisuus, helpotus, into, intohimo, innostus, tyydytys, nautinto, himo, voitonriemu, kärsimys, sääli, myötätunto, kateus, kostonhalu, mauttomuus, viha, suuttumus, kärsimättömyys, raivo, pelko, uhka, epäluottamus, jännitys, ärsytys, suru, epäily, pettymys, loukkaantuneisuus, nöyryytys, voimattomuus, yksinäisyys, tyhjiys, uupuneisuus, hämmennys, häpeä, hermostuneisuus, epätoivo, järkytys, jännitys

Teidän kysymyksenne:

Miten on yhteisten retkien ja samassa huoneessa asumisen laita? Onko se syntiä?

Yhteiset retket ja asuminen yhdessä huoneessa tällaisten retkien aikana ei ole synti, mutta ne luovat puitteet seksuaaliselle lähentymiselle. On kysymys pojan ja tytön tahdosta ja päätöksestä, pystyvätkö he asettamaan itselleen intiimiyden rajat tällaisten retkien aikana. Synnin ongelma voi tulla tässä vastaan.

Mieheksi ja naiseksi hän loi heidät

Odotamme usein toistemme käyttäytyvän tiettyjen mieheyden ja naiseuden mallien mukaan. Esimerkiksi ”tosimies ei koskaan itke”. Mutta jokainen kokee mieheytensä ja naiseutensa yksilöllisesti, eikä meillä lainkaan tarvitse olla niitä ”miehekkäitä” tai ”naisellisia” ominaisuuksia, joita toinen meiltä odottaa.

Barbara: Kun aloimme kihlusaikana suunnitella yhteistä elämää Reijon kanssa, mietin, täytänkö avioliitossa roolini naisena. Minulle oli tärkeää, että loisin kodin, johon olisi mukava tulla. Roolini ruuanlaiton ja siivoamisen lisäksi on kodin kaunistus. Joskus vähäkin riittää, jokin kaunis pöytäliina, kukat ja kynttilä pöydällä, ja heti näyttää erilaiselta. Se luo lämpimän ilmapiirin ja tekee asunnostamme kodikkaan. Kun huolehdin kodista tällä tavoin, täytän tarpeeni olla jollekulle tarpeellinen, osoitan rakkauttani Reijoa kohtaan. Kodinhoidossa on suureksi eduksi taito keskittyä moneen asiaan kerralla, mikä aina ihmetyttää Reijoa, joka voi tehdä vain yhtä asiaa kerrallaan. Toinen unelmani naisena on äitinä oleminen. Äitiys osoittautui tietynlaiseksi ”ahjoksi” luonteelleni. Lapsen ansiosta minusta tuli herkempi ja hellempi.

Reijo: Avioliitto Barbaran kanssa muutti täysin tapani nähdä itseni miehenä. Ensimmäiset kuukaudet häiden jälkeen olivat meille erittäin vaikeita, sillä elin ja käyttäydyin yhä ikään kuin olisin poikamies. Barbaran erilaisiin ongelmiin vastasin usein ”kaikki järjestyy”, siinä se. En ymmärtänyt kunnolla, että vastaukseni eivät anna Barbaralle hänen tarvitsemaansa turvallisuudentunnetta. Minun piti alkaa opetella, mitä tarkoittaa olla aviomies psykologisessa ja hengellisessä mielessä. Asteittain opin ottamaan vastuuta avioliitostamme. Otin itselleni kaikki kodinhoidon tekniset asiat: laskut, korjaukset, remontit. Tunnen tarvetta tukea Barbaraa hänen vaikeina hetkinään. Tietoisuus siitä, että olen hänelle tukena, tuo avioliittoomme rauhaa. Kun lapsi ilmestyi perheeseemme, löysin mieheydestä aivan uusia puolia. Isänä olemisen tunne täyttää minut ylpeydellä, mutta samalla se asettaa eteeni mieheyden uudet kasvot isyyden hahmossa. En myöskään ole sitä mieltä, että tietyt ”naiselliset” tehtävät kuten imuroiminen tai pyykkäys loukkaisivat mieheyttäni. Päinvastoin, tunnen itseni näitä asioita tehdessäni ritariksi, joka palvelee ”sydämensä daamia”.

Erään kohtaamani stereotypian mukaan mies ei kiinnitä huomiota yksityiskohtiin niin kuin nainen. Viola ja Markus, joilla on 12 vuoden aviokokemus, protestoivat tätä vastaan.

Markus: Minä olen tälle elävä vastaväite. Kotiintulon jälkeen huomaan aina kaikki muutokset: että verhot on pesty, että maton alla (!) on muruja, että pöytäliinassa on tahra... En ole eläessäni pannut päälleni eriparisuutta, tiedän aina, kun kravattissani on tahra, jne. Huomaan tämän kaiken.

Olen myös lukenut, että mies pyrkii systemaattiseen päivän suunnitteluun ja tarvitsee selkeitä sääntöjä, kun taas nainen pystyy toimimaan spontaanisti kulloisenkin hetken tarpeiden mukaan. Näin on minun avioliitossani Irenan kanssa.

Markus: Mutta meillä on päinvastoin. Minä en siedä suunnitelmia. Ne häiritsevät minua, niihin pitää myöhemmin palata ja viitata, ne pitää toteuttaa ja sitten katsoa, onnistuiko kaikki, ja kaiken lisäksi suunnitelman valmisteluun pitää varata aikaa. Paljon mieluummin hoidan asioita sen mukaan, kun niitä tulee. Silloin tunnen olevani elementissäni. Ennalta-arvaamattomiin tilanteisiin osaan sopeutua. Muutokset eivät pelota minua.

Melko yleisesti ajatellaan, että nainen on intuitiivisesti valmis äitiyteen ja jollain lailla tietää luonnostaan oleellisen äitiydestä.

Viola: Kun synnytin vanhimman poikamme Ollin, olin hänen kanssaan yksin sairaalahuoneessa. Kun minun piti ensimmäisen kerran kääriä hänet vaippaan, en tiennyt, kuinka se tehdään. Purskahdin itkuun neuvottomuuttani. Pyysin apua. Kyyneleeni nähnyt kättilö sanoi, että minun pitäisi kyllä tietää, koska naisella on intuitio äitinä olemisesta. Tunsin oloni vielä kamalammaksi, koska en todella tiennyt, kuinka se tehdään, ja tässä vielä naiseuteni sai kuulla tuomion sanat. Kotiintulon jälkeenkään en osannut monia asioita. En esimerkiksi tiennyt, miksi Olli milloinkin itki. Luin, että todellinen äiti osaa erottaa lapsen itkun syyt ja tietää, että kyseessä on joko nälkä, väsymys, yksinäisyys tai märkä vaippa. Tämä vain lisäsi tuntemustani siitä, etten ole onnistunut äitinä ja naisena. Se häiritsi minua äidiksi opettelussa. Olin koko ajan hermostunut. Entistä vaikeammaksi asian teki se, että näin Markuksen silmissä kysymyksen: ”Miksi et pärjää? Muut naiset pärjäävät.”

Viola jatkaa toisesta näkökulmasta:

Avioliittoon valmistavalla kurssilla meille sanottiin, että mies on sellainen ja nainen tällainen. Luin myös kirjoja, joissa puhuttiin siitä, kuinka miehen pitäisi toimia ja kuinka naisen. Häiden jälkeen ryhdyin toteuttamaan näitä malleja. Ihmetykseni oli melkoinen, kun huomasin, ettei Markus oikein tahdo mahtua muottiinsa. Hänen tehtävänsä ja tyypillinen luonteenpiirteensä piti olla maailman muuttaminen, hänen piti pärjätä kaikessa ja olla vahva sekä rohkea. Sellaisena hänet myös halusin. Mutta töistä palaamisen jälkeen hän ei enää halunnutkaan muuttaa maailmaa (eikä hänellä kyllä töissäkään ollut siihen mahdollisuutta). Hän meni maaten ja osoitti minulle heikkoutensa, jakoi kanssani epäilyksensä ja pelkonsa. Tämä aiheutti sen, että olin hänelle ilkeä, katkera ja vihainen, vertasin häntä muihin ”todellisiin” miehiin. Jos en ilmaissut kaikkea ääneen, kannoin sitä pääni sisällä ja ajattelin: ”Miksi olet tuollainen?” Vasta vuosien keskustelun jälkeen osoittautui, että kyse ei olekaan siitä, ettei Markus sovi malliin, vaan että malli ei sovi Markukseen. Ja että meidän avioliitossamme saattaisiin kadottaa Markuksen etsiessäni miestä. Minun piti löytää hänet suhteessa minuun eikä jotain miehen ideaalia.

Markus: Minulle ei soveltunut rooli, jossa minun piti käyttäytyä kirjojen suunnitteleminen mallien mukaan. Halusin elää vapaasti, halusin olla oma itseni. Tunsin, että Viola haluaa ahdata minut kehyksiin, joiden sisällä minun pitäisi teeskennellä.

Yksi yleinen pettymysten ja turhautumisten syy avioliiton alussa on aviopuolison sovittaminen valmiiksi taottuihin, jostain luettuihin tai unelmakuvissa nähtyihin naisen ja miehen roolia koskeviin malleihin. Tämä synnyttää arvostelua, molemminpuolista syyttelyä, luottamuksen kadottamista ja jopa petetyksi tulemisen tunnetta: ”en halua sinua tuollaisena, haluan sinut tällaisena”, ”tämän piti olla aivan erilaista”, ”en uskonut moista sinusta”. Meidän tulee olla avoimia toisillemme sellaisina kuin olemme. Tätä täytyy seurata vastuullisen ja uskollisen, toisen eikä omaa parasta tavoittelevan asenteen rakentaminen.

Nyky-yhteiskunta, jossa vanhat tavat ovat muuttuneet, vaikuttaa merkittävästi miehen ja naisen välisten erojen hiljattaiseen pois pyyhkiytymiseen. Myös se on alkanut hämärtyä, mihin meidät on alun perin kutsuttu ja luotu. Pojat alkavat tavoitella naiseutta, tytöt mieheyttä. Mieheys ja naiseus määritellään usein pelkästään seksuaalisesti, lihasten ja rintojen suuruus ratkaisevat. Mieheyttä ja naiseutta koemme epäilemättä seksuaalisen lähentymisen yhteydessä, mutta erityisesti huolehtivaisuus, huoli ja vastuu miehen ja vaimon elämyksistä, ilo toisen seksuaalisesta

tyydytyksestä on merkki mieheydestä ja naiseudesta. Näitä piirteitä kannattaa kehittää, ei pelkästään kykyä orgasmiin.

Olen myös huomannut mieheyden ja naiseuden sekoittuvan usein temperamentteihin. Monta kertaa olen kuullut lausuntoja tyyliin ”minä naisena olen sitä mieltä”, ”minä miehenä olen vakuuttunut”, minkä jälkeen seuraa arvioita, jotka ovat ominaisia ennen kaikkea temperamentteille, siis sukupuolesta riippumattomille piirteille. Temperamentin tuottamat piirteet menevät päällekkäin mieheydestä ja naiseudesta johtuvien piirteiden kanssa, mutta ne eivät määritä mieheyttä eivätkä naiseutta.

Perustavanlaatuinen ero on erilaisessa alkuperäisessä kutsumuksessa. Miehen alkuperäinen kutsumus isyyteen ja naisen alkuperäinen kutsumus äitiyteen tuovat mukanaan tiettyjä tapoja reagoida ja käyttäytyä, ja jotkin niistä olemme taipuvaisia yhdistämään pikemmin naiseen, toiset mieheen. Emme kuitenkaan tee näistä epämukavia kehyksiä. Joskus naisellisia piirteitä täytyy opetella, löytää itsestään ja oppia tunnistamaan, niin kuin kävi yllä siteeratulle Violalle:

Sanonnat, joiden mukaan sydämen asiat ovat naisen maailma, kun taas maailman asiat ovat miehen sydän, ja että nainen on luotu maailman inhimillistämiseksi, kun taas mies on luotu sen muuttamiseksi ja hallitsemiseksi, ovat todella kauniita. Tulkooot nämä sanat rakkauden, suhteen ja toisen täydentämisen tienviitoiksi, kunhan ne eivät tule meitä erottaviksi ja riitaannuttaviksi tiukoiksi malleiksi.

Olemassaolevat mallit voivat auttaa meitä kehittämään luonnettamme, ne voivat olla tienviittoa, jos ne nousevat miehen ja naisen alkuperäisestä kutsumuksesta. Mutta ne eivät saa ajaa meitä komplikaatioihin, kokemaan syyllisyyttä miehenä tai naisena epäonnistumisesta. Dialogi tästä aiheesta voi auttaa löytämään itsestämme näitä luonteenpiirteitä, tunnistamaan ja kehittämään niitä.

☺ ☺ Teidän työnne

Vastatkaa kysymyksiin ja keskustelkaa sitten toistenne kanssa.

1. Miten koen sen, että olen mies/nainen? Millaisissa tilanteissa ja tapahtumissa?
2. Miten koen sen, että sinä olet nainen/mies? Millaisissa tilanteissa ja tapahtumissa?
3. Miten haluaisin kehittää tulevassa avioliitossamme sitä, että olen mies/nainen?

Teidän kysymyksenne

Onko mahdollista rakastaa toista ja olla vakuuttunut siitä, että hänestä tulisi loistava isä/äiti, samaan aikaan kun on tietoisuus siitä, että ei kestä joitain hänen heikkouksiaan? Eikö tässä ole ristiriita?

En näe ristiriitaa. Näen pikemminkin kykyä nähdä, että teidän kannattaisi todennäköisesti erota. Sitä ennen täytyy kuitenkin vakavasti yrittää hyväksyä nämä heikkoudet ja keskustella kahden kesken mahdollisuudesta poistaa ne ennen häitä (tästä luette lisää myöhemmässä luvussa).

Miksi nainen on muuttuvainen?

Merkittävä osa väärinymmärryksistä, joita koimme seurusteluaikanamme ja vielä avioliiton ensimmäisinä vuosina, johtui tietämättömyydestä siitä, kuinka naisen kuukautiskierto vaikuttaa hänen reaktioihinsa, käyttäytymiseensä ja keskustelukykyynsä. Oli päiviä, joina keskustelu Irenan kanssa ja kaikki kotimme toiminta oli rauhallista, sydämellistä, iloista ja täynnä lämpöä, mutta oli myös sellaisia päiviä, joina minun oli vaikea ymmärtää Irenaa. Hän oli ”kireällä” ja vaikutti haastavan riitaa mistä hyvänsä. Sellaiselta se näytti minun näkökulmastani. Irena muisteli myöhemmin, että hän ei itse huomannut moisia muutoksia... Vasta myöhempi tieto naisen elimistön toiminnasta sai minut ymmärtämään, että juuri minun pitäisi sopeutua Irenan elimistössä tapahtuviin muutoksiin, jotka vaikuttavat hänen itsetuntoonsa ja reagoititapaansa. Sanonta, että ”nainen on muuttuvainen”, perustuu täysin näihin muutoksiin.

Heti kuukautisten jälkeen ja ovulaation aikana meidän oli kaikkein helpointa keskustella, varsinkin vaikeista asioista. Sen sijaan kuukautisia edeltävänä aikana meni huomattavasti huonommin. Muistaen, että vastikään (esimerkiksi toissapäivänä) juttu luisti niin hyvin, halusin entistä enemmän todistaa Irenalle, että hän on väärässä ja että hänen kanssaan ei pysty keskustelemaan. Mutta minun olisi pitänyt välttää vaikeita aiheita, olla ymmärtäväisempi eikä pysyä jääräpäisesti omassa mielipiteessäni, vaan siirtää keskustelua myöhemmäksi. Kun tulin tästä tietoiseksi, huomasin, että se todella toimii, ja näin minun onnistui välttää vaikeita ja epämieluisia keskusteluja.

On hyvä, jos nainen ymmärtää (vaikkei tuntisikaan sitä suoraan), että hänellä on helpompia ja vaikeampia päiviä ja että se ei ole sairaus vaan tehtävä – rakkausharjoitus sekä hänelle että miehelle, tila, joka inspiroi keskinäistä hellyyttä, sydämellisyyttä ja ymmärrystä.

Tämän kirjan päämääränä ei ole naisen hedelmällisyysyysklin tarkka kuvaus. Selitämme vain aivan lyhyesti perustiedot siitä, miten voi seurata naisen syklin kulkua. Kaikkein näkyvin merkki kuukautiskierrossa on verenvuoto (menstruaatio). Syklin tärkein tapahtuma on kuitenkin kiistatta ovulaatio. Nuoren naisen molemmat munasarjat sisältävät tuhansia munasoluja. Syklin alussa aivolisäke tuottaa FSH-hormonia, joka aiheuttaa munarakkuloiden paisumista. Tämä on munarakkulan kasvuvaihe, jonka pitäisi johtaa rakkulan puhkeamiseen ja munasolun vapautumiseen (ovulaatioon).

Syklin vaiheet lasketaan aloittamalla kuukautisten ensimmäisestä päivästä. Munarakkulan kasvaminen kestää 10–20 päivää (vaihtelua voi olla eri naisten välillä tai saman naisen eri syklien välillä). Lyhyet munarakkuloiden kasvuvaiheet aiheuttavat lyhyitä syklejä, pitkät kasvuvaiheet johtavat pitkiin sykleihin.

Havainnoimalla naisen ruumiin muutoksia voimme tunnistaa hedelmällisen vaiheen alkamisen. Kun munarakkulat kasvavat, naishormonin eli estrogeenin tuotanto vahvistuu. Jos sen määrä veressä kasvaa, niin kohdunkaulan limatuotanto vahvistuu. Kun tämä tapahtuu, nainen tulee vaiheeseen, jolloin ovulaatio on mahdollinen.

Kohdunkaulan liman ilmestyminen tarkoittaa myös sitä, että tästedes naiseen mahdollisesti tulevat siittiöt (jotka voivat pysyä elävinä 3–5, maksimissaan 7 päivää) voivat liman ansiosta säilyttää hedelmöittämiskykynsä, ikään kuin odottaen tulevaa ovulaatiota.

Tavallisesti aivolisäkkeestä tulevan LH-hormonin vaikutuksesta seuraa munarakkulan puhkeaminen. Munasolu pääsee munarakkulasta pois ja elää n. 24 tuntia. Munarakkulan soluista muodostuu keltarauhanen, joka tuottaa keltarauhashormonia ja tietyn määrän estrogeeniä. Nämä hormonit estävät yhdessä ylimääräisen ovulaation. On kiistattomasti todistettu, että mitään ylimääräistä ovulaatiota ei esiinny. Heti kun keltarauhasvaihe alkaa, alkaa myös hedelmättömyyden aika, josta kertoo ruumiinlämmön nousu muutamalla asteen kymmenyksellä.

Keltarauhasen tuottamat hormonit valmistavat ennen kaikkea kohdun limakalvoa lapsen vastaanottamiseen. Jos hedelmöittymistä ei tapahdu, keltarauhanen lakkaa toimimasta noin kahden viikon jälkeen, ja on taas seuraavien kuukautisten aika.

Aikaväli kuukautisten ensimmäisen päivän ja mahdollisen ovulaatiopäivän välillä vaihtelee merkittävästi (10–20 päivää). Sen sijaan ovulaation ja seuraavien kuukautisten väliaika ei ole altis yhtä suurille ailahteluille, se kestää noin 12–16 päivää.

Nykyaikaiset hedelmällisyysyksen observointimetodit ovat seuraavat:

- termaalinen metodi (lämpö)
- symptomaalinen metodi (lima)
- sympto-termaalinen metodi (lima ja lämpö)

Termaalinen metodi (lämpö)

Metodi perustuu naisen aamuisen ruumiinlämmön havainnointiin. Hedelmällisen jakson havaitsemiseksi käytetään sitä faktaa, että ovulaation aikana lämpötila nousee muutaman kymmenyksen ja pysyy aiempaa korkeampana syklin loppuun asti. Siispä koko syklin aikana voi selvästi erottaa kaksi vaihetta lämpötilassa: matalamman ennen ovulaatiota ja korkeamman ovulaation jälkeen. Jos nainen on mitannut lämpönsä useamman syklin ajan, hän voi nähdä itselleen tyypilliset säännönmukaisuudet, esimerkiksi tietyn jakson tyypillisen pituuden tai jaksot erottavan lämpötilanmuutoksen suuruuden.

Jos aviopari ei suunnittele lapsen hedelmöittymistä tietyssä syklissä, yhdynnästä kuuluu pidättäytyä noin 7 päivää ennen oletettua lämpötilan nousua ja 3 päivää todetun lämpötilan nousun jälkeen.

Symptomaalinen metodi (lima)

Tässä metodissa havainnoidaan kohdunkaulan tuottamaa limaa, jonka voi huomata vaginassa. Metodin kehittäjä tri John Billings huomasi, että ovulaatiota edeltävänä aikana lima muuttuu liukkaaksi ja venyväksi. Tämä muutos perustuu sen tehtävään eli siittiöiden kohtuun pääsemisen helpottamiseen. Lima pystyy myös ”säilyttämään” siittiöitä muutaman päivän. Siispä Billingsin metodissa liman ilmestymisen havaitseminen on merkki hedelmällisyyden alkamisesta. Limailmiön päätyttyä on odotettava 3 päivää, minkä jälkeen syklin loppuaika on hedelmätöntä.

Sympto-termaalinen metodi (lämpö ja lima)

Tämä metodi yhdistää aiemmin mainitut metodit. Siinä havainnoidaan sekä lämpötilaa että limailmiöitä. Muitakin syklin vaiheen tunnistamisessa auttavia ilmiöitä voi ottaa huomioon. Näitä ovat mm. ovulaatiokipu ja kohdunkaulan kovuuden muuttuminen. Sympto-termaalinen metodi on paras tapa seurata syklin kulkua.

Monika: Sattui kerran, että ”vaikeamana” aikana hermostuin pahasti Pekalle. En muista, mistä oli kyse. Lähdin huoneesta keittiöön hillitäkseni itseni ja välttääkseni hänen satuttamistaan. Kun yritin viilentyä, sain Pekalta pienen kirjeen: ”Rakas Vaimo! Rakastan Sinua paljon ja arvostan paljon sitä, mitä teet. Anna anteeksi, että mielipiteeni ei välttämättä vastaa tunteitasi. Rakastan Sinua ja olet minulle upein nainen auringon alla ja todellinen ystävä. Tiedän ja ymmärrän, että nousimme tänään aikaisin, että meillä on kuukautiset yhdessä (se on mahdollista avioliitossa, luin siitä joskus), mutta pysytään kaikesta huolimatta Rakkaudessa! Rakastava miehesi Pekka”. Tämä riitti sulattamaan jään. Tunsin itseni ymmärretyksi, hyväksytyksi ja rakastetuksi. Pekka ei loukkaantunut eikä vihastunut.

Pekka: Minulle oli suuri löytö, kun aloin tiedostaa, että hormonimuutokset vaimossani voimistavat hänen luonnollisia psyykkisiä käyttäytymismallejaan. Ne täytyy löytää, niitä täytyy ymmärtää ja jopa oppia rakastamaan. Kun poikamme Jani tuli maailmaan, näin, kuinka helposti Monika pystyi sopeutumaan hänen vaihteleviin tuuliinsa. Se johtui siitä, että tähänastisen elämänsä aikana hän oli oppinut pärjäämään oman ailahtelevaisuutensa kanssa ja sopeutumaan siihen.

Barbara: Minä opin käyttämään prof. Rötzerin luonnollisen perhesuunnittelun metodia järjestetyllä kurssilla monta vuotta ennen häitä. Aloin tarkkailla itseäni jo ennen kuin tutustuin Reijoon. Tämä kokemus oli minulle suureksi hyödyksi häiden jälkeen. Luonnollisten metodien käyttö antaa minulle valtavan turvallisuudentunteen, koska tiedän, mitä minussa kulloinkin tapahtuu, ja vapauden tunteen, koska voin tehdä päätökseni täysin vapaasti.

Reijo: En ollut aluksi lainkaan kiinnostunut Barbaran tarkkailuista. Ajattelin lapsellisesti, että se ei koske minua. Riittäisi, kun Barbara tietäisi, missä mennään. Barbara yritti eripituisin väliajoin johdattaa minua hedelmällisyyden ja sen tarkkailun aiheisiin. Kolmannella kerralla hän onnistui yrityksessään – niin jääräpäinen oppilas olin. Aika näytti, kuinka paljon tämä tieto ja tietoisuus siitä, missä vaiheessa sykliä Barbara menee, vaikuttaa myönteisesti aviosuhteeseemme. Minun ei tarvinnut kysellä, riitti, kun katsoin tarkkailuvihkoon piirrettyä käyrää ja tiesin jo, miksi juuri tänään vaimoni on niin hermostunut ja taipuvainen nostamaan myrskyn mistä tahansa pikkujutusta.

Barbara: Tunnen Reijon tukevan minua kuukautisia edeltävänä aikana, kun vatsani on kipeä. Reijo tietää, että parin päivän päästä, kun hormonini lisääntyvät, käänän talon ylösalaisin. Keskustelut tästä syventävät kovasti aviosuhdettamme. Sen ansiosta olemme lähempänä toisiamme myös psyykkisellä tasolla.

Vastaavia kokemuksia jakoivat Anna ja Simo, joilla on takanaan 18 vuotta yhteistä elämää.

Anna: Eri päivinä tunnen oloni erilaiseksi. Ensimmäisessä vaiheessa tunnen selvästi fyysisen ja psyykkisen energian vaikutuksen. Haluan tehdä jotain, toimia. Harjoittelen ja tanssin silloin paljon, hoidan vaikeita asioita. Tunnen itseni vahvaksi ja viehättäväksi. Tilanne muuttuu muutamaa päivää ennen kuukautisia. Siitä huolimatta, että objektiivisesti mikään ei muutu, koen silti maailman eri tavalla. Olen ärsyntynyt, menetän uskon itseeni, murrun helposti. Joskus minun oli vaikea hyväksyä tätä. Tunsin itseni syylliseksi, kun en kyennyt nousemaan psyykkisestä kuopastani. Omien mielialamuutosteni ansiosta ymmärrän paremmin muiden ihmisten tunteita enkä arvostele heitä ankarasti. Tiedän, että sietämätön ihminen on usein kärsivä ihminen.

Simo: Minulla ei ole sellaisia ongelmia kuin Annalla. Tunnen oloni suunnilleen samanlaiseksi joka päivä. Yleisesti ottaen on tiedossa, mitä minulta voi odottaa. Suhteemme alussa en voinut ymmärtää Annan mieliala-ailahteluita. Minulle oli aivan outoa, kuinka joku saattoi mennä niin ääripäästä toiseen: naurusta kyyneliin. Yritin selvittää, olinko kenties itse syynä näihin mielialoihin. Anna vakuutti, että en, vaan että sää oli huono tai päätä särki. Nyt tiedän, että jos Anna alkaa olla oudolla tuulella, niin se voi liittyä kuukautisten lähenemiseen. Silloin järjestämme kevyttä, mukavaa tekemistä, kesäisin pyöräretkiä järville tai metsään. Silloin vakavat keskustelut eivät ole suositeltavia, eikä myöskään käynti äitini luona. Yritän olla Annalle sydämellinen ja ymmärtäväinen ja välttää asettumasta hänen tielleen...

Jotta voisimme toimia hyvin avioparina, kehittyä ja tukea toisiamme, hedelmällisyssyklin tunteminen ja sen soveltaminen elämäämme (mahdollisuuksien mukaan) on välttämätöntä.

Tämä saattaa huvittaa jotakuta, mutta ei ole perusteetonta neuvoa käymään appivanhempien luona syklin ensimmäisessä vaiheessa ja välttämään tällaisia käyntejä kuukautisia edeltävässä vaiheessa. Yhteiset elämänsuunnitelmat kannattaa myös käydä läpi syklin alkupuolella (ja välttää näitä keskusteluja sen loppupuolella). Naiset ovat yleensä energisempiä ja miehiä kohtaan herkempiä ovulaation aikana kuin syklin muina aikoina.

Anna: Avioelämässämme käytämme luonnollisen perhesuunnittelun menetelmiä. Aluksi merkitsin lämpötiloja muistiin vain suorittaakseni kurssin, mutta myöhemmin yhdyntämme alkoi sujua sopusoinnussa syklini kanssa. Vihko on aina sovitussa paikassa yöpöydällä, ja Simo saa katsoa sitä vapaasti. Hän oppi yhdessä minun kanssani tulkitsemaan sykliä. Tärkeintä minulle on varmaankin se, että Simo ymmärtää ja hyväksyy sen, millainen olen ja mitä minussa tapahtuu.

Jo kihlausvaiheessa kannattaa tietää, että ovulaation aikana voimistuvat ne temperamenttimme piirteet, jotka helpottavat dialogia, kun taas kuukautisia edeltävänä aikana terävöityvät ne piirteet, jotka vaikeuttavat sitä. Kuukautiskierron tunteminen auttaa naisen mielialamuutosten ymmärtämisessä ja hyväksymisessä. Se voi auttaa työn, retkien ja vaikeiden keskustelujen suunnittelussa. Se on yhteinen tehtävä miehelle ja vaimolle. Sillä on perustavanlaatuisen merkitys aviolliselle yhdynnälle. Palaamme tähän aiheeseen vielä myöhemmässä vaiheessa.

☺ ☺ Teidän työnne

1. Mitä uutta voisit lisätä mieheyden/naiseuden kokemiseeni tämän luvun lukemisen jälkeen?
2. Millaisia tunteita minussa herättää ajatus hedelmällisyysyksen sovittamisesta yhteiseen elämäämme ja avioliittoomme?
3. Miten aiomme syventää tietojamme syklin vaiheista ja niiden tunnistamismetodeista?
4. Morsiamelle: Miten aion informoida sinua siitä, missä vaiheessa sykliä kulloinkin olen?
Sulhaselle: Miten haluaisin osallistua hedelmällisyysyksen tarkkailuun?

Morsiamelle: Jos et tähän asti ole tarkkaillut sykliäsi tai kirjoittanut tuloksiasi muistiin, kannattaa aloittaa se heti.

Teidän kysymyksenne:

Miten kirkko suhtautuu naisiin, joiden täytyy käyttää ehkäisevästi vaikuttavia hormoneja lääkinnällisistä syistä?

Kirkon virallisessa dokumentissa (Humanae vitae – paavi Paavali VI:n ensyklika vuodelta 1968) lukee: ”Kirkko ei sitä vastoin pidä luvattomina niitä hoitokeinoja, jotka ovat tarpeellisia elimistön sairauksien parantamiseen, vaikka niistä seuraisi ennaltakin nähtävissä oleva este elämän syntymiselle, edellyttäen, ettei sellaiseen esteeseen ole mistään syystä suoranaisesti pyritty.” (HV 15) Siispä kirkko ei vastusta välttämätöntä lääkitystä, vaikka siitä seuraisi pysyväkin hedelmättömyys (esim. kohdun poistaminen syövän takia). Kirkko vastustaa kuitenkin järkkymättömästi elimistön terveen toiminnan tuhoamista, ja siihen kuuluu hedelmällisyys.

Osa 2: Tutustutaan keskustelemalla

Kuuntele ennen kuin puhut, ymmärrä ennen kuin arvostelet

Kun muistelen seurusteluajojani Irenan kanssa, niin huomaan, että kuuntelin vain sitä, mitä halusin kuulla. Kaikki keskeneräiset lauseet ja epäselvyydet tulkitsin parhain päin. En ymmärtänyt Irenaa kaikessa, mutta lähdin liikkeelle oletuksesta, että tulisimme joka tapauksessa toimeen. Niin lopulta tulimmekin, mutta olisimme voineet säästyä monilta vaikeilta hetkiltä, jos olisimme ajoissa oppineet keskustelemaan keskenämme. Monissa tilanteissa keskeneräiset lauseet voivat vaikuttaa suhteen tulevaisuuteen. Siksi keskustelutaidon oppiminen on yksi tärkeimmistä asioista ennen avioliiton solmimista. Yhtäältä on kyse siitä, ettei vältettäisi tiettyjä aiheita, ja toisaalta siitä, että keskustelumme olisi oikeasti vilpöntä ja totuudellista.

Avioelämä tuo mukanaan uusia tilanteita ja tapahtumia, joihin emme useinkaan ole valmiita. Keskustelutaito on silloin yhtä tarpeellinen kuin nyt. Siksi keskustelutaitoon täytyy satsata nyt. Ei siksi, että kumppani saataisiin kiedottua sormen ympärille tai alistettua tossun alle. Oikea menetelmä ei myöskään ole aiheiden välttely, puolittouksiin tyytyminen eikä asioista vaikeneminen. Sen sijaan yhteinen vastauksien etsiminen avaa teille uutta tilaa, jossa saatte olla ”me”. Ehdotamme, että yrittäisitte siivilöidä kaikki keskustelunne dialogiperiaatteiden läpi:

Kuuntele enemmän kuin puhut

Ymmärrä enemmän kuin arvostelet

Ja enemmän kuin kiistelet

Nämä periaatteet ovat erittäin tärkeitä ykseyden rakentamisessa. Ei tietenkään pelkinä iskulauseina, jollaisina ne voivat jäädä tyhjiksi. Ei myöskään taisteluvälineinä tyyliin: ”Katso nyt, et seuraa periaatteita.” Ne säilyttävät tarkoituksensa, jos kukin soveltaa niitä itseensä: kuuntelenko itse kunnolla, enkö arvostele tai tuomitse liian usein (sinä aina, sinä taas, sinä et koskaan...). Ei hän, vaan minä... jaanko vai kiistelenkö? Nämä periaatteet auttavat molemminpuolisessa anteeksiantamisessa. Tarkastelkaamme niitä hieman lähemmin.

Kuuntele enemmän kuin puhut

Teoriassa meistä tuntuu itsestään selvältä, että keskustelu koostuu kuuntelemisesta ja puhumisesta. Puhuminen, omien argumenttien ja näkemysten esittely tuppaa kuitenkin liian usein olemaan kaikkein tärkeintä. Meillä ei ole riittävästi halua eikä aikaa kuunnella. Kun aviopuoliso puhuu, me valmistelemme jo vastaustamme. Joskus kuuntelemme vain kohteliaisuudesta toisen puheenvuoron loppuun voidaksemme sitten itse päästä ääneen. Useimmiten kuitenkin keskeytämme, katkaisemme toisen lauseen... Mielellämme myös korjaamme toista ja huomaamme hänen virheensä ja puutteensa enemmän kuin puhutun sisällön ja arvon...

Joskus olemme sitä mieltä, että olemme viisaampia ja että vain meillä on jotain sanottavaa muille. Muita ei kannata kuunnella. Mutta itse asiassa jokainen tapaamamme henkilö ylittää meidät jollain tavalla. Jo tämä yksinään on riittävä syy kuunnella häntä, kuunnella kunnolla, olla hänelle avoin.

Jokaiselle meistä merkitsee hyvin paljon, että saamme tulla kuunnelluiksi. Kun niin ei käy, tunnemme sen kivuliaasti. Kuuntelemalla emme vain osoita toisillemme kunnioitusta, vaan teemme myös itsestämme syvästi vastaanottavaisia toisillemme. Otamme toisemme paremmin huomioon ja hyväksymme toisemme persoonina. Perustaviin dialogiperiaatteisiin kuuluu ”aktiivinen” kuunteleminen. Kannattaa toistaa se, mitä toinen sanoi, ja kysyä: ”Ymmärsinkö sinua

oikein? Tarkoititko juuri tätä?” Kannattaa kuunnella sitä, mitä toinen sanoo, mutta myös sitä, mitä hän ei pysty sanomaan. Tässä tulemme ei-verbaaliseen kommunikaatioon ja vastaanottavaisuuteen. Joskus autamme toisiamme tarkkaavaisessa kuuntelussa katseella. Jotkut tarvitsevat vaikeista asioista puhuttaessa kastekontaktia, toisia se taas selvästi hermostuttaa tai ujostuttaa. Kuuntelutaito ei kuitenkaan riipu tästä, vaan – toistan vielä kerran – sisäisestä vastaanottavaisuudesta toista kohtaan. Kuunteleminen ja hyväksyminen, yritys ymmärtää ja olla vastaanottavainen toiselle, luovat luottamuksen ilmapiirin. Mitä enemmän kuuntelen, sitä enemmän toinen ihminen avautuu – ja sitä vaikeampia aiheita voidaan käsitellä.

Ymmärrä ennemmin kuin arvostelet

Kun kuulemme jonkun esittämän mielipiteen, emme aina huomaa tunteellista tekijää, joka on läsnä lausujan ja vastaanottajan välillä. Tunteellinen tekijä vaikuttaa niin hänessä kuin minussa, vaikka sen voimakkuus vaihtelee henkilön mukaan. Se vaikuttaa sanotun ymmärtämiseen. Arvostelemme ja tuomitsemme tunteiden perusteella. Jos pystymme huomaamaan ja nimeämään meissä heräävät tunteet ja ottamaan niistä etäisyyttä, niin molemminpuoleisesta ymmärryksestä tulee helpompaa. Arvosteluita ovat suositut lauseet kuten ”Olet väärässä”, ”Sinun syytäsi”. Tämä arvostelu perustuu tunteille. Yrittäkäämme muuttaa ”Sinun syytäsi” muotoon ”En ymmärrä sinua”. Ja koska en ymmärrä sinua, niin yritetään ymmärtää toisiamme paremmin. Ja siitä alkaakin jo dialogi. Palaan tähän laajemmin myöhemmässä luvussa.

Toisen ymmärtäminen ei tarkoita hänen virheidensä oikeuttamista. Se ei voi olla ristiriidassa faktojen kanssa. Mutta se antaa mahdollisuuden nähdä ne täydessä valossa, esimerkiksi perhetaustan aiheuttamien traumojen kontekstissa. Ymmärtäminen tekee helpommaksi avunannon toiselle ihmiselle, kun kerran olemme ensin hyväksyneet hänet nimenomaan ihmisenä. Verraton esimerkki tästä on Herra Jeesus, joka salli vehnän ja rikkaruohon kasvaa yhdessä elonkorjuuseen asti ja joka ei tuominnut Maria Magdalena. Hän sanoi selvästi, ettei tuomitse edes sitä, joka ei täytä käskyjä, koska hän ei tullut maailmaan tuomitsemaan, vaan pelastamaan (Joh. 3:17). Mutta eihän hän silti hyväksynyt pahaa.

Ja ennemmin kuin kiistelet

Todellisessa dialogissa puhuminen saa jakamisen muodon. Jakaminen on paljon parempi kuin kiistely. Jakaessani välitän sitä, kuinka näen tietyn asian oman sisäisen kokemukseni näkökulmasta. Vaikka voin yrittää objektivoida tunteeni, puhun silti itsestäni. En siitä, mitä pitäisi, vaan siitä, mitä koen itsessäni, enemmän tai vähemmän tunteellisesti. Jakaessani en tuputa toisille mielipidettäni, vaan pidän muiden ääntä yhtä suuressa arvossa. Jakaessa vältämme dominointia. Jakamista ei voi arvostella, koska se on tapa välittää kokemuksia ja tunteita. Otamme sen vastaan totuutena puhujasta. Kiistelut johtavat usein temperamentista riippuen ilmiriitaan tai mykkäkouluun. ”Perinteiset” kiistat johtavat pikemminkin avioliittojen hajoamiseen kuin ykseyden rakentamiseen.

Jakaminen, jossa kuuntelen toista ja hyväksyn hänet persoonana, lähentää meitä toisiimme – sillä ehdolla, että pystymme hyväksymään toisemme emmekä käytä herkkiä asioita aseina toisiamme vastaan. Jakamisessa kannattaa kiinnittää huomiota herkkyyteen. Terävät ja haavoittavat sanat syventävät jännitystä, joka välillämme on, ne nostavat raja-aitoja. Sen sijaan jokainen lämpimästi ja hyväntahtoisesti sanottu sana ”sulattaa jäätä”. Perinteisessä kiistelystä on usein kyse oman mielipiteen tuputtamisesta absoluuttisella varmuudella omasta oikeasta olemisesta. Kiistelystä voin jäädä mukavasti argumenttien pinnalliselle tasolle ja olla paljastamatta itseäni. Todellisessa dialogissa taas tärkeää on **persoonien kohtaaminen**. Se on jotain enemmän kuin argumenttien välinen taistelu. Olemme itse huomanneet, että keskustellessamme jostain asiasta jaamme nykyään enemmän itsestämme ja kuuntelemme sekä hyväksymme toisemme, emmekä niinkään yritä todistaa jonkin näkökannan oikeutusta. Jakaminen mahdollistaa sen, että olemme

omia itsejämme ja että löydämme viisaasti harkitsemalla parhaan ratkaisun, joka ei ole pelkkä pinnallinen kompromissi.

Emme ole enkeleitä. Mitä enemmän eroamme toisistamme temperamenteiltamme, sitä enemmän näitä periaatteita tulee rikottua. Meitä ne kuitenkin auttoivat olemaan ajautumatta ilmiriitoihin ja ymmärtämään oman heikkoutemme sekä ottamaan niihin tiettyä etäisyyttä.

☺ ☺ **Teidän työnne:**

Vastatkaa kysymyksiin kirjallisesti:

1. Millaisissa asioissa koen, että kuuntelet minua?
2. Millaisissa asioissa en koe, että kuuntelet minua?
3. Missä asioissa koen, että ymmärrät minua?
4. Missä asioissa koen, että et ymmärrä minua?
5. Milloin viimeksi keskinäinen ymmärryksemme parani sen ansiosta, että jaoin kanssasi kokemukseni jostain asiasta?
6. Milloin viimeksi keskustelumme riitaannuttivat meidät? Miksi?
7. Millaisissa tilanteissa ja olosuhteissa keskustelumme ovat hedelmällisiä?
8. Mikä minua häiritsee keskusteluissamme?
9. Mitä voimme tehdä, jotta keskustelumme tuottaisivat entistä parempaa toistemme tuntemista ja ymmärtämistä?

Ennen kuin annat paperisi kumppanillesi, lukekoon kumpikin teistä sen, mitä itse kirjoitti. Etsikää vastauksistanne syytöksiä tai arvosteluja ja korvatkaa ne tunteiden, sisäisten tilojenne kuvauksilla. Vaihtakaa vihkoja vasta sitten ja keskustelkaa keskenänne.

Teidän kysymyksenne:

Kuinka ratkaista tilanne, jossa meillä on molemmilla vakaumuksemme ja argumenttimme, jotka kuitenkin vain aiheuttavat konflikteja? Ollako hiljaa vai kehittääkö yhteinen kanta?

On asioita, joista miehellä ja vaimolla voi huoletta olla eri mielipide, mutta avioelämälle tärkeissä asioissa vaaditaan yhteistä kantaa. Eroista vaikeneminen on pahin ratkaisu. Konfliktit tulevat ilmi, ja jos ne koskevat tärkeitä asioita, ne voivat tuhota avio- ja perhe-elämän. Konflikteja aiheuttavissa asioissa dialogi on välttämätöntä. Meidän ei tarvitse heti odottaa muutosta toisen vakaumuksessa ja argumenteissa, mutta välttämätöntä on valmius dialogiin, jossa kuuntelu, ymmärtäminen ja jakaminen on tärkeämpää kuin puhuminen, arvostelu ja kiistely. Yhteisessä kannassa on mieltä vain silloin, jos siihen on päädytty tällaisella dialogilla.

Mitä arvostan sinussa, mistä taas en pidä

Jokin veti meidät toistemme luo, välillämme ”kipinöi” yhä enemmän, rakastumisen, kiinnostuksen ja haluamisen tunteet tulevat entistä intensiivisemmiksi. Seurustellessamme, kehittäessämme tunteitamme, tätä hullua rakkautta, kosketamme persoonallisuutemme herkintä ja intiimeintä aluetta. Seuratessamme tätä hulluutta, sulkiessamme silmämme muulta maailmalta, kaivatessamme toista jo 15 minuutin eron jälkeen, alamme ottaa toisistamme vastuuta. Otamme vastuun suhteemme tulevaisuudesta. Jos pelkän tuttavuuden raja ylitetään, niin seuraavaksi mieheytemme ja naiseutemme sekä kypsyytemme ihmisinä asetetaan koetukselle. Tärkein asia on toistemme kohtelemisen persoonina eikä molemminpuolisen viihteen välineinä. On itsestäänselvä asia, että jokaisesta taikinasta ei tule leipää. Ehkä eroamme. Kannattaa erota ilman vahinkoja. Siksi kannattaa koko ajan tustustua toisiimme paremmin.

Näemme toisissamme yleisesti ottaen hyviä ominaisuuksia, näemme sen, mikä meitä yhdistää, mutta ohitamme tai vähättelemme sitä, mistä emme toisissamme pidä, mikä on loukkaavaa tai luotaantyydyttävää. Yritämme olla huomaamatta tätä tai emme kerta kaikkiaan halua aiheuttaa toisillemme harmia. Suhteemme syventämiseksi kannattaa kuitenkin katsoa sitäkin, mikä toisessa häiritsee, ettei se vain myöhemmin osoittautuisi jäävuoren huipuksi, joka ei pelkästään jäädytä tunteitamme vaan murskaa koko avioliiton.

On hyvin tärkeää hyväksyä itsensä sellaisena, kuin on. Meissä kaikissa on paljon ominaisuuksia, tapoja ja tottumuksia, joista emme itsessämme pidä. Ne haittaavat vapaata yhteyden rakentamista toisen ihmisen kanssa. Ne ovat komplikaatioita, haavoja, jotka joskus peritään kotoa, joskus ne taas ilmenevät täysin yllättäen. Muistan, kuinka en lainkaan pitänyt äänestäni sellaisena, kuin se kuului kovaäänisestä. Tämä vaikeutti esimerkiksi julkista esiintymistäni. Koulujen resitointikilpailuissa pärjääminen ei auttanut. Tilanne muuttui vasta sitten, kun kuulin Irenalta, että puhun ja lausun hyvin. Kenelle muulle kuin rakkaalle olisi parempi uskoutua siitä, mistä ei itsessään pidä ja mikä itsessä ahdistaa?

Antti: Muistan, kuinka ihastuin värikkäisiin voileipiin, joita Marja teki päivänä, jona tutustuimme. Minun ei edes tarvinnut maistaa niitä tietääkseni, että ne ovat myös herkullisia. Katsoin mielelläni Marjaa, kun puhuin hänelle, ja hän kuunteli minua posket punaisina. Tykkäsin hänen äänensä kuuntelemisesta, kun hän puhui minulle. Tunnistaisin hänen äänensä vaikka maailman ääristä, vaikka en kylläkään aina pystyisi toistamaan minulle lausuttujen sanojen sisältöä. Alusta lähtien nautin mieluummin täysin siemauksin hänen läsnäolostaan kyselemättä, onko hän kenties minuun tyytymätön jostain syystä. Vielä vähemmän olin halukas etsimään hänestä vikoja, Luoja paratkoon. Mieluummin pysyin vakuuttuneena siitä, että hän on tahraton, että hänellä on pelkkiä vahvuuksia. Suurin niistä oli se, että hän valitsi minut, että hän tapaa juuri minua. Halusin mieluummin uskoa, että hän heijastaa täsmälleen sitä, mitä hänestä kuvittelin ja unelmoin. Oletin, että jos kuitenkin olisin väärässä, niin kyseessä olisi varmasti jokin pikkujuttu, jonka kanssa varmasti pärjäisimme... sitten kun olemme naimisissa.

Marja: Antti teki minuun suuren vaikutuksen kaunopuheisuudellaan tuttavuutemme alkuvaiheessa. Hän oli minua kohtaan hyvin huolehtivainen. Hän teki minuun suuren vaikutuksen vastuullisuudellaan, mikä antoi minulle vahvan turvallisuudentunteen. Oli kuitenkin jotain, joka häiritsi minua heti alusta alkaen. Antti ei kiinnittänyt paljon huomiota ulkonäköön eikä järjestykseen. En halunnut puhua siitä, koska ajattelin, että minä, ahkera ja pedanttinen nainen, pärjään asian kanssa ja vaikutan Anttiin niin, että hän muuttuu. Oikeastaan vasta äskettäin mieheni sai tietää, että tämä hänen ominaisuutensa on ollut minulle taakka.

Anne: Kihlusaikanamme näin, että Martilla on paljon vahvuuksia. Näin muun muassa, että hän on hyvin aktiivinen ja että hän hoiti kaikki tehtävät täydellisesti, mikä herätti minussa tyytyväisyyttä ja ylpeyttä. Tähänkin päivään asti olen iloinen tästä hänen piirteestään: siitä on avioliitossamme suurta etua, että hän pystyy salamannopeasti korjaamaan auton, hoitamaan vakuutusasiat, ostamaan jonkin oudon vaijerin saadakseen jotain toimimaan jne. Kuitenkin näin myös Martin heikkoudet jo ennen häitä. Minua vaivasi suuresti se, että keskusteluissa muiden kanssa hän saattoi usein esittää määrätietoiset näkemyksensä, joita kyllä kovasti arvostin, ikään kuin ex cathedra, ylemmydentuntoisena ja ilman hienotunteisuutta. Joskus hän saattoi myös haavoittaa minua jollain toteamuksellaan. Pelkäsin tätä piirrettä, mutta tietysti ajattelin, että rakkaus muuttaa kaiken. Valitettavasti se ei ollut niin helppoa. Vuosien ponnistelun jälkeen Martti on pystynyt muuttamaan paljon puhumistapaansa, mutta meillä on ollut tämän takia lukemattomia konflikteja, joskus meidän oli hyvin vaikeaa ymmärtää toisiamme. Vaaleanpunaiset lasimme särkyivät avioliitossa hyvin nopeasti. Häitä edeltävän ajan kiinnostuksen tunteet alkoivat hyvin pian tehdä tietä lievän pettymyksen tunteille.

Pekka: Monikan ulkonäkö veti minua vahvasti puoleensa, ja vetää yhä tänäkin päivänä. Minua ihastutti myös hänen itseäni spontaanimpi tapansa katsoa maailmaa, hänen huolehtivaisuutensa, huolenpitonsa, joka on kehittynyt erityisesti nyt avioliitossa, sekä se, että hän aina suostui ajatuksiini ja ehdotuksiini mieluusti. Tässä on tapahtunut tiettyjä muutoksia, ja nykyään Monika valitettavasti sanoo useammin ”ei” minun ehdotuksilleni.

Monika: Pekassa minua ihastutti hyväntuulisuus ja kyky iloita mitä pienimmistä, tavallisista asioista ja tilanteista. Hän asennoitui elämään suurella optimismilla ja kykeni tartuttamaan sen myös minuun. Samalla tunsin, että hän on vastuullinen ja että voin luottaa häneen. Kun meidän piti jostain syystä muuttaa suunnitelmiamme, se ei ollut hänelle ongelma. Tunsin suurta turvallisuudentunnetta ja pystyin katsomaan tulevaisuutta toiveikkaasti, kun sain olla niin innokkaasti elämään suhtautuvan ihmisen rinnalla. Näin on tänäkin päivänä. Kun kohtaamme vaikeita tilanteita, arjen ongelmia kuten talousvaikeuksia tai ajankäytöllisiä ongelmia, Pekan asenne saa aikaan sen, että selviydyimme niistä helpommin ja nopeammin sekä vähemmän ”lyötyinä” kuin voisi kuvitella.

Pekka: Tässä euforiassa ja huolettomuudessa ei kuitenkaan ollut liiemmin aikaa niin sanotuille vakaville keskusteluille. Monet asiat vaikuttivat ilmiselviltä, monet asiat selvitimme. Samoin on avioliitossakin – joskus en sano Monikalle suoraan, että olen hyvin hermostunut. Tiedän, että minulla tulee olemaan vaikea päivä töissä, Monika tuntee jännittyneisyyteni, mutta ei tiedä, mistä on kyse, joten hän alkaa arvailla. Tällaiset ”sokeat” arvailut voivat johtaa harhateille, jolloin alan tuntea itseni yksinäiseksi, koska nyt vaikean työpäivän lisäksi Monikallakin on minun suhteeni ongelmia – tunnen itseni väheksytyksi ja hyljeksytyksi... Usein on niin, ja niin oli myös meidän tapauksessamme, että toisessa ihmisessä ei huomata asioita, jotka eivät miellytä meitä, vaivaavia asioita. Niitä ei huomata, niitä vähätellään tai ne jopa kielletään kokonaan.

Monika: Kihlusaikana, mutta myös myöhemmin, Pekkaa vaivasi minun vaipumiseni huonolle tuulelle, synkistymiseni. Koimme samat vaikeat tilanteet eri tavoilla. Minä murruin joskus, kun välillämme tapahtui jotain, kun riitelimme, minulla kesti paljon kauemmin palautua siitä. En voinut ymmärtää, että Pekka kykenee kokoamaan itsensä niin nopeasti, ajattelin, että hän vähättelee sitä, mitä välillämme tai minussa tapahtuu. Hän taas piti mielialojani psyykkisen heikkouden merkkinä eikä oikein tiennyt, mitä sen kanssa pitäisi tehdä ja kuinka käyttäytyä. Se, mikä hänestä oli pikkujuttu, vaikutti minusta koko elämäämme. Tämä vaivasi Pekkaa. Emme kyenneet keskustelemaan tästä avoimesti.

Pekka: Monikaa vaivasi minun seurallisuuteni, varsinkin siihen asti, kunnes keskustelimme asiasta. Laajemmassa seurapiirissä, juhlien aikana, pidin mieluusti hauskaa ja hauskuutin muita, kerroin vitsejä ja hölmöilyn. Pystyin tekemään mistä tahansa naurun aiheen. Monika ei kerta kaikkiaan kyennyt saamaan minuun kontaktia, varsinkin kun en ottanut häntä vakavasti sen enempää kuin muitakaan seuralaisia. Minun oli vaikea ymmärtää, että vaikka ilo oli ylimmillään, häntä ei huvittanut. Ennen kuin Monika sanoi suoraan, että hän tuntee itsensä hyljeksityksi, ettei hän tunnista minua ja että muutun toiseksi ihmiseksi juhlissa, koimme vaikeita hetkiä tällaisten seurallisten tilaisuuksien jälkeen. Kaikki ei myöskään muuttunut heti sen jälkeen, kun Monika puhui minulle tästä, minun oli vaikea hyväksyä hänen tunteitaan.

Vielä yksi asia, melko itsestäänselvä: jokaisella meistä on tiettyjä käyttäytymistapoja, jotka johtuvat temperamentista ja luonteesta. Elämäntilanteet ja halu kehittää itseään voivat muuttaa näitä piirteitä. Kannattaa tunnistaa nämä piirteet, nimetä ne ja sitten keskustella niistä yhdessä. Tutustumisvaiheessa on tärkeää sanoa toiselle, mikä hänessä miellyttää ja mikä ei, mikä on puoleensavetävää ja mikä luotaantyyntävää, mikä kiehtovaa ja mikä ärsyttävää. Voi nimittäin olla, että pinnan alla kytee asioita, jotka tekevät yhteisen elämän vaikeaksi tai mahdottomaksi.

Kannattaa tunnistaa toisessa vaikeat piirteet, jotta ei astuisi avioliittoon ns. vaaleanpunaisissa laseissa. Häiden jälkeen voi kokea syvän pettymyksen, jos toista on katsottu vain kiehtovuuden ja himon näkökulmasta huomaamatta asioita, jotka voivat muodostua esteeksi yhteisessä elämässä. Voi osoittautua, että välillänne on asioita, joiden kanssa teidän on vaikea pärjätä yhdessä.

Kehotamme teitä nyt avaamaan silmänne ja tutustumaan toisiinne huolellisesti sekä tunnistamaan erityisesti vaikeita alueita. Yrittäkää vastata allaoleviin kysymyksiin. Kummallakin teistä on oikeus vilpittömään ja täysimittaiseen vastaukseen. Vain vilpittömässä vastauksessa on järkeä. **Älä yritä ”näyttää hyvältä” kumppanisi silmissä vastaamalla ”oikein”, niin kuin haluaisit toisen puoliskosi sinut näkevän. Älä naamioidu.** Onnistut hyvin, jos vastaat totuudellisesti ja jos sitten keskustelete – aina hyväntahtoisesti, sydämellisesti, lämpimästi, rakkaudella. Juuri tätä on dialogi, ja sen hedelmällisyys on merkinä siitä, kuinka pärjätte avioliitossa ilmenevien vaikeuksien kanssa.

☺ ☺ Teidän työnne:

Kirjoita lauseet loppuun:

Pidän sinussa paljon siitä, että...

Arvostan sinussa sitä, että...

En pidä sinussa siitä, että...

Minua epäilyttää sinussa se, että...

Pidän itsessäni siitä, että...

Arvostan itsessäni sitä, että...

En pidä itsessäni siitä, että...

Minua epäilyttää itsessäni se, että...

Jos teillä on vaikeuksia löytää asioita, joista pidätte ja joista ette, niin liitämme mukaan listan usein esiintyvistä ominaisuuksista. Älkää hävetkö yhtäkään niistä, vaikka se olisikin teille epämukava. Ikävä totuus on parempi kuin mieluisa valhe...

Kun molemmat olette kirjoittaneet yllä olevat lauseet loppuun, vaihtakaa vihkojanne, lukekaa toistenne vastaukset, merkitkää suurimmat erot vastauksissanne ja alleviivatkaa ne, joista haluaisitte keskustella keskenänne.

Yrittäkää vastata kysymyksiin:

- a) Mitä ominaisuuksiamme pidän erityisen arvokkaina tulevaa avioliittoamme ajatellen?
- b) Mitkä ominaisuuksistamme voivat vaikeuttaa tulevaa avioelämäämme? Onko jokin niistä sellainen, joka voisi olla este tulevalle yhteiselle elämälle?
- c) Mitä haluaisin muuttaa itsessäni ja miksi?
- d) Mitä haluaisin sinun muuttavan itsessäsi ja miksi?
- e) Voisitko auttaa minua jollain tavalla (millä?) heikkouksieni vähentämisessä ja vahvuuksieni kehittämisessä?

Keskustelkaa vastauksistanne. Muistakaa dialogin periaatteet.

OMINAISUUTEMME

Aggressiivisuus, Ahkeruus, Ahneus, Anteliaisuus, Avoimuus, Energisyys, Epäileväisyys, Epäkorrektius, Epäkriittisyys, Epätasapainoisuus, Epäystävällisyys, Haavoittuvaisuus, Hallitsevuus, Heikkohermoisuus, Herkkyys, Hermostuneisuus, Huolehtivaisuus, Huumorintajuisuus, Hyväntuulisuus, Hyväsydämyys, Häpeämättömyys, Ilkikuruus, Iloisuus, Innokkuus, Itsehillintä, Itsekkyys, Itsevarmuus, Jalous, Juoruilu, Järkkymättömyys, Jäykkyys, Jääräpäisyys, Kaksinaamaisuus, Kaoottisuus, Kateellisuus, Kestävyys, Kevytmielisyys, Kiitollisuus, Konservatiivisuus, Kostonhaluisuus, Kylmyys, Kärsimättömyys, Kärsivällisyys, Laiskuus, Lapsellisuus, Luotettavuus, Luovuus, Lyhytjänteisyys, Mietiskelevyys, Mukavuudenhaluisuus, Neuvottomuus, Nöyryys, Oma-aloitteisuus, Pelkuruus, Perääntyväisyys, Pidättyväisyys, Pihitys, Pinnallisuus, Puheliaisuus, Päätämättömyys, Rauhallisuus, Rehellisyys, Riippuvaisuus, Rohkeus, Räjähäväisyys, Seurallisuus, Sopeutuvaisuus, Sulkeutuneisuus, Suorasukaisuus, Suuriseluisuus, Säästeliäisyys, Tasapainoisuus, Tilannetaju, Täsmällisyys, Vaatimattomuus, Vaativuus, Varovaisuus, Vastuullisuus, Vastuuttomuus, Viisauts, Vilpittömyys, Vulgaarius, Yhteistyöhaluisuus, Ylimielisyys, Ystävällisyys, Älykkyys

Teidän kysymyksenne:

Mitä tehdä, kun ”kaikki tähdet taivaalla” sanovat, että tämä on se henkilö, mutta sisäinen järjen ääni sanoo, että tämän henkilön kanssa tulet väsymään, etkä kuitenkaan muuta häntä. Tiedän, että Jumala haluaa minulle parasta. Onko mahdollista, että Jumala asettaa väärän henkilön eteeni tarkastaakseen, katsoisinko asiaa järkevästi?

Ennen kaikkea – älä usko tähtiin... Ehkä juuri tuo ”järjen ääni” on Jumalan ääni, joka varoittaa kevytmielisestä päätöksestä? Jumala ei kuitenkaan itse varmasti aseta meitä tuontyyppiseen koetukseen. Pikemminkin ihminen, joka seuraa rakastumisen tunnetta, intohimoa, kiinnostusta ja lumoa, alkaa ”uskoa tähtiin” eli rakentaa mielipiteitä ja tehdä päätöksiä ainoastaan näiden tunteiden varaan. Aikomus toisen ”muuttamisesta” on muutenkin virheellinen.

Täsmällisyydestä, tietokoneesta ja kotitöistä

Kaikissa kodeissa on jonkinlainen koodisto, joka määrittelee erilaisia kulttuuriin, perheperinteeseen tai asuinolosuhteisiin perustuvia tapoja. On tiettyjä käyttäytymismalleja, joihin joissain kodeissa kiinnitetään valtavasti huomiota, kun taas toisissa ei, kuten tupakanpoltto, vessassa lukeminen, mässäyttäminen, hörppiminen tai kupin kilistäminen lusikalla.

Tämäntyyppiset tottumuksemme tuomme mukamme avioliittoon. Usein emme kuitenkaan tajua, että rakkaamme kodissa tavat ovat olleet hieman erilaiset, että hän on voinut tottua täysin toisenlaisiin käytöstapoihin niin, että omat käytöstapani voivat ärsyttää tai yököttää häntä. Samoin kumppanimme tulee meidän elämäämme omine tapoinensa. Jotkin niistä, vaikkapa kynsien pureskelu, on helppo huomata seurusteluvaiheessa, toiset taas, kuten kylpyammeen pesemättä jättäminen, käy ilmi vasta yhdessä asuessa. Siksi kannattaa keskustella, kysyä toiselta näistä erilaisista, näennäisen tyhmistäkin yksityiskohdista.

Muutamaa viikkoa ennen häitä etsimme intensiivisesti asuntoa vuokrattavaksi. Aluksi etsimme sitä vanhempieni tuttavien kautta, jotka taas suosittelivat omia tuttaviaan, jotka saattaisivat tarjota jotain edullisesti... Mieleeni jäi keskustelu hyvin sivistyneen henkilön kanssa, joka ei tietenkään halunnut satuttaa meitä eikä vanhempiani, mutta kieltäytyi silti. Hän argumentoi, että heiltä muutti juuri pois nuori aviopari, joka joskus palasi myöhään kotiin, ja mikä pahinta, jätti kylpyammeen pesemättä käytön jälkeen, ja joskus he vielä kylpivät puolenyön aikaan. Ajattelin silloin kiitollisena äitiäni, joka totutti minut kylpyammeen pesemiseen kylpemisen jälkeen. En kuitenkaan silloin vielä ollut tiedostanut, että kotona opitut tavat voivat erilaisuutensa takia aiheuttaa konflikteja ei vain ympärillä olevien ihmisten kanssa vaan – mikä tärkeämpää – aviosuhteessammekin.

Anne: Olen perheen ainoa lapsi ja kotonamme kaikki oli aina paikallaan, siellä vallitsi ideaali järjestys. Joskus nauroin äidille, mutta en tajunnut, kuinka samanlainen olen, olen niin tottunut järjestyksen valvomiseen. Martti taas tulee kodista, jossa vallitsi suurempi vapaus, eivätkä ideaalin järjestyksen kysymykset olleet niin tärkeitä. Kun muutimme yhteen, Martti loi ympärilleen (minun mielestäni) kaaoksen. Hänelle oli yhdentekevää, missä television kaukosäädin on, samoin kuin monet muut asiat. Minä taas tunsin suurta epämukavuutta. Kaukosäädin oli koko ajan eri paikassa, sanomalehti oli yhtäkkiä vessassa, tuolille kerääntyi vaatteita. Oli turha sanoa ”siivoa jälkesi”, koska kaukosäätimen oleminen missä tahansa ei ollut Martin käsityksen mukaan mitenkään järjestyksen vastaista. Minulle se oli sekamelskan merkki. Siinä kävi niin, että jokainen asia, johon Martti oli koskenut, piti siirtää takaisin (minun mielestäni) oikealle paikalle, mikä aiheutti sen, että käytännössä siivosin koko ajan. Tunsin oloni turhautuneeksi ja väsyneeksi. Pitkän aikaa nämä tapaerot olivat meille jatkuva konfliktien lähde. Oli helppo langeta ajattelemaan: hän ei pane kaukosäädintä paikalleen, hän ei välitä, hän ei rakasta minua...

Martti: Minussa Annen käytös herätti kysymyksiä: mistä on kyse, hänhän tarttuu pikkujuttuihin, hän valittaa ja on jatkuvasti tyytymätön minuun jne. Opettelin pitkään ymmärtämään, mikä on Annelle tärkeää. Asetin itselleni velvoitteita, joita en olisi koskaan täyttänyt poikamiesaikana. Työstimme pitkään yhteisiä tottumuksiamme ja keskustelimme siitä, miltä ”järjestys” meidän kotonamme näyttäisi. Tämäntyyppisten ongelmien ratkominen edisti dialogiamme hurjasti. Ilman molemminpuolista ymmärtämistä ja hyvää kommunikaatiota emme varmaankaan olisi päässeet sopuun pikkuasioista – mutta juuri pikkuasioistahan se jokapäiväinen avioelämä koostuu.

Oli aika, jolloin Irena oli hyvin epätäsmällinen. Se hermostutti minua todella paljon, koska minulla oli (ja on vieläkin) tapana tulla ajoissa tapaamispaikalle. Kirkossakin haluan olla aina muutama minuuttia ennen messua ehtiäkseni hiljentyä. Irena taas oli sitä mieltä, että jos jotain on johonkin

aikaan, niin ei ole tarvetta tulla aikaisemmin. Jos se on kello kolme, niin se on kello kolme. Tulos oli se, että hän oli usein myöhässä. Pahinta oli se, kun lähdimme kotoa kirkkoon. Olin jo valmiina ja odotin häntä ovella, mutta hänen piti vielä tehdä sitä ja tätä, koska vielä oli niin paljon aikaa ja miksi turhaan lähteä niin aikaisin... Emme myöhästyneet, mutta kirkkoon saapuminen samaan aikaan kuin pappi tulee alttarille pilasi keskittymiseni ja osallistumiseni koko pyhään messuun. En edes muista, milloin tämä muuttui. Nykyään lähemme kirkkoon tarpeeksi aikaisin. Tiedän, että jos nyt sovimme tapaamisen tiettyyn aikaan, niin hän on täsmällisesti paikalla. Pitkän aikaa muistutin häntä: älä vain myöhästy, mikä hermostutti häntä pahanpäiväisesti. Myöhemmin lakkasin muistuttamasta. Mutta oli aika, jolloin tämä asia, joka liittyi minulle tärkeään kotona opittuun tapaan, oli meille erittäin riitaisa. Dialogi ja molemminpuolinen ymmärtäminen ovat tarpeen.

Joissain ärsyttävissä asioissa kykenemme muuttamaan jotain, mutta monissa muissa emme. Elää myytti, jonka mukaan häiden jälkeen puoliso muuttaa käytöksensä ja tapansa, lopettaa juomisen, tietokoneen edessä tuntitolkulla istumisen, että hän alkaa kohdella vanhempiaan toisin jne. Tavat ja tottumukset ovat usein niin vahvoja, että hetkellisen lieventymisen jälkeen ne palaavat kaksinkertaisella voimalla, niiden lopettaminen on yhtä vaikeaa kuin tupakoinnin lopettaminen. On tärkeää hyväksyä ennen häitä oletus, että puoliso ei muuta tapojaan ja tottumuksiaan, jotka ärsyttävät toista osapuolta. Jos muuttaa, niin mahtavaa! Mutta on hyväksyttävä, että tapojen kanssa joutuu elämään loppuun asti. Tänään palavat tunteet saavat katsomaan sormien läpi tiettyjä epäkohtia, ne vaikuttavat mitättömiltä suuriin yhdistäviin asioihin verrattuna, mutta myöhemmin yhteisessä elämässä ne häiritsevät. Kannattaa olla varautunut niihin, kannattaa yrittää muuttaa se, mikä muutettavissa on, ja hyväksyä se, mitä ei voi muuttaa. Ääritapauksessa täytyy ottaa ruusunväriset lasit pois silmiltä ja tunnustaa, että jotkin piirteet tekevät yhteisen elämän mahdottomaksi.

☺ ☺ Teidän työnne:

Mieti seuraavia kysymyksiä ja vastaa niihin vilpittömästi:

1. Kuinka usein lainaan muilta?
2. Millainen olen lainojen palauttajana? Olenko jollekulle jotain velkaa?
3. Lainaanko muille mieluusti?
4. Miten vihaisuuteni ilmenee?
5. Mitä henkilökohtainen hygienia minulle merkitsee?
6. Mitä henkilökohtainen sivistys merkitsee minulle?
7. Syönkö esteettisesti?
8. Luenko vessassa tai aterioinnin aikana?
9. Miten reagoin alatyylisiin vitseihin? Kerronko niitä itse?
10. Pyrinkö kiistoissa aina tuomaan oman kantani vahvimmin esille?
11. Millä tavalla suhtaudun muiden ihmisten ajatuksiin?
12. Mitä tuntemuksia minussa herättää avun pyytäminen muilta?
13. Kuinka usein kiroilen?
14. Kenelle en osaa antaa anteeksi, vaikka tunnen, että minun pitäisi?
15. Millaisissa tilanteissa näyttelen jotain muuta kuin olen?
16. Millaisissa tilanteissa tykkään mielistellä jotakuta?
17. Kuinka usein tunnen olevani hermoromahduksen partaalla? Ilmeneekö minulla masennusta?
18. Yritätkö eläytyä toisen ihmisen psyykkiseen tilaan?
19. Ilahduttavatko vihamiesteni epäonnistumiset minua?
20. Milloin autoin viimeksi jotakuta? Mitä tunteita se herätti?
21. Pidätkö huomion kiinnittämisestä itseeni? Miten? Onko se itsekeskeistä?

22. Millaisissa tilanteissa valehtelen tai kerron puolitotuuksia?
23. Miten analysoin käyttäytymiseni moraalista puolta?
24. Mitä vanhempieni kunnioittaminen minulle merkitsee?
25. Mitä sunnuntaimeesuun osallistuminen merkitsee minulle?
26. Millaisia velvollisuuksia minulla on kotona?
27. Pidätkö tavaroitani järjestyksessä?
28. Pidätkö pienistä lapsista? Miten se ilmenee?
29. Pidätkö läpsäytystä hyvänä rangaistuksena lapselle?
30. Olenko kuluneen vuoden aikana muistanut läheisten merkkipäivät?
31. Millaisia tunteita rahan puute minussa herättää?
32. Miten käyttäydyn, kun myöhästyn tapaamisesta? Onko täsmällisyys tärkeää?
33. Kuinka usein juon alkoholia? Pystynkö luopumaan päivittäisistä oluistani?
34. Kuinka usein käytän tupakkaa tai huumeita? Mitä teen päästäkseni niistä eroon?
35. Kuinka paljon aikaa vietän päivittäin television ja tietokoneen edessä?
36. Lykkäänkö usein tekemisiäni tuonnemmaksi?
37. Rukoilenko joka päivä?
38. Millaisia tunteita muiden ihmisten naiivi usko herättää minussa?
39. Tykkäänkö halata muita tyttöjä/poikia?
40. Olenko uskoutunut toisille tytöille/pojille tavalla, joka uhkaa suhdettamme?

Vastatkaa perätysten näihin kysymyksiin. Älkää kiirehtikö. Älkää yrittäkö vastata kaikkiin yhden tapaamisen aikana. Vaihtakaa vihkoja hyvässä hengessä, lukekaa toistenne vastaukset huolella. Keskustelkaa asioista hellävaraisesti mutta rohkeasti, täsmällisesti ja laajasti. Ehkä kysymykset innoittavat keskustelemaan muistakin aiheista. Älä aliarvioi yhtään kysymystä, sitäköän, joka mielestäsi ei lainkaan kosketa sinua. Jos esimerkiksi kysymys muiden tyttöjen halaamisesta suorastaan loukkaa sinua, niin olkoon se tilaisuus sanoa tyttöystävällesi, että hän on todella ainutkertainen ja ettet etsi muita. Muistakaa dialogiperiaatteet. Yrittäkää kuunnella toisianne, ymmärtää, jakaa. Älkää keskeyttäkö toisianne, vaan antakaa toistenne miettiä asioita rauhassa. Kuunnellessanne toistenne vastauksia, yrittäkää nimetä tunteet, joita ne herättävät. Yritä ymmärtää partneriasi oikein. Toista hänen vastauksensa joskus. Kysy, ymmärsitkö oikein. Miettikää, mitkä läpikäydyistä tavoista tai tottumuksista voivat edistää, mitkä taas vaikeuttaa tulevan avioelämänne harmoniaa.

Keskustelu näistä eroista nyt voi vähentää vaikeisiin asioihin liittyviä jännitteitä häiden jälkeen. Voitte jo nyt keskustella siitä, mitä voisi muuttaa ja minkä asioiden kanssa kannattaisi tehdä töitä.

Kysy tyttö-/poikaystävältäsi:

- a) Mikä on sinulle tärkeintä avioliitossa?
- b) Mitä pelkäätkä kaikkein eniten?

Teidän kysymyksenne:

Kuinka toimia, jos avioliiton alussa emme halua saada lapsia, mutta haluamme elää uskon mukaisesti?

Jos ette ”toistaiseksi” halua saada lapsia (vaikkapa asumistilan puutteen tai opintojen jatkumisen takia), niin se ei ole uskon eikä avioliiton sakramentin vaatimusten kanssa ristiriidassa. Tällöin kannattaa olla yhdynnässä naisen luonnollisen syklin mukaisesti, osoittaen toisillenne ymmärrystä kaikissa siihen liittyvissä vaikeuksissa. Uskon mukainen elämä tarkoittaa yhä täydellisempää

rakkauden kasvua, henkilökohtaisen suhteenne kehitystä. Juuri uskon syventäminen motivoi etsimään yhä täydellisempiä ratkaisuja yhteisessä elämässä. Vasta tietoinen sopimus siitä, että hyvästä terveydestä huolimatta ette aikoisi lainkaan saada lapsia, olisi avioliiton sakramentin vaatimusten vastainen, se merkitsisi vihkivalan rikkomista.

Osa 3: Kalliolle rakennettu talo

Etsin uskovaa tyttöä

Tämä aihe vaatii poikkeuksellista pysähtymistä ja erityistä hiljentymistä. Se koskettaa elämämme tarkoitusta. Maailman viihdykkeet, elämän tempo ja arjen huolet hiljentävät usein Jumalan äänen elämässämme ja sivuuttavat hänen läsnäolonsa.

Suurin osa meistä uskoo Jumalan olemassaoloon, mutta ei ajattele häntä kovin usein. Joskus tätä aihetta vältellään, koska se pakottaa tarkastelemaan, millainen oma usko todella on. Asiaa paetaan sanomalla: se on hyvin yksilöllinen, henkilökohtainen ja herkkä asia, siksi siitä ei puhuta. Tällöin menetetään kuitenkin jotain hyvin olennaista, ja sillä voi olla ratkaiseva vaikutus iloon ja onneen avioliitossanne. Olisi hyvä, että tätä aihetta käsiteltäisiin suhteessanne avoimesti, selvästi ja vilpittömästi eikä sitä yritettäisi tukahduttaa.

Minulle perustavanlaatuinen asia oli elämän tarkoitus. Jumala oli minulle aina läheinen ja hänen läsnäolonsa kokemuksella oli aina ratkaiseva merkitys päätöksenteossani. Rakastavan ja ymmärtäväisen Jumalan tuki ja läheisyys määrittivät elämän tarkoituksen. Kerta kaikkiaan tiesin, että elämäni suuntautuu häntä kohti ja että vain hänen luoksensa johtavalla tiellä on merkitystä. Samaan aikaan tunnistin, että tämä on paras tie. Tunsin oloni todella hyväksi tällä tiellä, vaikka pulaa ei ollut myöskään kiusauksista hyppiä houkutteleville sivupoluille. Tiesin, että usko Jumalaan tuo mukanaan kristillisen elämän vaatimukset ja että uskova henkilö, joka kehittäisi ja syventäisi uskoaan, pystyisi kulkemaan kanssani samaa tietä. Siksi etsin uskovaa tyttöä.

Kun tutustuin Ireenaan, minulle oli hyvin tärkeää, että hän oli osallistunut kristillisten opiskelijoiden tilaisuuksiin ja että jo ensimmäiset keskustelut osoittivat Jumalan olevan hänelle hyvin tärkeä. Samaan aikaan ajattelin, että usko Jumalaan ja sen eettiset seuraukset auttavat meitä täyttämään kaikki vielä tuntemattomat tyhjät kohdat elämässämme. Tein Jumalasta ikään kuin suhteemme ”takuun” jo silloin.

Dorota: Kun tutuistuimme Mikaelin kanssa toisiimme, tämä aihe ilmeni ensin yhtenä kysymyksistä, joita esitimme toisillemme molemminpuolisesta mielenkiinnosta, kun tunteet alkoivat herätä. Kysymyksen ”Uskotko Jumalaan?” esitin minä. Vastaus oli ”en”, mutta koska usko oli minulle tärkeä, tämä aihe oli tullut jäädäkseen. Suurin vaikeuteni näissä keskusteluissa oli pelko Mikaelin painostamisesta: pelkäsin, että rajoitan hänen vapauttaan päätöksessä näin painavasta asiasta. Toisaalta tilanteen avoimuus pakotti miettimään konkreetioita. Jos avioliittomme sitoo Jumalan edessä vain yhtä meistä, voinko luottaa avioliittomme rikkomattomuuteen? Eikö erilainen suhtautumisemme näin perustavanlaatuisen asiaan tarkoita automaattisesti, ettemme voi saavuttaa todellista läheisyyttä? Millaista lasten kasvattaminen olisi? Ajatellessani tätä kaikkea – eikä se ollut helppoa eikä mieluisaa – tulin yhä tietoisemmaksi siitä, kuinka paljon usko tai sen puute voi määrätä elämäämme, kuinka se vaikuttaa asenteisiimme, päätöksiin eri elämänalueilla.

Mikael: Tietyllä tavalla Dorota ”loi” tämän ongelman välillemme, mutta oikeastaan hän vain osoitti sen minulle. Hänelle minun epäuskoni oli paljon suurempi ongelma kuin hänen jumalauskonsa minulle. Se, kuinka tärkeitä nämä keskustelut hänelle olivat, ilmaisi minulle selvästi, kuinka painavasta asiasta oli kyse. Nämä keskustelumme ja Jumalan armo johtivat minut lopulta päätökseen palata Jumalan yhteyteen. Silloin emme kyllä tarpeeksi keskustelleet siitä, miten näemme uskonelämämme avioliitossa, miten konkreettisesti huolehtisimme uskomme kasvamisesta. Joskus ajattelen, että jos olisimme miettineet tätä yhdessä, avioliittomme alku olisi voinut olla erilainen. Lukemattomat uudet asiat – yhteisen arjen järjestäminen, pärjääminen ensimmäisissä työtehtävissä, ensimmäisen asunomme viimeistely ja ylläpito – työnsivät Jumalan kerta kaikkiaan

sivuun joksikin aikaa. Jossain vaiheessa huomasimme ihmetykseksemme, kuinka kauas olimme hänestä joutuneet, olimme unohtaneet hänet. Jos olisimme heti alkuun keskustelleet siitä, kuinka pitäisimme huolta suhteestamme Jumalaan, emme olisi laiminlyöneet esimerkiksi säännöllistä rukousta lasten kanssa tai Raamatun lukemista.

Dorota: Jumalan läsnäolo elämässäni antaa kaikille asioille ja tapahtumille merkityksen ja oikeat mittasuhteet. Jumala on rakkaus ja hän voi saada aikaan muutoksia parempaan elämässäni. Hänen läsnäolonsa ei tarkoita mitään ekstaasikokemuksia, vaan pyrkimystä suhteuttaa kaikki elämäni asiat häneen – ammattiin liittyvät päätökset, perhesuunnitelmat. Se tarkoittaa myös voimien pyytämistä häneltä ja sen muistamista, kuinka suurta rakkautta hän on meille osoittanut.

Mikael: Entä kuka Jumala sitten on minulle? Lyhyin vastaus on helpoin: Rakkaus ja Salaisuus. Hänen rakkautensa tunnen pysähtyessäni Jeesuksen toimintaa kuvaavien Raamatun sanojen ääreen: hänen lempeytensä häntä ympäröiviä ihmisiä kohtaan yhdistettynä määrätietoisuuteen, hänen uhrautumisensa syntieni puolesta. Jumala on Salaisuus, koska en voi täysin tuntea häntä.

Kuunnelkaamme vielä Marjaa ja Anttia:

Antti: Jossain vaiheessa avioliittoamme esiin nousi kihlusaikana hieman laiminlyöty kysymys uskostamme, uskonnollisuudestamme ja Jumalan läsnäolosta avioliitossamme. Se ilmeni ikään kuin vastauksena etsinnällemme löytää keino yhä selvemmäksi käyneen toisistamme etääntymisen pysäyttämiseksi. Olimme päätyneet yhteisessä elämässämme tilanteeseen, jossa huomasimme, että meitä erottaa liian moni asia, kun taas yhdistäviä asioita on yhä vähemmän. Meillä oli erilaiset näkemykset ja mielipiteet monista asioista. Kävi ilmi, että uskonnonharjoittamisen tapammekin oli hyvä syy olla ymmärtämättä toisiamme. Vaimoni oli meistä ensimmäinen, joka kääntyi Jumalan puoleen ongelmien ratkaisemiseksi. Hän liittyi karismaattiseen ryhmään. Siellä hän löysi rauhan, joka oli yhä vaikeampi saavuttaa kotona. Aloin antaa hänelle toinen toistaan selvempiä merkkejä siitä, että hänen paikkansa oli kotona eikä kirkossa, minne hän yritti paeta arkea. Toisaalta minua alkoi ihmetyttää hänen jostain saatu kykynsä kestää katkeruuttani häntä kohtaan entistä rauhallisemmin. Silloin aloimme keskustella. Vaikka se hermostutti minua aluksi, aloin hyväksyä yhä suurempien elämänalueiden uskomisen Jumalan haltuun. Aloimme rukoilla yhdessä lasten kanssa ja keskustella yhdessä arvoista – joiden lähteeksi totesimme tavallisesti Jumalan. Lopuksi minussakin syntyi halu olla siellä, missä vaimollani oli niin hyvä olla. Olla siellä yhdessä hänen kanssaan. Näiden keskustelujen ja Jumalan elämässämme aikaansaamien muutosten ansiosta minunkin uskonkäsitykseni sai uuden ulottuvuuden. Tänäpäin uskonni on tietoisuutta Jumalan läsnäolosta elämässäni. Siinä, mitä yritän tehdä. Toisessa ihmisessä... Tietoisuus hänen läsnäolostaan silloinkin, kun unohdan hänet, kun käännän selkäni hänelle.

Marja: Tapa nähdä usko ja Jumala muuttui olennaisesti avioliitossamme ja kummankin henkilökohtaisessa elämässä. Jumala on minulle persoona, joka on läsnä avioliitossamme, vaikka en häntä näekään. Hän tulee läsnäolevaksi jokaisessa tilanteessa, jonka arki tuo eteemme. Hän on myös Rakkaus. Kärsivällinen, todellinen, pyyteeton, joka ei muista pahaa, ei kersku eikä pöyhkeile... Rakkaus kestää kaiken. Näin lukee lukukappaleessa, jonka tulevat aviopuolisot voivat valita hääseremoniaansa. Kuten Antti mainitsi, koimme avioliitossamme vakavan kriisin. Aloimme loitontua toisistamme. Sen syynä oli molemminpuolisen dialogin ja ymmärtämisen puute, luottamus katosi jonnekin. Jumala heitti meille pelastusrenkaan, avioliittoreititin. Oli tärkeää ja kaunista, että otimme kiinni tuosta renkaasta ja että molemmat halusimme uida. Se ei ollut sattumaa, se oli Jumalan logiikkaa. Siitä hetkestä alkaen aloimme huomata Jumalan läsnäolon avioliitossamme.

Usko tarkoittaa suhdetta minun ja Jumalan välillä. Avioliitossa en kuitenkaan ole enää vain ”minä”, vaan olemme ”me”. Usko ja sen todeksi eläminen määrittävät arvot, päämäärät, elämäntavat ja etiikan. Emme voi sulkea uskontoa pelkän yksityisyyden alueelle. Uskonnon alue vaikuttaa tiiviisti suhteeseen aviopuolison kanssa. Siksi on tärkeää, että seurustellessa ja kihlusaikana tutustuttaisiin toisen kantaan uskonnosta, tai oikeastaan toisen uskoon, että siitä keskusteltaisiin... ja että se koettaisiin ja elettäisiin yhdessä.

Tämä tutustuminen vaatii aikaa ja hienotunteisuutta. Suhteemme Jumalaan on usein haavoittunut, esim. seuraavilla tavoilla:

- huonot muistot koulun uskonnonopetuksesta
- lapsenuskon hylkääminen ja vastausten puute mieltä askarruttaviin kysymyksiin
- konflikti kirkon kanssa
- uskonnollisen tradition puuttuminen tai hylkääminen kotona (ehkä traditioissa nähtiin vain turhaa ulkokultaisuutta eikä merkkejä autenttisesta Jumala-suhteesta)
- tavallinen välinpitämättömyys uskonnollisista asioista, niiden pitäminen vähemmän tärkeinä

Muitakin syitä Jumalasta ja kirkosta etääntymiselle voi olla. Kannattaa etsiä yhteyttä elävään ja tosi Jumalaan eikä vääristyneisiin kuviin hänestä. Kannattaa keskustella tästä kihlusaikana, koska usko ja sen perusteella muodostettu elämäntapa vaikuttavat jokapäiväiseen elämään. Usko tuo ylipäänsä mukanaan tunteen elämän tarkoituksesta. Monet ovat hylänneet uskon välinpitämättömyyden, haluttomuuden, mauttomuuden tai jopa alemmuudentunteen perusteella. Kannattaa havaita, että tunteellinen kypsyyys uskonnollisellakin alueella tarkoittaa sitä, ettei rakenna arvioitaan ja asenteitaan tunteille, varsinkaan epämieluisille ja vaikeille. Kannattaa havaita itsessään kenties hiljennetty tai tukahdutettu tarve olla suhteessa Jumalaan ja kokea hänen rakkauttaan. Kannattaa havaita, että oma temperamentti ja luonteenpiirteet vaikuttavat siihen, millainen lähestymistapa Jumalaan meille sopii.

Muistetaan myös dialogiperiaatteet suhteessa Jumalaan. Kuunnellaan häntä, ei kiistellä, onko häntä vai ei, vaan etsitään häntä itsestämme ja hiljennytään. Hän on olemassa huolimatta siitä, uskomme vai emme. Ei arvioida, onko hän hyvä vai paha, ei arvostella sitä, miksi hän sallii tuon mutta ei tätä, vaan yritetään ymmärtää häntä.

☺ ☺ Teidän työenne:

Kirjoita kirje tyttöystävällesi/poikaystävällesi uskostasi.

1. Olenko uskova ihminen ja mitä se tarkoittaa minulle?
2. Kuka Kristus on minulle?
3. Milloin olen ollut tietoinen Jumalan läsnäolosta elämässäni?
4. Millaisissa tilanteissa olen kysynyt itseltäni kysymyksiä Jumalan olemassaolosta?
5. Mikä tuo elämäni/elämäämme tietoisuuden siitä, että Jumala rakastaa minua/meitä?
6. Miten näen sinun läsnäolosi elämässäni uskon valossa?
7. Mistä pidän kaikkein eniten sinun Jumala-suhteessasi?

Lukekaa toistenne kirjeet, ottakaa niiden sisältö vastaan, älkää kiistelkö siitä. Jos jokin on epäselvää, pyytäkää lisäselitystä.

Teidän kysymyksenne:

Miten tulisi käyttäytyä tilanteessa, jossa yksi osapuoli on uskonnollisesti välinpitämätön? Pitäisikö taistella lasten uskonnollisen kasvatuksen puolesta vai tyytyä kompromissiin?

Kannattaa ennen kaikkea keskustella yhdessä välinpitämättömyyden syistä. Jos mukana on uskonnonvastaisuutta, niin en suosittelisi avioliittoa, koska seurauksena on kristillisen etiikan hylkääminen jokapäiväisessä elämässä, vihkivalan relativisoiminen yms. Jos välinpitämättömyys taas johtuu uskonnollisen kasvatuksen puutteesta, huonoista muistoista koulun uskonnonopetuksesta tms., niin pikemminkin tarvitaan apua Jumalan uudelleenlöytämiseksi. Kun kyse on konkreettisesti lasten uskonnollisesta kasvatuksesta, niin kannattaa muistaa, että se on avioliiton sakramenttiin liittyvästä valasta seuraava velvollisuus.

Ystävyys Jumalan kanssa

Aloitimme yhteisen Jumala-suhteen kokemisemme jo seurustellessamme. Opintojen kolmannen ja neljännen vuoden jälkeen teimme samalla paikkakunnalla työharjoittelujamme. Kävimme sunnuntaisin yhdessä kirkossa, ja paikallisten asukkaiden yllätykseksi – siltä vaikutti – kävimme yhdessä vastaanottamassa myös kommuunion. Varsovassa kävimme yhdessä opiskelijakirkon messuissa ja kristillisten opiskelijoiden tilaisuuksissa. Se oli tärkeä yhteisen elämämme ilmenemismuoto. Häidemme jälkeisenä päivänä kävimme yhdessä ”meidän” opiskelijamessussamme. Luetaanpa, mitä ystävämme kertoivat omista kokemuksistaan.

Barbara: Kihlusaikana tiesimme, että olemme molemmat harjoittavia katolilaisia, että kävimme joskus pyhiinvaelluksilla, että osallistuimme katoliseen opiskelijatoimintaan. Näytti siis siltä, että tällä alueella ymmärrämme toisiamme hyvin. Häiden jälkeen osoittautui kuitenkin, että kumpikin meistä kokee uskonsa yksilöllisellä tavallaan ja että eroamme toisistamme joissain asioissa. Onneksi tämä ei johtanut sen suurempiin konflikteihin välillämme. Ehkä siksi, että molemmat kunnioitimme toisen erilaisuutta, mutta vielä todennäköisemmin siksi, että yritimme löytää yhteisiä kiintopisteitä, joiden varaan rakensimme ykseyttämme syventävän hengellisen kehityksemme.

Reijo: Muistan, kuinka ensimmäisinä kuukausina häiden jälkeen Barbara jakoi minulle tuntemuksensa siitä, että hän tuntee olonsa surulliseksi mennessään yksin kommuuniolle. En ottanut tätä vastaan syytöksenä vaan huolenpidon osoituksena hengellisestä elämästäni ja avioliitostamme. Nykyään yritän suhtautua asioihin toisin kuin avioliiton ensimmäisinä kuukausina; pidän säännöllisestä ripistä ja kommuuniosta huolehtimista avioliiton sakramentin armona ja näen samalla, kuinka paljon sen ansiosta hengellinen ykseys avioliitossamme kasvaa. Samoin on ollut rukouksen kanssa. Avioliiton alussa kumpikin meistä rukoili useimmiten yksinään ennen nukahtamista, ja koska menimme nukkumaan eri aikoihin, rukoilimme myös eri aikoina. En pitänyt tätä minään pahana, sillä mallinani oli lapsuudenkotini. Barbara taas kaipasi yhteistä rukousta. Muistan, että kun hän ehdotti sitä, niin suostuin hieman vastahakoisesti. Tänään tiedän, kuinka tarpeellinen tuo yhteinen rukous oli ja on. Päättämällä päivän yhteiseen rukoukseen emme voi mennä nukkumaan riitaantuneina.

Barbara: Jonkin aikaa etsimme meille molemmille sopivaa uskonnollista yhteisöä. Lopulta päädyimme erääseen avioliittoretriittiin, jonka huomasimme olevan juuri meitä varten. Se oli niin mahtava ja rakentava kokemus, näimme avioliittonne aivan uudessa valossa. Tämä vaikutti myös positiivisesti perhe- ja työsuhteisiimme. Yhtä lailla äärimmäisen tärkeä uskonnollisessa elämässämme on samalla lailla ajattelevien ja toimivien perheenjäsenten ja ystävien tuki.

Tauno: Lapsuudessa pidin uskonnollisia tapoja velvollisuutena ja käskyinä. Ajan myötä kuitenkin ymmärsin, että uskonelämä on armosta ammentamista. Jumala antaa meille armon kirkon kautta auttaakseen meitä kutsumuksemme ja ihmisyytemme toteuttamisessa. Vein lapsuudenkodistani saamani uskonkäsitteiden mukaan avioliittoon. Vilma oli avioliiton alusta asti uskonnollisesti sitoutuneempi kuin minä. Muistan, kuinka kaksi viikkoa häiden jälkeen, kun muutimme aivan uudelle paikkakunnalle, hän meni sunnuntai messun jälkeen esittäytymään kirkkoherralle uutena seurakuntalaisena. Monien vuosien jälkeen tuo pappi muisti, kuinka se oli hänelle tärkeä todistus uskosta.

Olemme molemmat tietoisia siitä, että lastemme uskonnollinen kasvatus tapahtuu ennen kaikkea meidän, vanhempien, esimerkin ja elämämme todistuksen välityksellä. Tämän todistuksen pitää olla yksiselitteinen ja johdonmukainen. Siksi yritämme syventää suhdettamme

Jumalaan, erityisesti täyttämällä systemaattisesti kristittyinä olemisesta ja kirkkoon kuulumisesta seuraavat velvollisuudet sekä liittämällä siihen lapsemme varhaisista vuosista alkaen.

Vilma: Vastanaineina aloimme energisesti rakentaa arkeamme Jumalan ympärille yhteisellä eukaristialla, rukouksella, ruuan siunauksella, mutta ajan myötä kohtasimme vaikeuksia (jotka olivat itsessämme) ja rajoitimme rankasti yhteistä uskonelämäämme. Ainoa, mistä emme luopuneet, oli yhteinen eukaristia. Tuli myös aika, jolloin minun uskonelämäni tuli konfliktin syyksi välillämme. Kun ensimmäinen lapsi syntyi, minussa vahvistui tarve osallistua päivittäiseen eukaristiaan. Kun kerran vietin lähes kaiken aikani kotona, lähdin mieluusti ulos kirkkoon, useimmiten kello 17, mikä herätti vastustusta miehessäni, joka juuri 16:n aikaan palasi väsyneenä töistä ja halusi levätä edes hetken. Maalla en voinut valita messuun menemisen aikaa – messua vietettiin siellä kerran päivässä. Jos olisimme silloin osanneet keskustella dialogihengessä, elämämme olisi sujunut paljon helpommin.

Tauno: Meiltä puuttui toisen halujen ja tarpeiden kuuntelu ja ymmärrys sekä elämämme yksityiskohtien sopimisen taito. Tällä hetkellä kuulumme molemmat samaan karismaattiseen yhteisöön. Joka torstai osallistumme rukoukokouksiin, Vilma laulaa ja soittaa kitaraa. Oli kuitenkin aika, jolloin yhteisö oli meille erottava tekijä. Muutama vuosi sitten vaimoni osallistui liikkeen tapaamisiin. Avioliitossamme ilmeni vaikeuksia ja ymmärryksen puutetta, konfliktit kasvoivat. Vilman lähdöt yhteisön kokouksiin aiheuttivat minulle hyvin epämieluisia tunteita: olin vihainen, että hän jätti minut yksin, ärsyyntynyt, että hän välttelee minua, loukkaantunut, että minulle jäivät kotityöt, kun hän vain meni menojojansa. Arvostelin tietenkin tätä ”väärää uskonnollisuutta”, jota pidin pakokeinona, piikittelin ja huomauttelin. Kaikki ehdotukset tuona aikana, esimerkiksi yhteisestä rukouksesta, herättivät minussa ärsytystä ja saivat aikaan täysin vastakkaisen reaktion. Siispä uskonnonharjoituskin voi tulla konfliktien, haavoittumisen ja etääntymisen lähteeksi, jos toinen osapuoli ei osoita hyväksyntää.

*Nykyään en osaa kuvitellakaan uskonelämää ilman yhteisöä ja sen kautta saatuja ystäviä. Nykyään minulle on tärkeää, että on ihmisiä, jotka ajattelevat samoin kuin me, jotka ottavat uskon vakavasti eivätkä vain jonain traditiona, joka velvoittaa muutaman kerran vuodessa. **On todella hyvä olla tällaisia ystäväperheitä**, jotka rakentavat elämänsä hyvälle arvoille ja joiden tukeen voi vaikeina aikoina luottaa.*

*Vilma: Kristillisen elämäntavan valinta vaikutti perusteellisesti päätökseemme **rakentaa hyvin arvoihin kannustava ystäväpiiri**. Asuessamme maalla monta vuotta tunsimme itsemme yksinäisiksi, mikä oli epämukavaa. Ystävyystyimme vain yhden meitä vanhemman lapsettoman avioparin kanssa. Tämä tuttavuus kantoi hedelmää raskausaikoinani. Ystävän sanojen ja tuen ansiosta kaikki pelot kaikkosivat. Muut perheet, joihin tutustuimme, edustivat erilaisia arvoja ja elämäntyylejä, jotka eivät sopineet minulle. Jokaisen tapaamisen piti olla vähintään viinilasillisella terästetty, ja keskustelut menivät aina aiheeseen ”Kuinka saada lisää?”. Tämä kokemus on meille myös signaali siitä, ettei meidän tule sukulaissieluja etsiessämme sulkeutua eri lailla ajattelevilta, vaan meidän tulisi olla heille **Kristuksen todistajia**.*

*Olemme vakuuttuneita, että meidän **uskomme auttoi meitä kestämään vaikeimmat hetkemme**, siitäkin huolimatta, että uskonnonharjoitus aiheuttikin välillämme joskus väärinymmärryksiä.*

Mikael: Aviomiehenä ja isänä Jumala-suhteesta, sakramentaalisesta elämästä ja rukouksesta huolehtiminen on paljon pienemmässä määrin yksityisasia tai minun ja Jumalan välinen asia, enemmän se liittyy vastuuseen läheisimpieni kohtalosta: vaimon, jota minun pitää tukea, lasten, joille minun on välitettävä uskoa ja rakkautta. Yritän tunnistaa Jumalan tahdon ja suunnitelman

minua varten. Yritän, mutta samalla ymmärrän, että yritykseni on epätäydellistä. Yhdessä Dorotan kanssa pyrimme siihen, että Jumala olisi läsnä elämämme jokaisessa hetkessä. Edessämme on vielä pitkä tie, mutta siihen pyrimme.

Dorota: Jatkuvat jännitteet työn ja kodin välillä pakottivat meidät miettimään arvojen tärkeysjärjestystä. Ja vaikka epäröimättä vahvistimme valintamme: ihmiset ovat asioita tärkeämpiä, perhesuhteet työsuhteita tärkeämpiä, perhe on tärkein arvo – silti yhä uudestaan törmäsimme heikkouksiimme, samat ongelmat toistuivat jatkuvasti. Kun tunsin, etten pärjää, aloin uskoa tämän asian erityisesti Jumalan käsiin rukouksessani, pyysin apua. Yritin, ettei se olisi vain sellaista ”Jumala, tee jotain asialle”, vaan mietin rukouksen aikana konkreettisia asioita: hyväksykö jokin työtarjous, millaiset ovat motiivini. Samalla pyysin, että Jumala antaisi minun pysyä valmiina luopumaan sellaisesta, joka voisi olla vahingoksi lähimmäisilleni. Tunsin Jumalan toiminnan todella vahvasti: kommuuniolla käyminen, Jumala-yhteyden ja hänen tahtonsa etsiminen johtivat niiden asioiden järjestymiseen, joiden kanssa en muuten lainkaan pärjännyt. Sama toisinpäin: Jumalan laiminlyönti sai aikaan yhä kasvavan sekamelskan ei pelkästään tällä, vaan muillakin elämänalueilla.

Yhä useammin kuulen kuitenkin tällaisia vastalauseita:

Olen töissä kello kahdeksasta kello neljään. Meillä on kaksi lasta. Ennen kahdeksaa minun pitää viedä heidät päiväkotiin. Siksi herään kuudelta. Neljän jälkeen minun pitää hakea heidät. Sitten ostokset ja kotityöt. Menemme nukkumaan puoliltaöin. Töissä minut käskettiin tekemään ylimääräisiä opintoja. Luennot ovat joka toinen lauantai ja sunnuntai. Mies on jatkuvasti työmatkoilla, ja hän työskentelee usein lauantaisin. Minulla ei todella ole aikaa käydä kirkossa. Niinä sunnuntaina, joina en opiskele, minun on saatava nukuttua ja leväytyä ja oltava kotona. Olen kerta kaikkiaan väsynyt. Ja muutenkin... sehän on teatteria. Pappi höpisee saarnassa jotain, millä ei ole mitään tekemistä elämän kanssa, äänentoisto on huono eikä mitään kuulu. Kerran hän suuttui, että lapset häiritsevät, kun joku sattui itkemään. Minua ei yksinkertaisesti huvita käydä kirkossa.

Ymmärrän. Mutta tapaan myös niitä, jotka papin ”höpinöiden” takia etsivät kaupungistaan toisen kirkon, jossa pappi puhuu elämänläheisistä asioista kuulijoille sopivammalla tavalla. He eivät moralisoi, vaan näyttävät tien, joka kannustaa eteenpäin. Tapaan myös niitä, jotka eivät samaista messussa käymistä sellaiseen tai tällaiseen pappiin, vaan Jumalan tapaamiseen, joka on voima, toivo, koko heidän elämänsä dynamiikan kiintopiste. Tällöin kirkossakäynti lakkaa olemasta yksi velvollisuus muiden joukossa, siitä tulee tottumus, joka vahvistaa ja antaa merkityksen koko viikon askareille.

Käyn joskus messuissa, joissa ketään ei häiritse se, että sinne tullaan vauvanrattaiden kanssa. Koko kirkko on täynnä vauvoja, vanhemmat menevät sisään ja lähtevät ulos sitten, kun ei enää kestä, kun itku ja jokellus alkavat tehdä kuuroksi. Lapset ryömivät lattialla. Saarna on lyhyt ja lapsille suunnattu. Tämä on tapa juhliä. Mutta samalla tämä on huolenpitoa sisäisestä elämästä, elämän tarkoituksen tuntumasta. Sieltäkin, missä inhimillisen rajallisuuden monet muodot ilmenevät, voi löytää Kristuksen.

☺ ☺ Teidän työnne:

Haluaisiin, että perheessämme uskonnollisen elämän kehittäminen toteutuisi mm. seuraavasti:

- yhteinen osallistuminen messuun sunnuntaisin ja juhlapyhinä (lasten kanssa)
- säännöllinen rippi ja pyhä kommuunio

- lasten kasvattaminen katolisessa uskossa
- lasten kohtelemine ennen kaikkea Jumalan lapsina
- Jumalan ja kirkon käskyjen uskollinen täyttäminen
- jokapäiväinen rukous
- Jumalan tahdon ja suunnitelman tunnistaminen
- hyviä arvoja edustava ystäväpiiri
- uskonnollisen yhteisön toimintaan osallistuminen
- Kristuksen näkemine muissa ihmisissä
- (lisää, jos jokin mielestäsi tärkeä asia puuttuu)

1. Merkitse, mikä sinusta vaikuttaa erityisen tärkeältä sinulle ja tulevalle avioliitolle.
2. Kirjoita kihlatullesi, miksi tämä on sinulle tärkeää ja miten aiot toteuttaa sitä.
3. Merkitse, mikä vaikuttaa sinusta erityisen vaikealta sinulle ja tulevalle avioliitolle. Kirjoita kihlatullesi, miksi se vaikuttaa sinusta vaikealta ja mitä voit(te) tehdä yhdessä tämän vaikeuden vähentämiseksi.

Teidän kysymyksenne:

Onko totta, että aviopuolisot muuttuvat kaikkein eniten kahden ensimmäisen aviovuoden aikana?

Enemmän tai vähemmän kahden ensimmäisen vuoden aikana tutustumme toisiimme erilaisissa, uusissa jokapäiväisen elämän tilanteissa, joudumme uusien velvollisuuksien eteen. Tämä voi pintapuolisesti näyttää muutokselta, mutta todellisuudessa kyseessä on yksinkertaisesti tutustuminen. Silti samaan aikaan kasvamme ottamaan vastaan uudet velvollisuudet. Erityinen tapaus on ensimmäisen lapsen syntyminen, jolloin tähänastinen elämänrytmimme muuttuu radikaalisti.

Rakkauden dialogissa eteneminen

Kristillinen asenne elämässämme on ennen kaikkea iloa avioliitostamme. Ilo on seuraus toistemme hyväksymisestä, totuudessa elämisestä ja toistemme rakastamisesta sellaisina, kuin olemme. Se on saamiemme mahdollisuuksien hyväksi käyttämistä ja rajoitusten hyväksymistä.

Danuta ja Juuso kirjoittivat meille 30 aviovuoden jälkeen ensimmäisestä keskustelustaan kihlauksen jälkeen:

Yritimme kuvitella yhteistä elämäämme ja sopia tietyistä elämänsuunnitelmista. Oli varhainen syksy, lämmin ja aurinkoinen päivä. Istuimme kukkivien kanervien keskellä ja katsoimme päällämme ajelehtivia pilviä. Puhuimme siitä, kuinka haluaisimme kodin, joka olisi avoin monille ystäville ja joka täytyisi ajan myötä lapsistamme, sekä siitä, että joistain henkilökohtaisista tavoista täytyisi luopua yhteisten arvojen ja elämäntavan vuoksi. Loimme silloin jopa yhteisen termin: ”kulmien hiominen”, joka jäi ainiaksi kotisanastoomme. Niin kuin virtojen vedet pyörivät ajan myötä vuoristokallioiden terävät kulmat, niin mekin pääsemme eroon ajan myötä yksilöllisistä tavoistamme, jotka voisivat vaikeuttaa perheen yhteiseloä. Myöhemmin huomasimme, että elämämme on ajautunut aika kauas alkuperäisistä suunnitelmista ja kuvitelmista. Tiedyt asiat, joita pidimme vaikeina, osoittautuivatkin pikkujutuiksi, kun taas jostain aivan muualta ilmestyi ongelmia. Uudet tilanteet vaativat uusia keskusteluja elämästämme.

Danutan ja Juuson todistus vahvistaa selvästi, että elämässä ei aina näe kaikkea ennalta ja että uudet tilanteet vaativat uusia keskusteluja. Dialogi on tarpeen. Eli kaikissa tilanteissa kuunteleminen, ymmärtäminen ja jakaminen – ennemmin kuin puhuminen, arvostelu ja kiistely. On tärkeää nimetä koetut tunteet, varoa tuomitsemasta ja vaihtaa ”sinä-muodot” ”minä-muotoihin”. On tarpeen tunnistaa temperamentit ja hyväksyä ne, löytää omat luonnolliset luonteenpiirteensä ja tiedostaa vaarat. Tämä on perusta dialogille, joka on tapa täyttää käsky rakastaa Jumalaa ja lähimmäistä, sitä lähimmäistä, joka on nyt poika- tai tyttöystäväsi, ja huomenna miehesi tai vaimosi. Kristillisen asenteen tärkein ilmenemismuoto elämässämme on dialogi, jossa perustavat arvot ja oletukset ankkuroidaan Jumalan ja kirkon opetukseen. Se on dialogia toistemme ja Isä Jumalan kanssa.

Palaan taas kirjeeseen:

Kun katson taaksepäin avioliittomme kolmeakymmentä vuotta, niin näen selvästi, että yhteinen dialogimme on ollut elämämme tie. Ihastuimme siihen joskus, sitten aloimme kompastella, odotuksemme nousivat, mutta emme kyenneet vastaamaan niihin. Yritimme kuitenkin jälleen kuunnella, ymmärtää ja jakaa, palasimme dialogiin yhä uudestaan katkoista huolimatta. Tuntemme tästä syystä iloa ja kiitollisuutta Jumalaa kohtaan.

Osoittautui myös, että yrittäessäni nimetä tunteitani ja selittää käytöstäni, löysin aina välillä ihmetyksekseni tiedostamattomia heikkouksia, komplikaatioita tai pelkoja. Meitä tuki suuresti myös tieto siitä, että konfliktit ovat luonnollisia avioliitossa, että niiden puute tarkoittaisi sitä, että etäännyimme toisistamme, että elämme toistemme vieressä mutta emme yhdessä.

Sanoimme toisillemme, että ongelma on todella olemassa, ja lupasimme toisillemme, että emme ratkaise sitä huutamalla toisillemme. Kaikesta huolimatta meidän tiemme on yhdessä olemisen. Konfliktit on ratkaistava dialogilla. Konflikti aiheuttikin lopulta sen, että tulimme toisillemme entistä läheisimmiksi. Pystyimme löytämään toisemme tässä vaikeassa tilanteessa. Olimme ylpeitä, että tälläkin kertaa pärjäsimme ilman muiden apua. Mutta ilman Korkeinta Instanssia (siellä taivaassa) emme olisi pärjänneet. Rukous auttoi meitä vaikeina hetkinä. Henkilökohtainen, yksilöllinen rukous, sillä kumpikin meistä rukoilee hieman eri tavalla.

Kun puhumme kihlatuille avioliiton eri vaikeuksista, meistä näyttää siltä, että heidän kasvonsa sanovat: ”Meille noin ei varmasti tapahdu” ja ”Emme halua ajatella sitä nyt, kun olemme rakastuneita”. Tämä päättäväisyys on erittäin tärkeä tekijä onnistuneessa avioliitossa. Jotta tämä määrätietoisuus ei kuitenkaan pettäisi, meidän on rakennettava se kestävimälle mahdolliselle perustalle. Sellainen on usko, ja tarkemmin kristillinen asenne, joka seuraa uskosta Jumalaan ja hänen läheisyytensä etsimisestä. Silloin dialogimme voi olla todella hedelmällinen.

Kun Irena ja minä solmimme avioliiton, tiesin, ettei meillä tulisi olemaan helppoa. Ero ei kuitenkaan ollut edes mahdollisuus. Lähdin oletuksesta, että ei ole tilannetta, jossa kaksi ihmistä ei voisi tulla toimeen, jos he yrittävät rakentaa avioliittoansa rehellisesti ja vilpittömästi, ankkuroiden suhteensa Jumalaan. Tämä ei tarkoita yhdessä pysymistä pakosta ”lasten hyväksi” eikä siitä syystä, että kirkko ei tunnusta avioeroja, vaan ymmärtämisen etsimistä yhä syvemmässä dialogissa: kuuntelua, ymmärtämistä ja jakamista. Olemme kokeneet paljon vaikeuksia, mutta juuri niiden voittaminen on tänään ilomme ja ylpeytemme. Etsimme ratkaisua aina avioliitostamme emmekä sen ulkopuolelta. Nämä vaikeudet eivät ottaneet meiltä pois maailman kauneutta, seksuaalisen yhtymisen iloa eivätkä (nykyään jo aikuisia) lapsiamme ja heistä koituvaa riemua.

Aiemmillä tapaamiskerroilla olemme jo puhuneet paljon tunteista ensimmäisinä spontaaneina reaktioina tilanteisiin, joita koemme. Sanoimme myös, että tunteille ei kannata rakentaa arvostelmia eikä asenteita. Tämä ei ole helppoa, koska tunteet ehdottavat meille yksinkertaisimpia ratkaisuja, sellaisia, jotka tyydyttävät tarpeemme melko nopeasti. Useimmiten ne ovat kuitenkin hyvän korvikkeita. Rakkaus ei ole tunne, vaan asenne ja päätös. Siksi rakkaudessa tehdyt päätökset ovat harkittuja päätöksiä, joiden päämääränä on se, mikä on oikeasti parasta suhteellemme. Tässä auttaa kristillinen usko, joka etsii Jumalasta rakkauden lähdeä ja ammentaa hänestä voimaa aviollisen täyttymyksen ja onnen löytämiseen.

Kun fariseukset kysyivät Jeesukselta avioliiton purkamisesta, hän sanoi heille selvästi, että vaimonsa hylkäävä ja toisen naiva tekee aviorikoksen. Yhden naisen kanssa pysyminen vaikutti heistä hyvin vaikealta, minkä vuoksi he esittivät Jeesukselle epäilyksensä: ehkä sitten on parempi olla menemättä naimisiin? Jeesus vastasi, että se, mikä on ihmiselle mahdotonta, ei ole mahdotonta Jumalalle. Samalla hän antoi selvän merkin, että jos etsimme hänestä tukea suhteellemme, emme pety, vaan kestämmme ja säilytämme tunteidemme tuoreuden loppuun asti. Jeesus sanoi myös toisessa kohdassa, että hänen taakkansa on hyvä kantaa ja että hänen kuormansa on kevyt. Jumalan asettamien tienviittojen ”taakka” tuo paljon iloa ja rauhaa, erityisesti, kun asiaa katsoo vuosien näkökulmasta.

Jotkut ajattelevat uskon ja elämän olevan toisistaan irrallisia asioita. Sielunpaimenet tuntevat tuskaa siitä, että hurskaat katolilaiset lakkaavat olemasta kristittyjä heti kirkosta poistuttuaan. Päivittäiset asenteemme ovat ristiriidassa tunnustetun uskon kanssa. Siksi yritämme suhteellistaa moraalisaantöjä ja ehdottaa kirkolle, että sen pitäisi muuttaa kantaansa monissa kysymyksissä. Meidän on vaikea ymmärtää, että kirkon kanta esimerkiksi avioliiton rikkomattomuudesta pulppuaa uskosta Jumalan todelliseen apuun sillä ehdolla, että palaamme jatkuvasti ja vilpittömästi hänen luokseen pyytäen tätä apua. Tarvitsemme dialogia toistemme ja Jumalan kanssa.

☺ ☺ Teidän työnne:

Avioliitossa uskon seurauksena on kristillinen asenne, josta johtuvat mm. seuraavat asiat:

- a) pidämme huolta rakkaudestamme ja tyytyväisyydestämme, nautimme toisistamme ja huolehdimme suhteestamme
- b) avioliittomme on erottamaton liitto, joka kestää siihen asti, kunnes toinen meistä kuolee

- c) uskomme Jumalalle tulevaisuutemme ja pyydämme häneltä valoa tiellemme
- d) syvennämme ja uudistamme uskoamme ja hengellistä elämäämme
- e) yritämme ratkaista kommunikointivaikkeudet dialogilla
- f) yritämme hyväksyä toisemme sellaisena kuin olemme
- g) elämme rakkaudessa, uskollisuudessa ja rehellisyydessä
- h) olemme toisillemme uskollisia, vaikka ilmenisi parantumaton sairaus tai ylitsepääsemättömiltä vaikuttavia vaikeuksia
- i) aviollisessa kanssakäymisessä tunnistamme ja otamme huomioon luonnollisen hedelmällisyysyökin
- j) suunnittelemme saavamme lapsia
- k) kunnioitamme avioliittomme pätevyyttä, vaikka osoittautuisikin, ettemme voisi saada biologisesti omia lapsia
- l) yritämme aina antaa toisillemme anteeksi
- m) yritämme hyväksyä ja kunnioittaa vanhempiamme ja tulevia appivanhempiamme, huolehdimme heistä sitten, kun he tarvitsevat sitä
- n) avioliittomme on vanhempiamme ja appivanhempiamme tärkeämpi ja heistä riippumaton.

Vastatkaa kysymyksiin:

1. Mitkä näistä lausumista aiheuttavat sinulle iloa ja rauhaa, kun ajattelet tällaisen asenteen omaksumista tulevassa avioliitossanne?
2. Mitkä ylläolevista tehtävistä vaikuttavat sinusta erityisen vaikeilta toteuttaa ja miksi? Yritä nimetä tuntemukset, joita nämä vaikeudet sinussa herättävät.

Vaihtakaa vihkoja. Keskustelkaa yhdessä niistä lausumista, joiden kohdalla vastauksenne eroavat, ja niistä, jotka yhdessä merkitsitte vaikeiksi toteuttaa. Yrittäkää miettiä, mitä voitte tehdä asian helpottamiseksi ja toteuttamiseksi. Tämän jälkeen lukekaa huolellisesti allaoleva kohta Johanneksen evankeliumista:

Minä olen tosi viinipuu, ja Isäni on viinitarhuri. Hän leikkaa minusta pois jokaisen oksan, joka ei tuota hedelmää, mutta jokaisen hedelmää tuottavan oksan hän puhdistaa liioista versoista, jotta se tuottaisi hedelmää entistä enemmän. Te olette jo puhtaat, sillä se sana, jonka olen teille puhunut, on puhdistanut teidät. Pysykää minussa, niin minä pysyn teissä. Eihän oksa pysty tuottamaan hedelmää, ellei se pysy puussa, ja samoin ette pysty tekään, elleitte pysy minussa. Minä olen viinipuu, te olette oksat. Se, joka pysyy minussa ja jossa minä pysyn, tuottaa paljon hedelmää. Ilman minua te ette saa aikaan mitään. Joka ei pysy minussa, on kuin irronnut oksa: se heitetään pois, ja se kuivuu. Kuivat oksat kerätään ja viskataan tuleen, ja ne palavat poroksi. Jos te pysytte minussa ja minun sanani pysyvät teissä, voitte pyytää mitä ikinä haluatte, ja te saatte sen. Siinä minun Isäni kirkkaus tulee julki, että te tuotatte runsaasti hedelmää ja niin osoitatte olevanne opetuslapsiani. Niin kuin Isä on rakastanut minua, niin olen minä rakastanut teitä. Pysykää minun rakkaudessani. Jos noudatatte käskyjäni, te pysytte minun rakkaudessani, niin kuin minä olen noudattanut Isäni käskyjä ja pysyn hänen rakkaudessaan. Olen puhunut teille tämän, jotta teillä olisi minun iloni sydämessänne ja teidän ilonne tulisi täydelliseksi. (Joh. 15:1–11)

Vastatkaa seuraaviin kysymyksiin ja keskustelkaa vastauksistanne.

- a) Mitä Jeesus puhuu minulle kihlauksestamme ja tulevasta avioliitostamme näiden evankeliumin sanojen kautta?

- b) Mitä Jeesus sanoo rakkaudesta meitä kohtaan kihlaparina ja tulevana avioparina?
- c) Mihin perustuu pysymisemme ja kestävyysimme Jeesuksen rakkaudessa?

Teidän kysymyksenne:

Mitä tehdä, jos mies pakottaa sukupuoliyhdyntään ottamatta huomioon fysiologista sykliä ja hedelmällisyysjaksoja? Jos suostuu tällaiseen yhdyntään ja käyttää ehkäisyvälineitä, voiko se johtaa synninpäästön epäämiseen?

Ensimmäiseen kysymykseen vastaisin näin: Ennen kaikkea kannattaa katsoa aviosuhteen kokonaisuutta ja pyrkiä rakkauden rakentamiseen kärsivällä ja hyväntahtoisella dialogilla, joka on täynnä molemminpuolista ymmärtämistä. ”Pakotus” on nimittäin hyvin suhteellinen käsite, pakotukseksi tulkitussa käytöksessä saattaakin olla kyse eroista temperamenteissa ja persoonallisuuden muotoutumisen prosesseissa. Hyvästä avioliittoleiristä, -kurssista tai -neuvonnasta voisi olla tässä apua. Jos se ei riitä, saatetaan tarvita erityisneuvontaa. Vastaus kysymykseen synninpäästöstä kuuluu pätevälle papille – jokainen elämäntilanne kun on erilainen. Jos tällainen kysymys nousee mieleen jo ennen häitä, se voi kertoa pelosta tällaista tilannetta kohtaan. Tällöin vilpiton dialogi ennen sakramentin vastaanottamista on välttämätön, dialogi totuudessa ”siihen asti, että sattuu”, ”pakotuksen” käsitteen selvittäminen ja sen valossa sen miettiminen, onko avioliitto tämän henkilön kanssa oikea päätös. Päätös yhdynnästä pitäisi tehdä vapaasti ja rakkaudessa. Vapauden ja rakkauden puute ilmenee nimittäin avioliitossa muillakin alueilla kuin yhdynnässä.

Osa 4: Kahdesta tulee yksi ruumis

Kaipuu suurimpaan läheisyyteen

Barbara: Pidin paljon kävelyistä, kun Reijo piti minua kädestä tai kun hän halasi minua hellästi. Kaikki Reijon eleet eivät kuitenkaan olleet minulle mieluisia. Tietyt käyttäytymismuodot hermostuttivat minua ja saivat aikaan haluttomuutta. En pystynyt sanomaan siitä mitään Reijolle. Pelkäsin hänen satuttamistaan. Nyt tiedän, että siedin sitä aivan turhaan, minun olisi pitänyt puhua siitä avoimesti. Kun meille alkoi kirkastua päätös yhteisestä elämästä, päätimme molemmat, ettemme ryhtyisi yhdyntään ennen häitä.

Reijo: Muistan keskustelumme tästä aiheesta. Se käytiin yhdellä ensimmäisistä yhteisistä lomistamme. Eräänä iltana menin vähän liian pitkälle, kun himon tunne sai vallan, ja silloin Barbaran rauhallinen mutta päättäväinen ääni pelasti tilanteen. Tiesimme, kuinka helposti viattomat hellydenosoitukset voivat kasvavan kiihotuksen vaikutuksesta muuttua teoiksi, joista tulee omantunnonvaivoja. Tiedostimme, kuinka tarkasti meidän on pidettävä huolta rajoistamme ja otettava toisistamme vastuuta jo kihlusaikana. Monista yhteisistä retkistä huolimatta pystyimme hillitsemään tunteemme, vaikkei se suinkaan ollut helppoa.

Tässä vaiheessa nousee heti kysymys siitä, miksi meillä pitäisi olla omantunnonvaivoja liian pitkälle menemisestä, miksi meidän pitäisi luoda joitain tekaistuja rajoja, kun kerran rakastamme toisiamme... Vastaus on tietysti: Koska kirkko... Mutta elämme tätä aikaa, ja kirkon pitäisi suhteuttaa vaatimuksensa siihen.

Se, ettei kirkko hyväksy yhdyntää ennen avioliittoa, johtuu huolesta tulevan avioliiton puolesta. Kirkon tarkoitus ei ole kieltää kihlatuilta sitä, mikä on kaunista ja hyvää. Jos niin olisi, kirkko ei tunnustaisi Laulujen laulua Jumalan ilmoitukseksi. On iso kasa syitä, miksi kannattaa odottaa avioliiton solmimista ennen kuin ryhtyy yhdyntään.

Ensiksi: Eroottiset kokemukset, erityisesti ensimmäiset yhdynnät koskettavat ihmistä syvästi ja jäävät pysyvästi muistiin. Ne ovat kokemuksia, joihin muistot palaavat usein. Ne jäävät alitajuntaan. Näihin kokemuksiin myös verrataan myöhempiä seksuaalisen läheisyyden kokemuksia. Jos pari eroaa, seuraavan puolisoehdokkaan tapaamista rasittavat muistot aiemmista seksikokemuksista. Olivatpa ne sitten myönteisiä tai kielteisiä, ne tuovat mukanaan vertailukohdan, joka on aina haitallinen uudelle suhteelle.

Olen muutaman kerran keskustellut nuorten naisten kanssa, jotka valittivat yhdynnän ja seksuaalisen viileyden pelosta avioliiton alussa. Syynä olivat muistot yhdynnästä jonkun muun kanssa ja kokemukset välineellisestä kohtelusta, seksuaalisesta hyväksikäytöstä.

Toiseksi: Seksuaaliset kokemukset avaavat valtavan uuden tunteiden maailman, joka vaatii jatkuvuutta ja kehittämistä ja joka valtaa mielen ja sydämen sekä sytyttää intohimon... Usein seurusteluvaiheessa tämä toimii keinona psyykkisen ja hengellisen todellisuuden naamiointiin, se vaikeuttaa luonteenpiirteisiin keskittymistä ja johtaa näkemään partnerin luonteen, arvojärjestyksen ja hengellisen maailman vain pinnallisesti. Eroottiset kokemukset vievät tietynlaiseen ekstaasiin, joka vaikeuttaa tulevan suhteen arvon ja onnistumismahdollisuuksien näkemistä objektiivisesti. Avioliitossa elämä ei kuitenkaan koostu pelkästä seksistä. Siksi erotiikka – kaikessa saamisen ja antamisen, huolenpidon ja hoivaamisen harmoniassaan – on hyväksi miehen ja naisen suhteen

täyttymyksenä avioliiton solmimisen jälkeen. Tällöin ei ole varaslähtöä, joka voi koitua raskaaksi taakaksi tulevaisuudessa.

Kolmanneksi: Ajatus siitä, että yhdyntään pitäisi ryhtyä eroottisen yhteensopivuuden tarkastamiseksi, on myytti. Monet erittäin onnistuneet avioliitot kokevat vaikeuksia yhdynnässään myös avioliiton alkupuolella (niin kuin saattaa tapahtua myöhemmässäkin vaiheessa), mutta heidän molemminpuolinen hienotunteisuutensa, hellyytensä ja ymmärryksensä, kärsivällinen dialogi, auttaa heitä voittamaan nämä ongelmat ilman seksologille menemistä. Sen sijaan monet parit, jotka ”sopivat” seksuaalisesti hyvin yhteen tuttavuuden alkupuolella, eroavat nopeasti, koska tätä osaluuetta on painotettu dialogitaitojen kustannuksella.

Neljäs syy on uskonnollinen. Se ei ole irrallinen edellisistä, vaan sisältää ne ja antaa niille sakramentaalisen ulottuvuuden. Kaikkia yhteisen elämämme osa-alueita, tätä mukaan lukien, tukee avioliiton sakramentti. Kun vannomme toisillemme rakkautta, uskollisuutta ja rehellisyyttä, panemme ikään kuin pisteen i:n päälle suhteessamme. Häät ovat ikään kuin kynnyks yhteisessä elämässämme, raja, jonka taakse astumme uudelle elämäntielle. Tämän kynnyksen ylittäminen, astuminen tälle tielle ensimmäisellä seksuaalisella yhtymisellä täydennettynä on kaunein häälahja, jonka voimme antaa toisillemme. Ei kannata erottaa yhteisen elämän alkua tästä arvokkaasta ja kauniista lahjasta.

Irena ja minä päätimme odottaa avioliittoon asti. Minulle se oli täysin itsestäänselvää. Silti fyysisessä suhteessamme oli paljon tilanteita, jotka silloin tyydyttivät fyysisen läheisyyden tarpeemme. Muistelen niitä tänään hieman vaivautuneena. Kun kysyin asiasta äskettäin Irenalta, hänenkin muistoissaan ilmeni pientä epämieluisaa jälkimakua.

Irena: Huomion- ja hellyydenosoitukset tavallisissa jokapäiväisissä tilanteissa olivat todellisia rakkauden eleitä. Tavallinen kohteliaisuus, hymy, silitys tai hellävarainen kosketus, halaus, kauniin sanan sanominen, hienotunteiset suudelmat – nämä olivat eleitä, jotka todistivat minulle Jerzyn rakkaudesta minua kohtaan. Mutta oli myös epämieluisia eleitä, jotka herättivät haluttomuuteni, en pitänyt niistä. Mutta en pystynyt kertomaan siitä, ja jos yritinkin, niin Jerzy vain hämmästyti. Näihin eleisiin kuului sellaisia, jotka herättivät liian suurta seksuaalista jännitystä. Ne eivät olleet minulle mukavia vaan aiheuttivat omantunnonvaivoja. Sen sijaan kaipasinkin niitä pieniä hellyyden- ja huomionosoituksia, rakkauden sanojen lausumista.

En peittele sitä, että erityisesti tuttavuutemme ensimmäisessä vaiheessa tunsin Irenan kiihottavan minua seksuaalisesti. Ponnistelin kuitenkin kovasti, jotten menisi liian pitkälle. Pysyimme päätöksessämme yhdynnän säästämistä avioliittoon, vaikka kävimme usein yhdessä retkillä ja nukuimme jopa samassa teltassa. Päätös oli kuitenkin meille itsestäänselvä.

Irena: Minulla oli hyvin vahvat rajat. Häiden jälkeen halusin päästää Jerzyn kaikkeen siihen, mikä oli minun. Tähän kuului fyysinen aspekti. Se oli tärkeä – yhtäältä se oli siteemme täyttymys, toisaalta se stimuloi yhdistymistämme muillakin elämänalueilla. Myöhemmin olemme kokeneet selvästi, että elämä on kokonaisuus, ja eroottinen alue on vahva osa sitä.

Seksi jännittää, mutta voiko odottaminen olla yhtä jännittävää? Eikö odottaminen ole tapa osoittaa kunnioitusta toisillemme persoonina? Olen vakuuttunut omien ja muiden kokemusten perusteella, että mitä enemmän kiellämme toisiltamme tällä alueella ennen häitä, sitä helpommin pärjäämme mitä erilaisimpien vaikeuksien kanssa häiden jälkeen.

Annikki: Muistelemme seurusteluamme suuren älyllisen ja tunteellisen läheisyyden aikana. Osoitimme läheisyyttä toisillemme ajan antamisen lisäksi luonnollisesti kosketuksella, eleillä, suudelmissa. Ennen kuin tutustuimme toisiimme, kummallakin meistä oli mielikuva siitä, että seksi kuuluu avioliittoon. Sanoimme tämän toisillemme kuitenkin vasta sitten, kun se oli tarpeen. Tuli hetki, jolloin viattomat kosketuksemme pakottivat meidät kysymään: alkaako vai ei?

Tommi: Tämä tilanne mahdollisti ensimmäisen vakavan keskustelun elämämme seksuaalisesta osa-alueesta. Päätimme olla ryhtymättä yhdyntään. Se ei mennyt niin, että päätimme, ja ongelmat lakkasivat. Minun oli vaikea kestää, sillä olin vakuuttunut, että se, mitä meille jäi käteen tämän päätöksen jälkeen, ei ollut mitään verrattuna siihen, mitä meillä voisi olla. Minun oli opittava näyttämään tunteeni Annikkaa kohtaan eri tavalla. Nyt näemme, että tämä päätös opetti meitä tukemaan toisiamme vaikeissa tilanteissa. Opimme vaatimaan itseltämme, opimme keskustelemaan vaikeuksista ja epäilyksistä.

Annikki: Koin päätöksen silloin jostain hyvästä luopumisena. Tunsin, että haluan läheisyyttä Tommin kanssa ja että se on hyvästä. Joskus päätöksemme herätti minussa vastustusta. Sillä oli kuitenkin minulle suuri arvo, että kyseessä oli yhteinen päätöksemme.

Tommi: Olen iloinen siitä, että yhdyntä ei ollut raskauttamassa päätöstäni mennä naimisiin Annikin kanssa. Astuimme avioliittoon monine tarpeinemme: oli tarve keskustella tunteistamme, oli myös eroottiseen elämään liittyviä tarpeita. Emme vielä silloin tiedostaneet, että odotuksemme ja tarpeemme muuttuvat myös meidän mukanaamme...

Pareja, jotka ovat jo aloittaneet yhdynnän, kehotan pieneen askeesiin, omanlaiseensa paastoon häihin asti. Tai ehkei niinkään paastoon vaan LAHJAAN. Se koituu hyödyksi tulevaisuudessa...

Kysymys ”kuinka paljon saa tehdä?” vaivaa monia kihlattuja. Haluaisin ehdottaa jokaiselle parille toista kysymystä, nimittäin: millä tavalla tämänhetkinen fyysinen suhteemme voisi olla hellempää ja huolehtivaisempaa? Millaiset fyysisen suhteemme piirteet ovat minulle epämieluisia tai aiheuttavat omantunnonvaivoja? Millä tavoin voimme auttaa toisiamme toistemme odottamisessa?

☺ ☺ Teidän työenne:

1. Millaiset fyysisen läheisyyden eleesi ovat minulle merkkejä rakkaudestasi? Mitä tunteita ne minussa herättävät?
2. Millaiset fyysisen läheisyyden eleesi ovat minulle epämieluisia, mitkä herättävät haluttomuutta, pelkoa, vihaa, omantunnonvaivoja, mistä en pidä?
3. Mitkä fyysisen läheisyyden eleesi aiheuttavat liian suurta seksuaalista kiihotusta?
4. Mitä seksistä pidättäytyminen häihin asti merkitsee minulle? Mitä tunteita se minussa herättää?
5. Miten voin auttaa sinua tällä alueella?
6. Millaista apua odotan sinulta tällä alueella?

Teidän kysymyksenne:

Miksi kondomin käyttäminen on synti?

Kaikkein yksinkertaisimmin sanottuna kondomin käyttäminen niin kuin kaikkien ehkäisyvälineiden käyttäminen on ristiriidassa yhdynnän alkuperäisen tarkoituksen kanssa. Se on myös ristiriidassa täyden rakkauden kanssa. Asettamalla jotain miehen ja naisen välille seksisuhteessa kondomi erottaa aviopuolisoita toisistaan myös muilla elämänalueilla. Kannattaa myös huomata, että miehen ja naisen rakkautta verrataan Raamatussa Kristuksen ja kirkon väliseen rakkauteen. Tälle vertaukselle perustuu avioliiton sakramentin määritelmä. Kondomin käyttäminen miehen ja naisen suhteessa on tietynlaisen kondomin asettamista myös Kristus-suhteeseemme. Se merkitsee muurin rakentamista hänen ja meidän välillemme. Kristus sanoi opetuslapsilleen usein, ja samoin hän sanoo meille ja kaikille avioliitoille: ”Rakastakaa toisianne, niin kuin minä olen rakastanut teitä.” (Joh. 15:12) Kannattaa muokata rakkautta kaikilla elämänalueilla Kristuksen meille osoittaman rakkauden kaltaiseksi. Uudesta testamentista löydämme tämän rakkauden tienviitat. Kondomi on ristiriidassa tämän rakkauden kanssa, ja siksi sen käyttäminen on synti.

Miksi kirkko ei hyväksy keskeytettyä yhdyntää?

Keskeytetty yhdyntäkin on ristiriidassa sukupuoliyhdynnän alkuperäisen tarkoituksen kanssa. Tämä on ensimmäinen syy, minkä takia kirkko ei hyväksy tällaista yhdyntää. Lisäksi se jättää naisen tyydytyksen puolitiehen. Keskeytetty yhdyntä rikkoo aviopuolisoiden välisen persoonallisen suhteen.

Seksiä ilman raja-aitoja

Niin kuin kirjoitin aiemmassa luvussa, naisen hedelmällisyysjaksojen tuntemisella on suuri merkitys päätöksessä yhdyntään ryhtymisestä. Luonnolliset menetit eivät ole vain ”kirkon hyväksymä ehkäisymenetelmä”, vaan niissä miehen ja naisen välinen suhde nähdään laajemmassa perspektiivissä: he ovat persoonia eivätkä himon kohteita. Syklin tarkkailu koskee suoraan naista, mutta vasta miehen osallistuessa siihen siitä tulee heidän persoonallisen suhteensa ilmentymä.

Kun mies ja nainen molemmat hyväksyvät naisen naiseuden, sopeutamme arkemme hänen fysiologiseen sykliinsä, joka ilmentää sitä, mikä avioliitossa on tärkeintä, avoimuutta elämälle. Yksi tämän hyväksynnän ilmenemismuodoista on se, että olemme yhdynnässä hedelmällisinä aikoina, kun haluamme lapsen, kun taas vastakkaisessa tapauksessa käytämme hyväksemme hedelmättömiä aikoja.

Seksiaktin alkuperäinen suuntautuminen on elämää kohti. Saamme ammentaa siitä iloa ja tyydytystä, mutta meidän on kunnioitettava aktin alkuperäistä tarkoitusta. Ryhtyessämme yhdyntään meidän on aina oltava avoimia mahdollisuudelle, että lapsi sikiää, vaikka todennäköisyys olisikin häviävän pieni. Seksuaalisen yhtymisen alkuperäinen tarkoitus vaatii tätä.

Asian esittäminen tällä tavalla saa tavallisesti aikaan myrskyn. Näin puhuvat ihmiset, jotka ovat juuttuneet menneisyyteen. Miten päivittäinen lämpötilan mittaaminen samaan kellonaikaan muka onnistuisi, syklit ovat epäsäännöllisiä, samoin työvuorot, jne... ja muutenkin luonnolliset menetit ovat epäluotettavia. Pilleri vain, ja jos se on haitallinen, niin ”kumi”, joka ei vahingoita ketään, jos kerran molemmat suostumme siihen...

Nämä mielipiteet ovat usein seurausta tietämättömyydestä luonnollisista metodeista, lehtien ja television levittämien stereotyyppien uskomista. Tieteessä on viime vuosina otettu tällä alueella valtavia askeleita eteenpäin. Valtavirtamedia samaistaa usein luonnolliset menetelmät ns. kalenterirytmiiin ja vähentävät siten niiden uskottavuutta. Kalenterirytmillä on kuitenkin nykyään vain historiallista merkitystä. Naisen elimistön muutosten (lämpö, lima, jne) tulkinassa on otettu suuri askel eteenpäin.

Kyse ei ole menetelmien tehokkuudesta. Kaikki ovat lopulta enemmän tai vähemmän yhtä ”tehokkaita”. Jäljelle jää eettinen kysymys. Olen vakuuttunut, että luonnolliset menetelmät ovat pettymys ennen kaikkea niille, jotka haluavat tienata ehkäisyteollisuudella.

Kun sanoin yllä kirjoittamani kerran ääneen avioliittokurssilla, eräs osallistujista sanoi työskentelevänsä lääketeollisuudessa ja todistavansa joka päivä taistelua pillereistä. Kyse on todellakin vain rahasta. Jo se, mitä hän näkee ja kuulee, tekee ehkäisyn hänelle vastenmieliseksi.

Usein kuulen kuitenkin seuraavaa: ”Kirkko? Ihan ok, mutta kirkon opetuksen kanssa en ole yhdessä kohdassa samaa mieltä...” Dialogiasenteen, josta puhuimme, pitäisi johtaa ennemmin toteamaan: en ymmärrä kirkon opetusta tässä kohdassa. Sitten pitäisi yrittää ymmärtää sitä, sillä katolinen oppi on tässä asiassa syvästi perusteltu, se on tarkoitettu aviopuolisoiden parhaaksi. Sitä ei ehkä aina esitetä kovin vakuuttavalla tavalla, mutta sitä suuremmalla syyllä kannattaa etsiä sen perusteluja, varsinkin kun tietää kirkon liittävän siihen varoituksen synnistä. Kannattaa yrittää ymmärtää ennemmin kuin arvostella. Tämä on yksi perustavanlaatuisista dialogiperiaatteista.

Emme ole käyttäneet avioliitossamme mitään ehkäisykeinoja. Ymmärsin asian näin: jos meidän on todella oltava yksi ruumis, niin emme voi asettaa välillemme mitään raja-aitoja, mitään tekaistua, mitään muureja, mitään kondomeja tai pillereitä. Jos seksiaktin on oltava rakkauden merkki eikä vain seksuaalisen jännityksen purkamista, niin välillämme ei saa olla mitään keinotekoista. Se olisi valhe. Kuten tiedämme (ja jos emme, niin tutustukaa kirjallisuuteen), naisen syklissä on muutama hedelmällinen päivä. Jos en pystyisi olemaan muutamaa (tai kymmentäkin) päivää ilman seksiä, en olisi tosimities, olisin seksiaddikti.

Tällä tavalla ymmärrän seksin ilman raja-aitoja.

Monet naiset sanovat, että he kaipaavat seksuaalista lähentymistä ennen kaikkea hedelmällisenä aikana – mitä silloin pitäisi tehdä? Tämä on hyvin kaunista, sillä se kertoo luonnollisesta sisäisestä suuntautumisesta kohti sitä, mitä varten seksiakti on alun perin tarkoitettu, eli lapsen syntymää. Jos emme halua lapsen sikiämistä, niin emme perusta käyttäytymistämme himon tai intohimon tunteille, vaan pakotamme itsemme pieneen askeesiin pitäen mielessä, että aivot ovat tärkeimpiä sukupuolielimiämme.

Avioliiton ensimmäisinä vuosina minäkin halusin yhdyntää hedelmällisinä aikoina, koska tunsin silloin Irenan suuren sydämellisyyden ja läheisyyden, kun taas viikkoa myöhemmin hän ”räksytti” minulle. En ollut tarpeeksi tietoinen tästä muuttuvaisuudesta. Vakavat dialogiongelmät aiheuttivat myös kiusauksen käyttää tilaisuutta hyväksi silloin, kun dialogi vaikutti helpommalta. Voin kuitenkin sanoa kokemuksestamme, että hedelmättöminä ajanjaksoina yhdyntämme oli todella kaunista ja yhdistävää, se vain vaati minun puoleltani hieman enemmän ”ponnisteluja”. Se, että nainen on viileä hedelmättöminä ajanjaksoina, on myytti. Silti hänen täytyy saada tietää, että mies odottaa häntä, hänen kannattaa myös itse yrittää osoittaa hellyyttä ja sydämellisyyttä. Tämäkin on yksi tahdosta kumpuavan rakkauden ilmenemismuodoista. Vuosien jälkeen päädyimme siihen, että voimme olla toistemme kanssa hienovaraisessa seksuaalisessa jännityksessä, joka oli enemmänkin ruumiin kontemplaatiota kuin vietin tyydyttämistä. Silloin tunsin vahvasti syvän ykseytemme.

Jälleen kannattaa palata siihen, mitä opimme tunteista. Jos himon ja intohimon tunteet ilmenevät silloin, kun meidän ei pitäisi ruveta yhdyntään, annamme järkemme ja tahtomme ohjata meitä emmekä ruoki näitä tunteita.

Pekka: Kun tunnen seksuaalista kiihotusta silloin, kun emme voi olla yhdynnässä, yritän ohjata energiani hellävaraisiin hellydenosoituksiin. Pidättyväisyyden ajanjaksot ovat meille tilaisuus olla luovia muilla osa-alueilla, mikä tekee suhteestamme entistä kiinnostavamman.

Monika: Minusta on mukavaa, kun saan yllättäen Pekalta kukan tai kun löydän kylpyhuoneesta mielikuvituksellisella tavalla taiteillun tekstin ”Rakastan sinua”. Tiedän, että hän kaipaava ja odottaa.

Palatkaamme Annikin ja Tommin intiimiin kertomukseen, jonka aloitimme viime luvussa:

Annikki: Yhdyntä Tommin kanssa ei ole minulle pelkästään nautinnon lähde – saan siitä myös iloa, koska se on kymmenen yhteisen vuotemme sinetti. Löydämme toisistamme uutta edelleen, joskus emme voi uskoa, kuinka paljon olemme saaneet. Yhdyntä on merkki siitä, että haluamme elää toistemme kanssa, että haluamme jakaa tämän elämän. Se antaa minulle turvallisuudentunteen siitä, että minua rakastetaan hellästi. Se saa aikaan sen, että arjesta tulee juhlaa.

Tommi: Yhdynnässä kaikki muut avioliittomme osa-alueet tulevat yhteen. Jokapäiväisen yhdessäolomme laatu vaikuttaa yhdyntämme laatuun. Juoksevien asioiden hoitaminen, työpäivän jälkeinen toistemme näkeminen, stressin kokeminen tai konflikti välillämme kaikki vaikuttavat yhdyntäämme.

Annikki: Luotan Tommiin intiimeinä hetkinämme, koska luotan häneen monissa muissakin asioissa. Ellen luottaisi häneen muissa elämäni asioissa, en usko, että tuntisin oloani turvallisiksi intiimillä alueella. Meillä on myös kokemus siitä, että sama pätee toiseenkin suuntaan – jos jompikumpi ei kerro intiimiin elämään liittyviä harmejja, jos jokin on kätkeytyä, niin se vaikuttaa heti arkeen, sitä

on vaikea olla huomaamatta aamiaispöydässä. Kun yhdyntä on tyydyttävää, iloista ja sopusointuista, niin arjen vaikeudet on helpompi kohdata.

Tämä aviollinen läheisyys ei lainkaan tarkoita, että koemme lähentymisemme samalla tavalla. Olen tietoinen siitä, että avioakti on läheisyyden ja ykseyden kokemisen täydellisin meidän saavutettavissamme oleva muoto, mutta samalla huomaan eroja siihen eläytymisessä. Yksinkertaisimmillaan: fyysisellä tasolla mies ja nainen kokevat aktin eri lailla. Lisäksi miehessä ja naisessa syntyy erilaisia tunteita, ja ne kasvavat ja laskevat eri tavoilla temperamentista riippuen. Ymmärrämme aviollisen yhteyden tahdon tasolla olevana yhteytenä – minä annan itseni rakkaalleni sellaisena, kuin olen, ja otan rakkaani vastaan sellaisena, kuin hän on, ilman ehtoja, tässä ja nyt.

Seksuaalinen side kasvaa pikku hiljaa. Haluan vielä painottaa, että ns. seksuaalinen yhteensopimattomuus on myytti. Avioliiton alkuvaiheessa seksielämä aiheuttaa joskus ongelmia, jotka myöhemmin poistuvat. Usein kyse on temperamentieroista, aiemmista haavoista. Asteittaisessa toisen seksuaalisuuteen tutustumisessa tarvitaan kärsivällisyyttä, hellyyttä ja herkkyyttä. Seksielämä on erityisen tärkeä dialogiaihe. Kuunteleminen, ymmärtäminen ja tunteiden jakaminen tällä alueella tukee miehen ja naisen suhteen syventymistä. On tarpeen käyttää hienotunteisia sanoja tätä aihetta käsittelevissä keskusteluissa, on tärkeää osata nimetä tunteensa. Molemminpuolinen hienotunteisuus yhdessä ymmärtäväisyyden ja kärsivällisyyden kanssa saavat aikaan sen, että seksisuhteesta tulee ilon ja aviositeen vahvistamisen lähde. Meille tämä oli hyvin vaikeaa. Alussa emme pystyneet keskustelemaan siitä. Samoin oli Monikan ja Pekan tapauksessa.

Monika: Opettelemme tätä Pekan kanssa koko ajan. Välillä se vaatii sankarillista kärsivällisyyttä, ja aina hellävaraisuutta tarpeista puhuttaessa ja tunteita nimettäessä. Se vaatii herkkyyttä ja tarkkaavaista toisen kuuntelemista. Kun olemme riidoissa tai jotain vaikeaa tapahtuu elämässämme, minun on vaikea kuvitellakaan yhdyntää, kun taas Pekka tarvitsee fyysistä läheisyyttä juuri tällaisina hetkinä. Tajusimme tämän nimenomaan dialogin avulla. Minulla kesti kauan, ennen kuin uskalsin puhua avoimesti seksielämästä. Kesti kauan rikkoo jää, päästä eroon pelosta, häpeästä, epävarmuudesta ja vieläpä avautua sille, mitä Pekka sanoisi minulle. Monista vaikeuksista huolimatta onnistuimme välttämään toistemme syyttelyä niistä ongelmista, jotka koskivat yhdyntäämme.

Pekka: Yhdyntästä tulee minulle ennen kaikkea mieleen vastuu Monikasta. Olen vastuussa siitä, mitä Monikalle tapahtuu, ei vain hänen ruumiilleen vaan myös hänen tunteilleen. Yritän ajatella Monikaa enemmän kuin itseäni. Se ei ole helppoa, mutta hänen asettaminen ensisijaiseksi tällä alueella on osa pyrkimystä pyhyyteen ylipäänsä. Tämä on meille erityisen tärkeää yhdynnässä saatavan nautinnon yhteydessä. Niin kuin jokaisella Jumalan lahjalla, sillä voi saada aikaan paljon hyvää, tai sitten sillä voi pilata asioita.

Monika: Ilman dialogia meidän oli vaikea lähestyä toisiamme seksuaalisesti. Poikamme syntymä oli minulle ratkaiseva käännekohta. Aiemmin meillä oli ollut erilaiset toiveet lapsen saamisesta. Minä unelmoin lapsen saamisesta pian häiden jälkeen, kun taas Pekka tarvitsi tämän päätöksen tekemiseksi paljon enemmän aikaa. Minun oli vaikea hyväksyä sitä, ja se vaikutti seksielämäämme. En pystynyt avautumaan Pekalle enkä luottamaan häneen. Voin sanoa, että poikamme syntyminen paransi haavat, jotka olimme toisillemme aiheuttaneet. Minulle se avoimuus ja rakkaus, jolla Pekka otti lapsemme vastaan, aiheutti sen, että aloin todella tuntea yhdyntämme täyteyden ja kauneuden. Lapsen sikiäminen on erottamattomassa yhteydessä yhdyntään. Yhdyntä on minulle niin vahva elämys, siihen liittyy niin paljon tunteita, että tarvitsen Pekalta todellista ymmärtämystä, hienovaraisuutta ja hellyyttä. Se on kuin hyvin ohut sumu, jonka voi helposti hajoittaa harkitsemattomalla liikkeellä tai sanalla.

Raamatussa on monia kohtia, jotka osoittavat seksuaalisen siteen paikan miehen ja naisen elämässä. Minulle erityisen tärkeä on kuvaus Saaran ja Tobian häistä. Kun vanhemmat jättivät heidät yksin morsiuhuoneeseen, Tobia sanoi Saaralle: *Nouse, rakkaani. Meidän tulee rukoilla Herraa ja pyytää, että hän laupeudessaan pelastaisi meidät.* (Tob. 8:4) Ja he nukkuivat aamuun asti. Voi olettaa, että Saaran aiempien miesten dramaattiset kohtalot saivat Tobian rukoilemaan, mutta ehkä juuri siksi he pelastuivatkin, että he ryhtyivät yhdyntään pyydettyään ensin Jumalan erityistä läsnäoloa.

Laulujen laulun vertaus miehen ja naisen rakkaudesta Jumalan rakkauteen valittua kansaa kohtaan on upea. Kuinka paljon näissä kuvauksissa on hienotunteisuutta, herkkyyttä ja yksinkertaisuutta! Tämä rakkaus esitetään sanamuodoin, jotka kuvaavat miehen ja naisen välistä eroottista rakkautta. Esimerkiksi sanat: *Minä olen rakkaani oma, minuun hän tuntee halua.* (Laul. 7:11) Eikö Laulujen laulu täten lisää haluamme seksuaalisen siteen kokemiseen arvollisesti, Jumalan läsnäolossa?

Kuinka kauniilla, herkillä sanoilla tämä halu ilmaistaankaan! Sulhanen sanoo: *Miten kaunis, miten ihana oletkaan, rakastettuni, riemuni! Sinun vartalosi on kuin palmupuun, sinun rintasi ovat sen tertut. Minä ajattelen: tuohon palmuun minä nousen, sen hedelmiin minä tartun! Kuin rypäletertut ovat sinun rintasi, hengityksessäsi on omenan tuoksu...* (Laul. 7:7–9)

Morsiamen vastaus ilmaisee naisen luonnollisen tarpeen antaa itsensä miehelle rakkaudessa. Se ilmenee ikään kuin seurauksena, se on heti seuraava kohta sen jälkeen, kun Jumala on tuonut naisen miehen luo: *Tule, rakkaani! Tule kanssani kedolle, tule hennapensaiden keskelle yöksi! Aamulla lähdemme viinitarhoihin katsomaan, joko viiniköynnös versoo ja nuput aukenevat, joko kukkii granaattiomenapuu. Siellä annan sinulle rakkauteni. Lemmenmarjat levittävät tuoksuaan...* (Laul. 7:12–14)

Muistan useita tällaisia vaelluksia pelloille Irenan kanssa. Löytämämme kasvit olivat erilaisia, mutta silti kauniita ja tuoksuvia! Kehotamme kaikkia aviopareja tekemään tällaisia vaelluksia... Laulujen laulu mukanaan.

Meidän avioliitossamme eroottinen side on aina koettu Jumalan läsnäolossa. Niin oli silloinkin, kun avioliiton alkuvuosina kohtelin tätä sidettä ikään kuin vastineena arjen väärinymmärryksille ja työn aiheuttamalle stressille. Tänään tiedän, kuinka latteaa ja köyhää lähestymistapa se oli, mutta ehkä siksi, että se tapahtui silti Jumalan läsnäolossa, Laulujen laulun tunnelma toteutui välillä. Joskus minulla oli mielikuva siitä, että Jumala katsoi meitä, ja tunsin hänen ystävällisen hyväksyntänsä. Joskus vastasimme hänelle silloin rukouksella.

Fyysinen siteemme on muuttunut sitä mukaa, kun keskinäinen ymmärtämyksemme on muuttunut. Mitä enemmän olemme toisemme hyväksyneet, sitä enemmän olemme löytäneet toisemme uudelleen, sitä enemmän seksielämässämme on ollut herkkyyttä ja rauhaa. Ja toisinpäin: yhdistäväksi koettu yhdyntä on tuonut suurempaa molemminpuolista hyväntahtoisuutta ja ymmärtämystä seuraavaan päivään.

Suurimmalle osalle vaimoista, mutta myös monille miehille, seksisuhde liittyy suhteen muihin, seksin ulkopuolisiin osa-alueisiin. Jokin ele, hymy, katse, koko asenne pitkin päivää tai edes lyhyen yhteisen illan aikana ennen seksuaalista lähentymistä ovat tärkeitä. Kuukautiskierron meneillään oleva vaihe on tärkeä, ennen kaikkea suhteessa lapsen sikiämiseen, mutta myös siihen liittyvään psykologiseen vaihteluun. On myös osoittautunut, että anteeksiantamus on hyvin tarpeellista, mutta ei seksiaktin välityksellä vaan jo aikaisemmin.

Älköön kukaan kuitenkaan käyttäkö raamatullista kuvausta seksuaalisesta yhtymisestä keinona toisen yhdyntään pakottamiseksi. Sen sijaan seksuaalista halua on ohjattava niin, että herkkyydellä ja hellyydellä herätetään toisen vapaa itsensä antamisen tarve.

Vuosien mittaan seksisuhde avioliitossa muuttuu. Asenteet ja tarpeet tällä alueella muuttuvat. Ruumiiden yhdistymisestä pulppuava ilo, joka on myös henkisen yhdistymisen hedelmä, voi kuitenkin kestää kauan.

Teidän työnne:

1. Millaisia tunteita minussa herättää ajatus hedelmällisyysjaksojen sovittamisesta seksielämäämme ja luonnollisten perhesuunnittelumenetelmien sovittamisesta tulevaan avioliittoomme?

Teidän kysymyksenne:

Kirkon pitäisi ottaa huomioon, että ihmiset ajattelevat ehkäisystä nykyään hieman eri lailla ja ettei määriteltyä perhesuunnittelun tapaa voi pakottaa. Pahoin kuitenkin pelkään, ettei kirkko lähiaikoina muuta kantaansa tässä kysymyksessä...

Mielestäni tätä kysymystä kannattaa lähestyä dialogihengessä eli yrittää ymmärtää, miksi kirkko suosii niin vahvasti luonnollisia menetelmiä. Se ei johdu kirkon vanhanaikaisuudesta vaan aidosta huolesta siitä, mikä on hyväksi avioliitolle. Keinotekoisuuksien kieltämisellä kirkko haluaa suojata ihmisiä välineellistämiseltä. Kannattaa siis olla arvostelematta ja pinnallisten mielipiteiden laukomisen sijasta koettaa nähdä asian ytimeen. Luonnollisten metodien käyttö keinotekoisien sijasta suojelee luomistytöä, se merkitsee sekä miehen että naisen arvonnustamista.

Mikä on tärkeintä sukupuolilyhdyssä?

Tärkeintä on persoonien suhde ja arvokkuus sekä sellainen molemminpuolinen lahja, että sen kuluessa voisi katsoa Herraa Jeesusta suoraan silmiin, sillä se ilmentää hengellistä yhteyttä myös häneen. Sukupuolilyhdyssä kosketuksen pitäisi olla subjektin kosketus, ei objektin koskettamista. Sama pätee suudelmiin, hyväilyihin ja orgasmiinkin. Tähän päädytään usein asteittain. Tämäkin on tie kuljettavaksi.

Sopiva ja sopimaton hetki

Kerran samassa junavaunussa kanssani istui kaksi nuorta miestä, jotka ottivat aina välillä mineraaliveden lisäksi rintataskusta vähän terästyä. Tajusin pian, että he olivat työkavereita, jotka olivat palaamassa työmatkalta, joka puolestaan oli tarjonnut heille tilaisuuden tutustua toisiinsa lähemmin. He kyselivät toisiltaan erilaisia asioita, mukaan lukien kotiin ja perheeseen liittyviä. Molemmat olivat naimisissa. Toinen heistä mainitsi jotain lapsestaan ja kysyi kaverilta: *Onko sinulla lasta?* Hän vastasi: *Ei, meillä ei ole siihen vielä resursseja, vaimoni on juuri erikoistumassa, meillä on pieni asunto... Toistaiseksi emme suunnittele.* Tuli hiljaisuus, minkä jälkeen kysyjä otti huikan ja sanoi: *Kuule... lasten suhteen pitää olla spontaani, koska aina vaikuttaa siltä, ettei ole resursseja, ettei ole sopiva aika... ja sitten ei enää halukaan.*

Silloin mieleeni tulivat monet vastaavat keskustelut ja minulle uskoutuneet ihmiset, jotka kertoivat, ettei heillä olisi upeita lapsiaan ilman suunnittelematonta raskautta, sillä aina vaikutti olevan ”sopimaton hetki”.

Vilma: Ensimmäinen poikamme syntyi puolitoista vuotta häidemme jälkeen. Otimme sikiämisen vastaan suurella ilolla, vaikkei se ollutkaan suunniteltu. Tajusimme myös elämämme muuttuvan radikaalisti lapsen syntymän jälkeen. Otin kolmivuotisen äitiysloman, jotta lapsella olisi tärkeimpänä kasvuaikanaan äiti vierellään. En kuitenkaan halunnut toista lasta. Olin fyysisesti ja psyykkisesti uupunut jatkuvasta lapsenhoidosta.

Tauno: Kun Vilma kertoi olevansa todennäköisesti raskaana vuotta ja kolmea kuukautta ensimmäisen lapsemme syntymän jälkeen, olimme (ainakin minä) kuin puulla päähän lyötyjä. Ensimmäinen poikamme syntyi keisarinleikkauksella, ja pelkäsin mahdollisia komplikaatioita. Lisäksi ensimmäinen vauvamme oli hyvin työläs, hänellä oli nukahtamisvaikeuksia ja hän itki usein. Otimme tietysti toisen lapsen vastaan, vaikkemme aluksi olleetkaan siitä innoissamme. Oikeastaan vasta tähän aikaan minäkin aloin tutustua Vilman sykliin ja luonnollisen perhesuunnittelun menetelmiin. Kaikki piti tehdä kirjojen ja intuition avulla, koska alueellamme ei ollut neuvolaa, jossa olisimme voineet saada vastauksia kaikkia nuoria aviopareja askarruttaviin kysymyksiin. Yhdyntämme ei enää ollut niin iloista, koska siihen liittyi pelko seuraavan lapsen sikiämisestä.

Vilma: Pelon lisäksi intiimin elämämme ilon tuhosi minun väsymykseni. Vaikka rakastin miestäni edelleen, halusin aina vain nukkua, päätäni särki ja ajattelin, että näissä oloissa tämä on normaalia ja että Tauno ymmärtää ja hyväksyy sen. Mieheni odotukset ja mielipiteet olivat kuitenkin aivan erilaisia. En tuntenut saavani ymmärrystä, olin pettynyt ja peloissani sekä vihainen hänelle, aloin jopa epäillä, rakastaako hän minua todella.

Tauno: Oikeastaan kaikki kolme lastamme tulivat meille yllätyksenä, yhtäkään heistä emme suunnitelleet siksi hetkeksi, jolloin he syntyivät. Uskon sen olleen meille nöyryyden oppitunti siitä, kuka on Elämän Herra. Ymmärsimme, ettei luonnollisia menetelmiä voi pitää ehkäisyinä ja että vaikka ne ovat oikein käytettyinä tehokkaita, silti avoimuus elämälle ja luottamus Jumalaan ovat aina välttämättömiä. Minun täytyy kuitenkin sanoa, että olen ylpeä jokaisesta lapsestani, että rakastan heistä jokaista ja että vaikeuksista huolimatta he tuovat perheeseemme rikkautensa, ilonsa ja rakkautensa. Nämä kokemukset saivat meidät lopulta myös käymään luonnollisen perhesuunnittelun ohjaajien kurssin. Ennen sitä teimme kuitenkin päätöksen siitä, ettemme enää suunnittele seuraavaa lasta. Nykyään nuorin lapsemme on yli 10-vuotias, ja yhdyntämme on alisteista hedelmällisyssyklille. Virheemme oli pinnallinen tutustuminen metodiin, joka ei ole

vaikea edes miehelle. Vilma vitsaileekin usein, että minä tulkitsen syklitarkkailun merkinnät jopa häntä paremmin.

Vilma: Kävi selväksi, että meidän täytyi lisätä intiimin elämämme kuria, alkaa ottaa mahdollisen hedelmällisyyden aika vakavasti ja pidättäytyä sinä aikana yhdynnästä. Pidämme tiukasti kiinni siitä, että olemme yhdynnässä vain syklin hedelmättöminä aikoina lämpötilan ja liman mukaisesti. Painotan, että yhdessä loppuun käyty kurssi auttoi meitä näkemään aiemmat virheemme.

Barbara: Kihlusaikana suunnittelimme Reijon kanssa, että hankimme ainakin kolme lasta. Olimme tässä kysymyksessä yhtä mieltä, halusimme paljon lapsia. Sofia syntyi 1,5 vuotta häidemme jälkeen. Koko raskausajan elimme autuaassa onnessa. Valmistauduimme uuteen tilanteeseen kursseilla. Taivuttelujeni ansiosta Reijo oli läsnä synnytyksessä ja auttoi minua suuresti. Tyttäreemme syntyminen muutti elämämme täysin. Ensimmäiset kuukaudet häiden jälkeen elimme rauhaisasti, mutta Sofian syntymä aiheutti kodissamme ikään kuin maanjäristyksen. Tarvitsimme paljon aikaa palataksemme tasapainoon. Unettomat yöt ja siihen liittyvä hirveä väsymys, lapsen vaivat ja minun avuttomuuteni olivat minulle suuri koettelemus. Lisäksi lapsen hoitaminen pakotti minut rajoittamaan ammatillista toimintaani. Aluksi se oli minulle hyvin tuskallista. Nyt näen, että lapsen ansiosta opin asettamaan perheen asiat etusijalle. Lapsen tuoma ilo ja mahdollisuus olla hänen rinnallaan, kun hän kehittyy ja kasvaa, antaa suurta tyydytystä. Uhrattu vaivannäkö tuo yllättävän nopeasti hedelmiä. Mikään ei anna suurempaa onnea kuin se, kun pikkuinen rutistaa minua ja sanoo minua rakkaaksi äidikseen.

Reijo: Tietoisuus siitä, että olen isä, saa minussa aikaan suuren ylpeyden tunteen, mutta samalla suuren vastuullisuuden tunteen. Voisin luetella monia mieluisia tunteita, kuten ilo, onni, tyytyväisyys, mutta ei sitäkään voi peitellä, että ikäviäkin tunteita oli. Sofian pitkät itkut ja nukahtamisvaikeudet vaikuttivat minuun erittäin huonosti. Yritti sitten mitä tahansa, lapsi vain itki eikä nukkunut, jopa kaksi tuntia putkeen. Jo 15 minuutin jälkeen olin kärsimätön, tunnin päästä olisin mieluiten karannut kotoa. Onneksi pystyin useimmiten hillitsemään tunteeni, ja lopulta tuudutin vauvaa niin kauan kuin tarve vaati. Tietysti elämäntapammekin muuttui Sofian ilmestyttyä, mutta sen otin vastaan tuskattomasti. Aloimme vain lähteä juhlista aiemmin, käyttää enemmän aikaa kotoa lähdön valmisteluihin, vaeltaa vuorien sijasta laaksoissa ja tehdä muita pieniä korjausliikkeitä, joita Sofian huomioon ottaminen vaati.

Jokainen aviopari voi suunnitella niin monta lasta kuin sopivaksi näkee. Perheeseen ilmestyyvä lapsi on Jumalan lahja, joka annetaan huostaamme joksikin aikaa. Meidän pitäisi siksi olla avoimia ja valmiita ottamaan suunnittelematon tai kehitysvammaisenkin lapsi vastaan erityisenä haasteena suurempaan rakkauteen. Avioparien, jotka eivät ilman omaa syytään kykene saamaan lapsia, pitäisi etsiä muita tapoja toteuttaa kutsumustaan avioliittoon (ehkä adoptoimalla lapsen, tekemällä hyväntekeväisyystyötä, tms.)

☺ ☺ Teidän työnne:

1. Millaisia tunteita minussa herättää ajatus siitä, että tulen lastemme äidiksi/isäksi?
2. Millaisia tunteita minussa herättää ajatus siitä, että sinä tulet lastemme isäksi/äidiksi?
3. Mitä odotan sinulta lastemme äitinä/isänä?
4. Milloin haluaisimme ensimmäisen lapsemme?
5. Montako lasta haluan?
6. Millaisia tunteita minussa herättää ajatus siitä, että voin olla rinnallasi lapsemme synnytyksen aikana?

7. Olenko valmis ottamaan vastaan ja kasvattamaan jokaisen meille syntyvän lapsen, vaikka se olisi kehitysvammainen?
8. Mitä minulle merkitsee se, että abortti on jo elävän ihmisen tappamista riippumatta siitä, missä raskausvaiheessa se tehdään?
9. Millaisena näen aviollisen elämämme tilanteessa, jossa emme voisi saada omaa biologista lasta? (adoptio, hyväntekeväisyystyö, yhteiskunnallinen toiminta, tieteellinen työ?)
10. Millaisia arvoja haluan ennen kaikkea välittää lapsillemme?
11. Millaisia omassa lapsuudenkodissani käytettyjä menetelmiä haluaisin ottaa käyttöön meidänkin perheessämme, entä mitä en haluaisi toistettavan?

Teidän kysymyksenne:

Kuulemani jälkeen pelkään avioliittoa, se vaikuttaa epävarmalta eikä kovinkaan iloiselta suhteelta. Ehkä olisi parempi olla menemättä naimisiin? Ainakaan vielä?

Kysymyksesi kuulostaa hyvin samanlaiselta kuin se, jonka opetuslapset esittivät Jeesukselle. Jeesus tunnusti, ettei se sovi kaikille. Hieman myöhemmin hän kuitenkin sanoi, että mikä on ihmisille mahdotonta, se on Jumalalle mahdollista (Matt. 19:26). Jos uskomme suhteemme Jumalalle, se kestää suurimmassakin myrskyssä. Avuksi Jumala antoi meille avioliiton sakramentin. Jos kaikkien tähän asti tekemienne tehtävien jälkeen on osoittautunut, että teitä yhdistää enemmän kuin erottaa, se on varmasti tuonut teille iloa ja syventänyt suhdettanne. Nämä ovat varmasti merkkejä siitä, että kannattaa ottaa riski, jonka takuuna on Jumala, kunhan vain haluamme käyttää hänen apuaan hyväksemme.

Osa 5: Lupaan sinulle...

Yhdessä vai erikseen?

Otsikon kysymys koskee yhdessä asumista ennen häitä. Yhä yleistyvät avoliitot ovat yhteiskunnallinen ilmiö. Pinnallisesti se näyttää täysin perustellulta: kun kerran niin monet avioliitot hajoavat jo liiton ensimmäisinä vuosina, ja koska kirkko ei muuta kantaansa avioerosta, niin parempi yrittää asua yhdessä jonkin aikaa ja vasta sitten erota tai mennä naimisiin. Miten muuten tutustuisimme paremmin toistemme arvoihin ja ominaispiirteisiin, ellemme saman katon alla? Tämä on kuitenkin harhakuva.

Ensiksikin on olemassa vaara, että emme koskaan pysty päättämään, olemmeko nyt tutustuneet toisiimme tarpeeksi. Toiseksi yhteisen elämän uhkia voi ilmestyä elämän jokaisessa vaiheessa. Ei vain häiden jälkeen ensimmäisten pettymysten mukana, vaan myös ensimmäisen lapsen syntymän yhteydessä, sitten kun työkaveri alkaa miellyttää vähän liikaa, tai lopulta sitten kun lapset lähtevät kotoa ja ilmenee kiusaus järjestää elämä aivan uusiksi. Lisättäköön vielä se, että sosiologiset tutkimukset kertovat, että ennen häitä yhdessä asuneiden pariin eroprosentti on viisi kertaa suurempi kuin niiden, jotka eivät asuneet yhdessä ennen häitä. Siksi kirkko tunnustaa Jeesuksen opetuksessa avioliiton sakramentaalisen avun, joka tukee yhdessä elämistä. Kirkkohäät eivät ole mikään ”ansa”, vaan todellinen apu, jotta rakkaus kehittyisi dynaamisesti.

Avioliiton solmiminen ennen yhteen muuttamista on merkki siitä, että nuoripari uskoo rakkautensa Jumalan käsiin ja pyytää häneltä apua yhdessä pysymiseen. Kirkko haluaa antaa sakramentin avuksi ennen lopullista ja täydellistä yhdistymistä juuri siksi, että pari voisi pysyä Jumalan rakkaudessa alusta asti kauhistumatta vaikeuksia, joita on väkisinkin edessä. Kirkkohäihin sisältyy siis usko Jumalan apuun kestävä ja onnellisen suhteen luomiseksi, sillä ehdolla, että suhde todella uskotaan hänen käsiinsä. Asumalla yhdessä ennen häitä hylkäämme tämän avun ja yritämme pärjätä omillamme ilman avautumista hänelle. Tästä seuraa loogisesti ehtoollisyhteyden puute.

Tietysti Jumala rakastaa kaikkia, jotka etsivät vilpittömästi todellista rakkautta. Siksi kirkko siunaa iloiten parit, jotka ovat asuneet yhdessä ilman sakramenttia mutta jotka haluavat nyt solmia sakramentaalisen liiton. Kirkko ei kuitenkaan voi kohdella tällaista tilannetta normaalina.

Kirkon opetus ei mahdu kategorioihin ”nykyaikainen” tai ”vanhanaikainen”. Jotkin sanamuodot voivat korkeintaan kuulostaa enemmän tai vähemmän uuden- tai vanhanaikaisilta, ja argumentit voivat olla enemmän tai vähemmän sopivia tiettyyn yhteiskunnalliseen tilanteeseen.

☺ ☺ Teidän työnne:

1. Jos teillä on epäilyksiä yhdessä asumisesta ennen avioliittoa, keskustelkaa siitä edeltävän tekstin valossa.
2. Jos asutte yhdessä, miettikää, mitä teette asialle tästä eteenpäin.

Teidän kysymyksenne:

Miten on avoliitossa elävien kihlattujen laita suhteessa häitä edeltävään rippiin? Täytyykö naimisiin mennäkseen muuttaa erilleen?

Avoliitossa elävien kihlattujen tilanne on aina epänormaali, se luo ikään kuin avioliiton simulaation. Yhdyntä lopettaminen häihin asti olisi oikea ratkaisu. Tätä kannattaa ajatella

myönteisesti ikään kuin askeesina, lahjana toiselle, tahdonvoiman harjoituksena, joka tuottaa moninkertaista hyötyä avioliitossa. Silloin ripin ongelma ratkeaa yksiselitteisesti. Tämä on kuitenkin hyvin vaikea harjoitus silloin, kun asutaan yhdessä. Siksi olisi parasta, että kihlatut asuisivat erillään. Tämä olisi parasta myös pahennuksen välttämiseksi.

Tunteista päätökseen

Anne: *Kuulin hiljattain jonkun sanovan, että ihmiset luulevat menevänsä naimisiin siksi, että he rakastavat toisiaan, mutta oikeasti he menevät naimisiin alkaakseen rakastaa toisiaan. Mahtavasti sanottu! Juuri niin se oli meidän tapauksessamme. Kun sanon tänään, että rakastan miestäni, se tarkoittaa jotain aivan muuta kuin seitsemän vuotta sitten. Avioliittomme alussa suhtauduin rakkauteen tunteellisemmin. Odotin kai, että tuntisin jatkuvasti jonkinlaista ekstaasia. Pian huomasimme kuitenkin, että pelkät tunteet ovat liian vähän. Tietysti ne ovat todella tärkeitä, koska ne vaikuttavat suhteeseemme, mutta muuttuvaisina ja ohimenevinä ne eivät ole minkään kestävän pohjana.*

Kun avioliitossamme mieluisat tunteet alkoivat tehdä tietä epämieluisille, aloin ajatella, rakastanko Marttia enää. Silloin menimme avioliittokurssille ja tajusimme, että rakkaus on päätös. Tämän ymmärtäminen muutti suhdettamme ratkaisevasti. Muistan, kuinka jotenkin rauhoituin sisäisesti – näin, että Martin erilaiset käytöstavat voivat aiheuttaa minussa erilaisia ikäviä tunteita, mutta se ei tarkoita, etten rakasta häntä. Nämä tunteet eivät todista rakkaudestani eivätkä sen puutteesta. Voin tuntea ikäviä tunteita ja silti rakastaa Marttia.

Todellinen rakkaus ei ilmaise itseään tunteissa vaan jokapäiväisessä asenteessa, jokapäiväisissä valinnoissa, kun pienissäkin asioissa valitsen Martin ja avioliittomme parhaan enkä sitä, mitä kullakin hetkellä koettu tunne, vaikkapa viha, minulle sanelee, sillä sehän menee ohi jonkin ajan kuluttua.

Kun Martti sanoo jotain todella satuttavaa, voin lähteä sanomatta sanaakaan, paiskata oven kiinni perässäni ja sulkeutua toiseen huoneeseen, mutta voin myös antaa anteeksi, ehdottaa keskustelua ja ojentaa käden rauhan merkiksi. Voin olla valitsematta sellaista käyttäytymistä, johon ikävät tunteet taivuttavat, ja valita sellaisen käyttäytymisen, johon rakkaus taivuttaa. Voin pysyä rakkaudessa tietoisella päätökselläni. Minulla on esimerkiksi kodissamme vastuu aterioiden tekemisestä. Joskus viha Martin käytöstä kohtaan on ollut niin suuri, että olen halunnut heittää häntä lautasella enkä suinkaan tehdä hänelle ruokaa. Silti olen päättänyt tehdä aterian. Tällä eleellä olen ilmaissut, että vihastani ja pettymyksestäni huolimatta se, mikä meitä yhdistää, on rikkomatonta.

Ensimmäisten avioliittovuosiemme aikana vasta opettelimme tuntemaan, mitä rakkaus todella on. Sen ymmärtäminen, että rakkaus on enemmän kuin tunne, että se on päätös kestää hyvät ja huonot ajat, auttoi meitä kestämään erilaisia vaikeita tilanteita, jotka myöhemmin ilmestyivät elämäämme. Tällainen rakkaus syntyi kuitenkin hitaasti. Se takoi itsensä itsekkytemme, vaativaisuutemme ja ylpeytemme läpi hitaasti. Tämä rakkaus voi kuulostaa epäromanttiselta, mutta mielestäni ei ole mitään romanttisempaa kuin ylittää itsensä päivittäin toisen tähden pienissä asioissa, ja niitähän on kaikkein eniten.

Liisa: *Kun sanoin vihkivalan sanat Petrille Jumalan ja papin läsnäollessa, näin ne yhdessä ulottuvuudessa. Se oli romanttisen rakkauden ulottuvuus, täynnä ilon ja onnen tunteita, ideaalini. Aviollisen uskollisuuden ymmärsin hyvin perinteisissä kategorioissa, eli että ei lähde suhteisiin muiden kanssa, ja sanat ”kunnes kuolema meidät erottaa” tulkitsin suunnilleen ”olemme ikuisesti samassa häkissä”. Jo muutaman kuukauden kuluttua ymmärsin, ettei pelkällä romanttisella rakkaudella (vaikka se on hyvin tärkeä elementti ja hoitamisen arvoinen) kovin pitkälle pötkitä, että tarvitaan jotain muutakin vihkivalan toteuttamiseksi jokapäiväisessä elämässä. Tajusin, että lisäksi tarvitaan tahtoa ja sitoumusta. Silloin tutustuimme dialogiin, josta tuli rakkauden konkreettinen toteutusmuoto. Ei pelkkänä loistavana kommunikaatiovälineenä, joka helpottaa yhteisymmärrystä, vaan ennen kaikkea asenteena, valmiutena kuunnella, ymmärtää ja jakaa enemmän kuin puhua, arvostella ja kiistellä siitä, kuka on oikeassa. Se ei ole helppoa eikä se aina onnistu, mutta vihkivalan sanat haastavat meidät jatkuvasti uusiin ja uusiin yriytyksiin.*

Petri: Jokin aika sitten palasin kotiin viikon leirikoulun jälkeen väsyneenä ja hermostuneena siitä, että minulla oli vielä iso kasa asioita tehtävänäni ennen tenttiä. Odotin ikävöivänä Liisalta lämmintä tervehdystä. Hänellä taas oli menossa hyvin vaikea aika töissä, ja poissaoloni aikana hän oli yksin kotona kaikkien ongelmiensa kanssa. Tiesin sen. Kun olin paluumatkalla junassa, ajattelin tukevani Liisaa läsnäolollani, tulevani häntä vastaan, keskittyväni ennen kaikkea siihen, mitä hän on kestävässä. Kun astuin ovesta sisään, lämpimän vastaanoton saamisen tarpeeni voitti kuitenkin junassa tekemäni päätökset. Kun Liisa ei reagoinut niin kuin odotin, tunsin itseni hylätyksi. Väsymyksemme sai aikaan, että ikävät tunteet voimistuivat, mikä aiheutti riidan ja molemminpuolisia syytöksiä. Silloin dialogiperiaatteiden käytäntöönpano sai minut ojentamaan käteni Liisalle. Rakkauteni, jonka joskus vannoin, auttoi minua avautumaan dialogin kautta. Kerroin Liisalle yrityksistäni keskittyä hänen tarpeisiinsa ja siitä, mitä itse olin kokenut. Tämä asenne helpotti toistemme ymmärtämistä ja kohtaamista. Kykenin kuuntelemaan Liisaa loppuun asti ja kuulemaan sen, mitä hän tunsu. Ihmetyin siitä, että hän olikin iloinnut paluustani, hän vain ei väsymyksessään ollut pystynyt sanomaan muuta kuin ”Hyvä, että tulit jo”.

Monika: Minulle rakkaus ei ole enää pelkkä kaunis rakastumisen ja ilon tunne siitä, että saa elää rakkaan ihmisen kanssa. Nykyään rakkaus tarkoittaa minulle päätöstä olla yhdessä vaikeuksista huolimatta. Minun on helppo vakuutella Pekalle rakkauttani iloisina, huolettomina aikoina. Sen sijaan se on vaikeaa silloin, kun riitelemme, kun jotain tapahtuu välillämme, kun arjen ilmapiiri muuttuu hermostuneeksi. Kuitenkin tiedän, että näistä vaikeista hetkistä huolimatta rakkautemme on yhä olemassa ja että olemme vannoneet toisillemme olevamme yhdessä, kunnes kuolema meidät erottaa. Siksi rakkaus ei enää ole minulle tunne, mielialasta ja tilanteesta riippuva. Rakkaus on päätös, vapaa sitoumus Pekkaa kohtaan, lupaus yrittää kaikin keinoin tehdä hänelle ja avioliittollemme hyvää. Rakkaus on minulle jatkuva huoli avioliittomme pyhydestä, Pekan tarpeista huolehtimisesta, hänen hyväksymistään sellaisena, kuin hän on, vaikeuksista huolimatta. Kuinka usein kaikki minussa kapinoikaan, vereni kiehuu, kun olemme eri mieltä, kun Pekalle jokin on valkoista ja minulle mustaa. Täytyy myöntää, että tällaisia tilanteita sattuu hyvin usein. Jokapäiväisistä tilanteista alkaen (kuten siivous, ruuanlaitto) ajankäyttöön, juhlimiseen, ystävä- ja perhesuhteisiin sekä tietysti lapsemme kasvatukseen. Joskus ajattelen, että olemme niin erilaisia, että on ihme, että olemme yhdessä. Siksi tiedän, että rakkaus ei lopu, vaikka viha ja muut ikävät tunteet pääsisivätkin joskus voitolle välillämme. Rakkaus on tämän yläpuolella ja merkitsee avioliittomme jatkuvaa valitsemista. Rakkaus on myös, ehkä ennen kaikkea, avioliittomme uskomista Jumalalle, rukoilemista Pekan ja meidän puolesta, koska tiedän, että yksin emme pääsisi läpi niistä kriiseistä, jotka meitä ovat kohdanneet ja kohtaavat vastedes. Rakkaus on myös luovuttamattomuutta, jatkuvaa toisen kuuntelemista ja anteeksiantoa.

Pekka: Vaikeina aikoina, kun vaikutti siltä, että olemme saaneet toisistamme ja liitostamme tarpeeksi, mieleeni palautui, että minähän vannoin Monikalle. Annoin sanani, pyysin Jumalan ja kaikkien pyhien apua. Jumalakin oli ensin Sana, joka sitten tuli lihaksi. Tämä Sana on minulle tienviittäjä siitä, mitä minun on tehtävä, kun hukkaan suuntavaistoni... Rakkaus, uskollisuus ja kärsivällisyys eivät ole vain kärsimysten vastaanottamista, vaikka siihenkin on varauduttava, vaan ennen kaikkea valtava ilo ja tyydytys. Tyydytystä eivät anna vain yleisesti mukaviksi tunnustetut asiat, vaan myös vaikeat tilanteet, joista onnistumme yhdessä selviytymään. Tuntemme silloin olevamme entistä vahvempia ja lähempänä toisiamme.

Liisa: Minäkin ymmärrän rakkauden suhteemme hoitamisen ja elämänlaadustamme huolehtimisena. En tarkoita materiaalista elämänlaatua, vaan yhteistä älyllistä, tunteellista ja hengellistä kasvua, myös huolehtimista fyysisestä ulkonäöstä, että viehättäisin Petriä. Siksi teemme kaiken, että yhteisessä elämässämme olisi aina romanttisia elementtejä, yllätyksiä, yhteisiä retkiä,

kahvila-, elokuva- tai teatterikäyntejä. Ilahdun valtavasti Petriltä saamistani pienistä lahjoista, kukista tai värikkäistä korteista. Nekin muistuttavat minua hänen rakkaudestaan ja uskollisuudestaan.

Jaana: Kun monta vuotta sitten solmimme avioliiton, olimme vakuuttuneita rakkaudestamme. Silloin yhdistimme rakkauden ennen kaikkea tunteeseen, vaikka rippi-isämme esittikin meille haastavan kysymyksen siitä, olisimmeko valmiit rakastamaan toisiamme silloinkin, jos toinen sairastuisi vakavasti tai joutuisi onnettomuuteen pian häiden jälkeen.

Henri: Tänään tunnen, että päätökseni rakastaa Jaanaa kasvoi kauan aikaa, kunnes se juurtui lopullisesti yhtenä avioliittomme vaikeimmista hetkistä. Juuri silloin, kun minulla oli vaikeaa ja paha olla, kysyin itseltäni lopullisesti, rakastanko vaimoani vai kenties vain itseäni hänessä. Vastauksesta tuli rakkauden päätökseni, ja se antoi pysyvän perustan uskollisuudelleni. Avioliittomme ei siitä suinkaan muuttunut sileäksi ja suloiseksi, mutta siitä tuli todella entistä rauhallisempi.

Tämä ei tarkoita, että rakastumisen tunteet pitäisi syrjäyttää jonkin laskeskellun todellisuuden tieltä. Rakkaus – kuten Liisa mainitsi – voi pysyä jatkuvasti romanttisena, hulluna ja kauniina. Siihen täytyy vain yhdistää kypsä asenne ja päätös. Se on päätös ja halu maksaa mitä tahansa sen toteuttamisesta, mikä on aviopuolisolle parasta. Kannattaa kysyä itseltään, onko tähän valmiutta.

☺ ☺ Teidän työnne:

1. Miten näen eron sinuun rakastumisen ja sinun rakastamisen välillä?
2. Lue katkelma Hymnistä rakkaudelle (1. Kor. 13:4–8)

Rakkaus on kärsivällinen, rakkaus on lempeä. Rakkaus ei kadehdi, ei kersku, ei pöyhkeile, ei käyttäydy sopimattomasti, ei etsi omaa etuaan, ei katkeroidu, ei muistele kärsimäänsä pahaa, ei iloitse vääryydestä vaan iloitsee totuuden voittaessa. Kaiken se kestää, kaikessa usko, kaikessa toivoo, kaiken se kärsii. Rakkaus ei koskaan katoa.

Vastaa kysymykseen: Mikä kohta tästä hymnistä on sinulle erityisen tärkeä? Miten ymmärrät sen? Jakakaa vastauksenne toistenne kanssa.

Teidän kysymyksenne:

Miten on avioliiton rikkomattomuuden laita toivottomissa tapauksissa, eli kun vaikka alkoholitimies ei halua parantua eikä muuttua vaan ahdistelee sekä vaimoa että lapsia? Onko miehen jättäminen silloin synti?

Tosiaankin joissain tämänkaltaisissa tapauksissa pois lähteminen ei ole synti vaan jopa suositus. Kirkko ehdottaa tällaisissa tapauksissa aviopuolisoiden asumuseroa, joka ei kuitenkaan vapauta vihkivalasta. Vaikka aviopuolisot päätyisivätkin avioeroon, niin se koskee vain siviilimaailmaa, ei kirkkoa. Jos he eivät solmi uusia suhteita, niin heitä ei eroteta sakramenttiyhteydestä. Ennen päätöstä asumuserosta kannattaa kuitenkin ottaa yhteyttä keskuksiin, jotka auttavat alkoholistien perheitä. Sieltä saattaa löytää avun tilanteen kestämiseen ja miehen parantumiseen.

Lupauksen pitäminen, totuus ja suoraviivaisuus

Ymmärrän rehellisyyden ennen kaikkea elämänä totuudessa itseensä ja aviopuolisoonsa nähden. Tämä totuudellisuus koskee sekä oman suhteen yksityisyyttä että taloudellisista velvollisuuksista huolehtimista. Rehellisyydellä on monta puolta.

Seurusteluajana meille oli tärkeää kertoa toisillemme menneistä suhteistamme. Minulla ei ollut paljoakaan kerrottavaa, koin muutaman ”platonisen rakkauden”, oikeastaan ilman vastakaikua. Sen sijaan minulla oli paljon epäilyksiä ja kuvitelmia Irenan menneisyydestä. Olin ”valmistautunut pahimpaan”. Muistan hyvin epävarman keskustelumme, jonka hedelmänä oli erittäin tiedostettu ja syvästi koettu suudelma Irenan kädelle. Myöhemmin Irena muisteli tätä yhtenä selvimmistä tilanteista, joissa osoitin hänelle kunnioitusta. Minun puoleltani se oli spontaani reaktio siihen, että pelkoni ”pahimmasta” olivat aiheettomia. Totuus itsestä on ikään kuin takuu luottamuksesta tulevaisuudessa. Puhun itsestäni, koska minulla ei ole mitään peiteltävää, olen kokonaan sinun. Puhun, koska rakastan sinua. Puhun sinun takiasi, olen hienotunteinen.

Tällaisissa keskusteluissa on hyvin tärkeää osata sulkea menneisyys ja olla palaamatta siihen. Muistan keskustelun erään naisen kanssa, joka valitti minulle sitä, että hänen miehensä muistuttaa häntä jatkuvasti hänen esiaviollisesta menneisyydestään lähes 20 aviovuoden jälkeen. Nainen tuntee olonsa nöyryytetyksi, koska ”se juttu” päättyi lopullisesti häiden myötä. Mies kuitenkin vaanii häntä joka askeleella. En päässyt keskustelemaan miehen kanssa, mutta näyttää siltä, että hän rakensi käyttäytymisensä ja asenteensa loukkaantumisen tunteen varaan. On totta, etteivät tällaiset tunteet katoa hetkessä. Se riippuu temperamentista. Mutta ei voi sulkea pois sitä, etteikö keskustelukumppanini olisi luottamuksellisesti jakanut jotain hyvin vaikeaa (silloiselle) kihlatulleen, ja nyt tämä käyttää hänen luottamustaan hyväkseen. Tämä on selvästi epäreilua.

Molemmipuoleisen rehellisyyden yksi tärkeä pelikenttä on yhteinen päätöstenteko ja päätöksissä pysyminen. Se, ettei tehdä mitään puolison ”selän takana”, varsinkaan yhteisiä sopimuksia vastaan. Tämä on hyvin herkkä aihealue, varsinkin kun yksi osapuoli on vakuuttunut ”tietävänsä paremmin”. Rehellisyys on sitoumuksissa pysymistä.

Monika: Minun on paljon helpompi pitää sitoumukseni muita kuin Pekkaa kohtaan. Pekalle pystyn aina jotenkin selittelemään, hän ymmärtää kyllä, kyllä hän sen jotenkin kestää, mutta eihän tästä ole kyse...

Pekka: Rehellisyys velvoittaa minua esimerkiksi sanomaan Monikalle, että tämä maali ei sovi väriltään asuntoomme. Se ei aina onnistu, usein se on Monikalle epämieluisaa, mutta sen ansiosta elämme totuudessa ja lähennymme toisiamme sekä tunnemme olevamme todella vapaita.

Mitä talousasioihin tulee, en kirjoita pitkästi tarpeesta olla avoin toiselle ”rahapolitiikasta” ja tulojen suuruudesta. Äärimmäisen epärehellisyyden kategoriaan kuuluu tulojen salaaminen tai niiden pienemmäksi väittäminen, varsinkin jos salattu osuus menee alkoholiin, tupakkaan tai salaisen rakastajattaren kännykkään.

Seurusteluajana on tärkeää aikaa tutustua toisen rehellisyyteen raha-asioissa. Muistan, kuinka Irenan kanssa meillä oli omat rahat, mutta teimme laskeskeluja yhdessä. Avioliitossa meille oli itsestäänselvyys, että meillä olisi yhteinen kassa. Molemmissa kodeissamme oli tapana laskea menot joka kuukausi. Otimme tavan käyttöön avioliitossamme, mutta sovimme, että vain joksikin aikaa, jotta saisimme tietää, paljonko käytämme rahaa ruokaan, asuntoon, viihteeseen, sivistykseen jne. Tämä kesti ehkä vuoden. Sitten luovuimme siitä, kun ei enää ollut järkevää jumittaa yksityiskohtiin. Menojen kirjaaminen oli kuitenkin alussa tärkeä tapa rakentaa keskinäistä luottamusta ja rehellisyyttä.

Yhteinen kassa oli meille itsestäänselvyys. Kumpikin meistä toi palkkansa kotiin ja pisti sen yhteiseen kirjekuoreen. Pankkikäynnit olivat hyvin harvinaisia. Asia monimutkaistui, kun firmat lakkasivat maksamasta palkkoja käteisellä ja täytyi alkaa käydä pankissa ja käyttää pankkikorttia. Rahaa alettiin nostaa tarpeen mukaan. Kuoreessa ei enää ollut niin paljon, kuin kuukauden loppuun tarvittiin. En enää hallinnut menoja. Minusta vaikutti siltä, että Irena käyttää liikaa, nostaa liikaa rahaa tililtä, jolla on myöskin säästöimme. Kun valtion rahapolitiikan takia korkojen nousu loppui, aloin tuntea oloni uhatuksi. Melko pian kuitenkin tajusin, että tämä oli tunne, jonka ruokkiminen on perusteetonta ja jopa epärehellistä. Olimme vuosia kyyneleet elämään köyhinä ja silti rikkaina, kuten pyhä Paavali kirjoittaa. Niin oli oltava nytkin.

Rehellisyys ilmenee myös siinä, ettemme paljasta muille suhteemme intiimejä asioita ilman yhteistä sopimusta, emme juoruile emmekä reagoi muille ohimenevän tunnetilamme mukaisesti.

Petri: Yritämme asettaa tiettyjä rajoja myös läheisiimme nähden, jopa vanhempiimme, jotka huolenpidossaan kysyvät meiltä tiettyjä asioita. Kun vanhempani joskus soittavat ja tuntevat äänessäni surua, he alkavat epäillä, että välillämme on ongelmia ja kysyvät, olemmeko riidelleet. Silloin paljastan, että kyllä, meillä oli riitaa jostakin, mutta en kerro vanhemmilleni yksityiskohtia. Se olisi epärehellistä Liisaa kohtaan. En paljasta, mistä oli kyse. Sen sijaan pyydän vanhempia rukoilemaan puolestamme. Samoin ystäväpiirissä, kun joku kysyy vaimostani, puhun hänen vahvuuksistaan, mutten koskaan puhu hänestä pahaa, vaikka olisin hänelle silloin vihainen.

☺ ☺ Teidän työnne:

Olemme jo keskustelleet vaikeista asioista. Nyt palaamme niihin vielä. Vastatkaa toisillenne kysymyksiin:

1. Mistä asiasta minun on yhä vaikeinta jakaa ajatuksiani/tunteitani kanssasi? Miksi?
2. Missä tilanteissa minun on vaikeaa pitää lupaustani?
3. Milloin olen huomannut, että sinä et ole pitänyt lupaustasi?
4. Milloin olen kuullut sinulta syytöksen: ”Huijaat!”
5. Millaisissa tilanteissa en puhu totta? Miksi?
6. Mitä puolitotuudet merkitsevät minulle?
7. Miten ymmärrän käsitteen ”suoraviivaisuus”?

Teidän kysymyksenne

Miten on rehellisyyden laita kihlausaikana? Kihlattuni ei halua antaa minulle sähköpostinsa salasanaa. Onko tämä sellaista yksityisyyttä, jonka voi pitää itsellään? Tämä häiritsee minua, koska minusta vaikuttaa siltä, että tuleva vaimoni ei ole kanssani vilpittön.

Ymmärrän, että salasanan salaaminen on sinulle syy olla luottamatta tyttöystäväsi. Se voi kuitenkin olla myös puolustusreaktio liiallista uteliaisuuttasi tai kateellisuuttasi vastaan. Tyttö saattaa tuntea itsensä kontrolloiduksi. Ehkä tuleva vaimosi ei ole kanssasi vilpittön, mutta esimerkki voi myös kertoa hänen luottamuksen puutteestaan sinua kohtaan.

Osa 6: Valoja ja varjoja

Joko olette riidelleet?

Helena: *Kun menimme seurakuntaan ilmoittamaan hääaikeistamme, pappi yllätti meidät kysymällä, joko olemme riidelleet. Ihmetyksekseni hän sanoi, että olisi hyvä, että olisimme jo kokeneet ensimmäisen riidan ja anteeksipyyntöt.*

Suurin osa kihlatuista muistelee seurusteluaikaa huolettoman elämän aikana, jolloin leijailtiin pilvissä... Aina ei kuitenkaan käy niin. Sellaistakin sattuu, että seurusteluaikana riidellään ja kiistellään kiivaasti. Tätä ei tarvitse pelätä. Minä ja Irena koimme kihloissa ollessamme kauniita kävelyitä pitäen toisiamme iloisesti kädestä, kävimme mielenkiintoisia ja rakentavia keskusteluita ja teimme upeita retkiä. Mutta koimme myös paljon jännitteitä. En enää muista, mistä riitelimme, mutta muistan, että riitelimme melkoisesti. Varmaankin kyse oli siitä, kuka on oikeassa... Olin kauhuissani siitä, että jos välillämme on jo nyt riitaa, millaista tulevaisuus sitten on. Muistan myös, että aina pyysin Irenalta hyvin hartaasti anteeksi, riippumatta siitä, tunsinko olevani syyllinen vai en. Pyysin anteeksi, koska pelkäsin menettäväni hänet tai koska minusta oli ikävää, että hän itki. Yleensä minun onnistui korjata tunteellinen tilani (ja hänen myös), tapaamisemme päättyivät sydämellisiin suudelmiin ja halaukseen. Muistan myös, että yritin olla varovainen, etten koskettaisi keskustelussa sellaisia asioita, jotka saisivat hänet taas räjähtämään. Se oli aika pinnallinen lähestymistapa, enää emme suosittelle moista ratkaisua kenellekään. Se oli pikemminkin tunteiden tukahduttamista kuin niiden tarkkailua ja sen pohtimista, mistä ne kertovat. Jäimme tunteiden tasolle, mutta jännitteiden lähteet jäivät koskemattomiksi. Silti opimme toistemme haavoittamisesta huolimatta, ettemme rakentaisi asenteitamme emmekä käytöstämme näiden joskus hyvinkin ikävien tunteiden varaan. Tapasimme toisemme taas seuraavana päivänä täynnä toivoa.

Tänään tiedämme enemmän naisen fysiologisesta syklistä ja sen tuomista mielialanmuutoksista, tiedämme myös enemmän tunteista, tarpeista ja temperamenteista. Anteeksiantokin on tiiviissä suhteessa temperamentteihin: joillakuilla anteeksiannon jälkeen asiat palautuvat heti normaaleiksi, toisilla kestää kauemmin toipua. Anteeksiantoon ei saa pakottaa itseään tukahduttamalla ikävät tunteet, mutta niitä ei myöskään ole syytä ruokkia. Ensin on tarpeen antaa anteeksi järjen ja tahdon tasolla, sitten voi antaa tunteiden laantua omaan tahtiinsa.

Avioliitossamme konfliktit seurasivat usein samaa kaavaa. Jostain tilanteesta syntyi tunteellista kireyttä. Tunsin itseni yhä vähemmän ymmärretyksi. Yritin silloin käyttää eri sanoja ja muotoiluja, jotta Irena ymmärtäisi, mistä puhun. Yritin myös vakuuttaa hänet oikeassa olemisestani. Hän taas tunsu itsensä hyökkäyksen kohteeksi eikä suinkaan ymmärretyksi eikä rakastetuksi. Jossain vaiheessa hän lähti huoneesta ovet paukkuun jättäen minut ilman dialogia, jolloin tunsin oloni rikkinäiseksi. Minua ei ollut ymmärretty. Eniten minua hermostutti se, että jonkin ajan päästä Irena tuli takaisin kysyäkseni, haluanko teetä tai jotain kaupasta, aivan kuin mitään ei olisi koskaan tapahtunut. En halunnut mitään kaupasta vaan rauhallista keskustelun jatkamista ja Irenan selitystä tapahtuneesta. Hänen ”ikään kuin ei mitään” käyttäytymisensä tulkitsin vähättelyksi, mikä syvensi konfliktiamme entisestään. Kesti kauan ennen kuin tajusimme, että Irena reagoi tunteellisesti ja nopeasti, mutta nämä reaktiot eivät kestä kauaa. Hänelle hyviin väleihin palaaminen on tärkeämpää kuin argumenttien ja oikeassaolemisen selvittely. Minun reaktioni taas ovat pitkiä, hitaampia ja kauaskantoisempia, tunteet ja ajatukset säilyvät minussa pidempään. Tunnumme nyt heikkoutemme ja vahvuutemme, enkä ole enää kauhuissani Irenan spontaaneista reaktioista, jotka olivat minulle ikäviä. Hän tietää, että minun on häntä vaikeampi ”palata päiväjärjestykseen” riitelemisen jälkeen; minä taas tiedän, että Irenan käyttäytyminen johtuu halusta rakentaa suhdettamme eikä vähättelystä!

Siksi anteeksiannon opettelussakin on tarpeen dialogi, jossa valtavaa roolia näyttelee toisen hyväksyminen kaikkein erilaisine luonteenpiirteineen. On tarpeen hyväksyä erilainen tunteiden kokemisen ja ”kantamisen” tapa. Jos todella rakastamme, niin meidän on hyväksyttävä, että toinen saattaa anteeksiannon jälkeenkin kantaa ikäviä tunteita taakkanaan. Vähän niin kuin haavat, jotka tarvitsevat aikaa parantuakseen. Tarvitaan molemminpuolista empatiaa ja herkkyyttä, rakkaussuhteen luomista. Älkäämme siis vaatiko, että puoliso kokisi asiat samalla lailla kuin minä. Annetaan hänen kokea oman temperamenttinsa mukaan. Mutta älkäämme sanoutuko irti asiasta: ”Se on sinun ongelmasi.” Se on meidän asiamme ja ongelmamme. Olkaamme hienotunteisia toisiamme kohtaan.

Konfliktin jälkeen dialogia ei tule lykätä, vaan siihen on ryhdyttävä heti vahvimpien tunteiden tasoituttua. Paavali kirjoitti: ”Vaikka vihastuttekin, älkää tehkö syntiä. Sopikaa riitanne, ennen kuin aurinko laskee.” (Ef. 4:26) Kyse on siitä, etteivät ikävät tunteet kasautuisi emmekä ruokkisi niitä itsessämme. Vihastuminen on tunne, ja pyhä Paavali sallii tämän tunteen, mutta hän varoittaa synnistä, jonka se voi aiheuttaa. Tässä on kyse siitä, että ikävien tunteiden jälkeen jarruttaisimme emmekä rakentaisi niiden varaan tuomioita ja arvosteluja.

Tunteiden jakaminen aviopuolison jälkeen on rakentavaa, jos se auttaa ymmärtämään sitä, mitä puoliso tuntee, ottamaan etäisyyttä omiin tunteisiin ja huomaamaan, että itsekin varmaan on ylittänyt rajan ja alkanut arvostella toista. Anteeksiantoa kannattaa opetella jo kihlausaikana ja heti avioliiton alusta asti. Anteeksianto on myös sakramentin vaikutusta. Antakaa toisillenne anteeksi niin kuin Jumala on antanut meille anteeksi, kirjoitti pyhä Paavali (Ef. 4:32). Anteeksianto vahvistaa vaellustamme ja saa aikaan sen, että konfliktin kautta voimme tulla entistä läheisemmiksi toisillemme.

☺ ☺ Teidän työenne:

Kirjoittakaa toisillenne kirje, jossa muistelette tilanteita, joissa riitaannuitte. Vastatkaa kysymyksiin:

1. Riitaannuitteko tehdessänne joitakin tämän kurssin tehtävistä? Jos kyllä, miten se päättyi?
2. Mikä auttaa minua pyytämään sinulta anteeksi, mikä taas vaikeuttaa sitä?
3. Mikä auttaa minua antamaan sinulle anteeksi, mikä taas vaikeuttaa sitä?

Teidän kysymyksenne:

Mistä voi tietää, että kihlausajan konflikti on merkki siitä, ettei kyseessä ole oikea henkilö? Onko jokin raja, jonka jälkeen avioliiton ajatus pitäisi hylätä?

Dialogin puute on sellainen merkki. Jos tämän kurssin tehtävien aikana on selvästi puuttunut kyky kuunnella, ja olette vain puhuneet, jos ette ole ymmärtäneet toisianne vaan arvostelleet, jos kiistely voittaa jakamisen, jos ikävien tunteiden ruokkiminen tekee keskusteluista pelkkiä tappeluja, niin on epäilemättä hyvä miettiä kunnolla päätöstä astua avioliittoon. Ensin kannattaa kuitenkin analysoida omaa käyttäytymistä: enkö kenties itse riko dialogiperiaatteita ja samalla loukkaa partneria? Jos omaa syytä ei ole eivätkä kristilliset arvot ja asenteet kohtaa, on parempi luopua avioliitosta. Samoin on asian laita silloin, kun yhdessä huomaatte, että ette pääse yhteisymmärrykseen tärkeistä asioista kuten arvojärjestyksestä tai avioliiton purkamattomuudesta.

Ennen et tylsistynyt seurassani...

Nainen (N): Miks sä tollee istut?

Mies (M): Miten mä istun?

N: Tollee tylsistyneesti. Ennen sä et tylsistyny mun kaa.

M: En mä oo tylsistyny. Mähän luen lehtee.

N: Et sä ennen mun seuras lukenu lehtii.

M: Oon ollu sun seuras koko ajan siit lähtien ku mentiin naimisiin, ja pakkohan mun joskus on lukee lehteeki.

N: Eksä sit enää tykkää siitä et me ollaan naimisis? Ennen sä olit siit onnellinen.

M: Ota ny iisisti, enhän mä sanonu, etten mä tykkäis.

N: Ei sul ennen ollu tapana syyttää mua valheistakaan.

M: Enhän mä syytä sua valheesta. Mitä sä oikeen haluut?

N: En mä sulta mitään haluu, haluun vaan, et kohtelisit mua niin ku ennen.

M: Okei, yritetään.

N: Ennen sun ei tarvinu yrittää.

M: Hei rakas lopeta jo.

N: Voin lopettaa. Kiinnostais vaan tietää oisitko ennen sanonu mulle noin.

M: (vaikenee)

N: Et sit viitti ees vastata enää. Ennen sust oli kivaa jutella mun kaa. Vai eikö? Sano, eikö?

M: Oli.

N: Noni, eli nyt sit myönnät sen!

M: Mitä ihmettä mä nyt myönnän, taivas varjele?

N: Ai mitä? Että oot muuttunu mun suhteen.

M: Mistä sä puhut?

N: Onneks ite myönsit, mut miks? Sano rehellisesti, miks oot erilainen ku ennen?

M: Lopeta jo toi jäkätys. Mitä sä multa haluut?

N: Sitä vaan et oisit sellanen ku ennen (hetken hiljaisuus). Aha, eli et voi enää olla sellanen ku ennen? Selvä sitten. Sitä sit vaan, ettei täst myöhemmin tehtäis mun syytä. Itepähän halusit.

M: Mitä mä halusin? Mitä sä höpiset?

N: No itehän just sanoit, ettet rakasta mua enää. Hyvä että ite alotit tän keskustelun. Tiedämpähän ainaki. En enää elä harhakuvitelmissa, et muuttuisit joskus sellaseks ku olit ennen.

M: Hei kuule nyt sä puhut sellasia typeryyksiä et ei mitään rajaa. Lopeta noi pölinät ennen ku saan sydärin ja anna mun helvetti lukee tätä lehtee!

N: Mut rakastatsä mua vielä? Sillee niin ku ennen? Ja pyydätkö anteeks kaikkee mitä sanoit ajattelemattas? Voi raukkaa... Nyt sä oot surullinen siitä et sä sait mut aattelee ettet enää oo sellanen ku ennen. Hyvä on sitten. En oo enää vihanen. Mut miks sä tollee istut?

M: Miten mä istun?

N: Tollee tylsistyneesti. Ennen sä et tylsistyny mun kaa.

Sain tällaisen sketsin sähköpostitse. Lähetin sen heti aviopareille, joilla on vastaavia ongelmia... Ehkä se auttoi heitä näkemään välimatkan päästä pilke silmäkulmassa ensimmäiset pettymykset ja tunteiden mahalaskun muutaman avioliittokuukauden jälkeen.

Tässä vaiheessa jotkut teistä ajattelevat minusta pahaa. Olette rakastuneita, aiotte naimisiin täynnä onnea ja toivoa, ja minä tässä vain ikään kuin katkon teiltä siivet antaen ymmärtää, että lakkaatte rakastamasta toisianne...

Ei, mutta kokemus kertoo, ja tilastot vahvistavat, että tunteiden intensiivisyyden lasku on ensinnäkin yleistä ja toiseksi normaalia, ja kykenemättömyys sen hallitsemiseen on vakavien aviokriisien syytä. Siksi kannattaa valmistautua mahdollisuuteen, joka on hyvin todennäköinen. Se auttaa pääsemään näistä kriiseistä ylitse kypsällä tavalla.

Otan esimerkin sähköpostikirjeenvaihdosta:

Olemme olleet naimisissa vuoden. Olemme tunteneet toisemme vain vähän kauemmin. Päätös häistä tehtiin nopeasti, alle kolmen kuukauden tuntemisen jälkeen, ja menimme naimisiin oikeastaan vain muutaman kuukauden seurustelun jälkeen. Päätös tehtiin ilman mitään pakkoa, kerta kaikkiaan halusimme sitä. Mutta heti häiden jälkeen välillämme alkoi hajoilla. Mies alkoi olla pahoillaan siitä, että sanoin vanhemmille jotain, mitä ei olisi tarvinnut, tai että käytän liikaa rahaa... hän ei ehkä sanonut näin kirjaimellisesti, mutta vihjeet olivat selvät. Hän sanoi myös, että minun pitäisi soittaa jollekin hänen sukulaiselleen, koska hän auttaa meitä niin paljon... Mutta minua tämä ei lainkaan huvittanut, koska suhteemme olivat kovin jäykät. Sitten alkoivat voimakkaammat riidat. Tiedän, että se oli väsymystä – mutta minäkin olin väsynyt, enkä silti kiroillut... Remontin loppuvaiheessa hän sanoi minun uuvuttavan hänet työmäärällä... Välimme ovat kireät melko usein. Häntä ärsyttää yhä herkemmin mikä tahansa, mitä sanon tai teen. Jopa kun liikennevalot vaihtuvat punaisiksi, niin siitäkin saan osani, sillä se ärsyttää häntä ja jollekulle hänen täytyy lopulta purkautua. Minulla ei periaatteessa ole ketään keskustelukumppania, vanhempien kanssa en voi puhua. En halua, että he tulisivat häntä kohtaan ennakkoluuloisiksi, vaikka äiti kyllä kuitenkin tajuaa, että jokin on vialla. Mieheni sanoi joskus, että hän saa vielä tarpeekseen, hän jättää kaiken ja lähtee tiehensä... En halua elää uhan alla enkä tällaisessa epävarmuudessa siitä, että hän saattaa lähteä.

Tämäntyyppiset tapahtumat ensimmäisinä kuukausina häiden jälkeen eivät ole harvinaisia.

Helena: Ensimmäisen tyttärenme syntyminen oli meidän avioliitollemme vaikeaa aikaa. Asuimme mökissä, vesi oli haettava kaivosta, puusee oli pihalla ja hella verannalla (missä maito jäätyi talvella). Dorota syntyi joulukuussa. Hyvin kunnianhimoisena halusin selviytyä kaikesta yksin, mutten pärjännyt. En sanonut sitä Janille, halusin hänen tajuavan sen itse, mutta hän ei tajunnut. Olin väsynyt, ärtynyt, vihainen, mutta hän ei tiennyt, mistä oli kyse, koska kysymykseen ”Mikä sua vaivaa” vastasin ”Ei mikään, anna mun olla”.

Jani: Minä tietysti yritin antaa hänen olla, tosin olin kauhuissani siitä, mitä oli meneillään. Ajattelin, että olen hänelle tarpeeton ja että hän ei enää rakasta minua. Näin jatkui ”pohjaan palaneen maidon päivään” asti. Tulin töistä, ja verannallamme haisi pohjaan palanut maito, kun taas sisällä huoneessa molemmat tyttöni, iso ja pieni, olivat kyynelissä. Silloin jokin murtui. Kunnianhimo väistyi ja sain tietää, mikä oli ongelmien todellinen syy. Silloin tajusimme, että olemme erilaisia. Reagoimme samoihin tilanteisiin eri tavoilla. Ymmärsimme, ettei meistä koskaan tule samanlaisia ja että tämä erilaisuus on tärkeää hyväksyä. Sitä kannattaa jopa alkaa rakastaa.

On ilmiselvää ja normaali asia, että astumme avioliittoon valmistautumattomina. Yhteinen elämä lakkaa olemasta hauskanpitoa. Kaikki täytyy pitää päässä: muistaa vuokra, viedä roskat, tehdä ostokset, valita edullisimmat tuotteet, etsiä uutta asuntoa. Syntyy jännitteitä. On hyvä, jos

pystymme voittamaan nämä vaikeudet yhdessä ja kohtelemme niitä tehtävinä tai esteinä, joiden ylittämässä meitä auttavat hullut rakastuneisuuden, intohimon ja innon tunteet. Mutta jossain vaiheessa nämä tunteet saattavat alkaa hävitä. Sekin on normaalia, koska ei ole mahdollista elää tauotta korkeimmissa sfääreissä. Jokainen aviopari kokee tämän, mutta kaikki eivät osaa pärjätä sen kanssa. Näissä tilanteissa ilmenevät näet ikävät tunteet: pettymys, lannistus, tulevaisuudenpelko, turhaantuneisuus. Näiden tunteiden ilmenemisessä ei ole mitään väärää. Se on normaalia. Väärin on se, kun rakennamme näiden tunteiden varaan arvosteluja, tuomioita ja syytöksiä: hän on sellainen, hän ei enää rakasta minua, sinä taas, sinä aina, sinä et koskaan. Ns. pinnalliset kysymykset tulevat mukaan peliin: ”Kuinka voit käyttäytyä noin?” Kysyjä ei lainkaan välitä vastauksesta, vaan kyse on epäsuorasta tunteiden ilmaisemisen keinosta. Peliin tulevat myös ironia ja ilkeydet. Epäoikeudenmukaisesti syytetty alkaa puolustautua loukattuna ja loukkaantuneena. Jos hän vielä tekee sen tunteellisesti, niin riita on valmis. Sitten tulee joko myrsky tai mykkäkoulu. Ja lopuksi katkera tunnustus, että ”rakkaus on huijausta”.

Tällainen ”kuoppa” testaa kaiken sen, mistä puhuimme ensimmäisessä osassa ja mistä keskustelimme keskenämme. Juuri tällaisessa tilanteessa on erityisen tärkeää nimetä vaikeita tunteita ja jakaa ne, ottaa vastaan puolison vaikeat tunteet ja vakuuttua siitä, että (kuten Martti sanoi aiemmin) ikävien tunteiden kokeminen ei lainkaan tarkoita sitä, että lakkaisi rakastamasta. Juuri tällöin kannattaa palata dialogiperiaatteisiin, kuuntelemiseen, ymmärtämiseen ja jakamiseen.

Keskustellessa kannattaa:

1. Tiedostaa tunteensa, nimetä ja hyväksyä ne. Kannattaa miettiä, millaisista psyykkisistä tarpeista ne kertovat, mitä opin itsestäni nimeämällä tunteeni.
2. Erottaa tunteet arvostelmista, mielipiteistä ja katsantokannoista.
3. Kuvailta ilmenevät tunteet mahdollisimman tarkasti, olla oikeuttamatta tai arvostelematta niitä. Olla hienotunteinen mutta vilpitön siinä, mitä sanoo.
4. Kuunnella tarkkaavaisesti ja syvästi. Kysyä, olenko ymmärtänyt oikein.
5. Hyväksyä kihlatun tunteet ja se, että hän kokee monet asiat eri lailla kuin sinä.
6. Oppia tuntemaan ja ymmärtämään kihlattua.
7. Harjoittaa jakamista ennemmin kuin oman mielipiteen ylemmyyden todistelua.
8. Olla yrittämättä muuttaa kihlattua dialogilla, olla syyttämättä ketään.
9. Olla välttämättä aiheita, jotka ovat tärkeitä sinulle ja kihlatulle, vaikka niiden käsittely voi olla vaikeaa, epämiellyttävää tai nolostuttavaa.
10. Olla jalomielinen ja aina valmis antamaan anteeksi.

Yhteisymmärrys avioliitossa riippuu kyvystä nimetä, jakaa ja hyväksyä tunteita sekä tunnistaa se seikka, että ilkeiden sanojen ja arvostelmien takana piilevät juuri tunteet ja täyttymättömät psykologiset tarpeet.

Kun sanotaan, että ”rakkaus palaa loppuun”, se tarkoittaa oikeastaan ensimmäisten tunteiden intensiivisyyden vähenemistä, mutta kyky dialogiin vapauttaa uusia tunnekerrostumia ja tekee tunteista taas tuoreita. Omasta kokemuksestani voin sanoa, että joskus on vaikuttanut siltä, ettemme enää koskaan tule yhteisymmärrykseen, mutta sitten on paljastunut, että olemme molemmat halunneet oikeastaan aivan samaa käyttäen vain eri ilmaisutapoja. Tällöin olen aina tuntenut raikkaan virtauksen ilon, tyydytyksen ja tuoreen intohimon tunteita.

Kyky olla rakentamatta arvostelmia ja käyttäytymistä tunteiden varaan on emotionaalista kypsyyttä. Se merkitsee etäisyyttä omista tunteistaan. Yleisin avioerojen syy on emotionaalinen epäkypsyyttä, joka tekee dialogin vaikeaksi tai mahdottomaksi.

Kriisit voivat syntyä muistakin syistä kuin konflikteista, esimerkiksi parantumattomasta taudista, onnettomuudesta, hedelmättömyydestä, työttömyydestä, liiallisesta

työnteosta, yhtäkkisestä menestyksestä tai mahdollisuuksien puutteesta toteuttaa suunnitelmia ja unelmia. Nämä tilanteet voivat heikentää aviosuhdetta vakavasti. Tällöin tarvitaan eri elämänalueiden arvojärjestyksen miettimistä sekä dialogia Jumalan ja puolison kanssa.

Dialogia helpottavat niin seurusteluvaiheessa kuin avioliitossakin sille suunniteltu aika, sopiva tunnelma, virkeys ja fysiologisen syklin vaihe, oikea asenne, kuuntelemisen kyky, luottamus, hyvä itsetunto jne. Sitä vaikeuttavat temperamenttierot, lapsuuden haavat, kritiikin, hylkäämisen tai naurunalaiseksi joutumisen pelko, jääripäisyys jne.

Jokainen konflikti tai kriisi aiheuttaa ikäviä tunteita mutta voi myös olla mahdollisuus kehittyä, jos dialogi auttaa meitä tunnistamaan tunteemme paremmin, kuuntelemaan toisiamme, ymmärtämään ja antamaan anteeksi. Tämä tuo usein ilon, ylpeyden ja onnen tunteita.

☺ ☺ Teidän työnne:

Monissa avioliitoissa seuraavat asiat ovat kriisin syynä:

- päämäärän puute
- rakastumisen tunteiden sammuminen
- ns. luonteiden yhteensopimattomuus
- työn puute
- suunnittelematon raskaus
- lapsettomuus
- lastenkasvatusmenetelmien erilaisuus
- ns. epäonnistunut seksuaalinen kanssakäyminen
- seksin puute (esim. sairauden takia)
- halu olla riippumaton
- parantumaton sairaus
- väkivalta
- kolmas pyörä
- vähäinen usko
- erot uskonnollisuudessa
- nuori ikä
- paheet
- täyttymättömät odotukset
- (appi)vanhemmat
- muiden arvojen asettaminen avioliiton yläpuolelle
- avioliiton kohteleva pelkkänä nautintona
- kateus
- lapsuuden traumat

1. Mitkä ylläolevista asioista voivat tulla konfliktien tai kriisien syiksi teidän avioliitossanne? Valitse kolme, jotka herättävät sinussa vahvimpia tunteita, nimeä nämä tunteet.
2. Miten aiotte huolehtia rakkaudestanne?
3. Kerro esimerkki joistain tähänastisista vaikeuksista, jotka ovat auttaneet sinua kehittymään henkisesti, aikuistumaan tai ymmärtämään itseäsi ja muita paremmin.

Teidän kysymyksenne:

Voiko rakkaus tulla ajan kanssa? Voinko solmia avioliiton tietäen, ettei toinen rakasta minua aivan täysin?

Rakkaus on dynaaminen prosessi, ja se voi kehittyä ajan kuluessa asenteena. Täytyy antaa aikaa rakkauden kypsymiselle. Avioliiton sakramentti on apuna. Rakkaus voi syventyä ajan myötä, mutta on välttämätöntä nähdä sen kehityksen suunta: yhä suurempi vastuuntunto toisesta, hyväntahtoinen dialogi. Jos ”ei rakasta minua aivan täysin” tarkoittaa kaksinaamaisuutta, vakavien keskustelujen puutetta, tiettyjen aiheiden välttelyä, epäselviä vastauksia jne., asiat ovat huonommin. Silloin kannattaa vakavissaan harkita, onko avioliitto oikea ratkaisu.

Oman kodin autonomia

Lapsuudenkodin jättäminen voi olla vaikeaa niin perheelle kuin nuorelle avioparillekin. Se vaatii hienotunteisuutta ja kärsivällisyyttä, mutta myös määrätietoista toimintaa. Vanhemmista vaikuttaa usein siltä, että lapset eivät pärjää omillaan ("hehän ovat vielä lapsia..."). Vanhemmille on usein itsestäänselvää, että lapsia täytyy auttaa ja että heidän tulee yhä kuunnella vanhempiaan...

Tällaisia vanhempien asenteita on ennen kaikkea yritettävä ymmärtää. Ne kumpuavat hyvästä tahdosta. Heillä on todellakin elämäkokemusta. Tämä elämäkokemus ei kuitenkaan aina osoittaudu vedenpitäväksi nuoremman sukupolven tapauksessa. Vanhempien neuvoja kannattaa kuunnella, mutta lopulliset päätökset teemme itse omassa avioliitossamme.

Vanhemmat haluavat yleensä lastensa käyvän heidän luonaan mahdollisimman usein, ja he haluavat myös itse vieraila lastensa luona. Yleinen, vaikka tavallisesti tiedostamaton motivaatio on lasten pitäminen ulottuvilla. Erityisiä ongelmia voi tulla silloin, kun ainoa lapsi jättää äidin yksin. Tässä yksinäisyyden ongelma tulee vastaan erityisen voimakkaasti. Lapset, joilla on "hyvät välit" vanhempiinsa, eivät aina huomaa, että joskus nuo "hyvät välit" vaikuttavat aviopuolison mielestä avioliiton ykseyttä ja kestävyyttä vastaan. Valitettavasti vanhempien sekaantuminen lastensa avioliittoon on nykyään yksi yleisimpiä avioeron syitä. Sellaistakin sattuu, että äidin tai isän mielipide tulee aviopuolison mielipidettä tärkeämmäksi. Muutama tällainen tapaus voi riittää hyvin vakavien konfliktien syntymiseen.

Vanhempien elämäkokemuksesta ammentaminen voi olla avioliiton onnistuneen alun avain. Heidän mielipiteitään ei kuitenkaan koskaan saisi asettaa avioliitossa yhdessä tehtyjen päätösten yläpuolelle.

Minulle kerrottiin, kuinka Hannu ja Reetta muuttivat vuoden vuokra-asumisen jälkeen omaan kotiin ja päättivät heti ostaa pesukoneen. Lapsen piti syntyä kahden viikon päästä, joten pesukoneelle tulisi pian käyttöä. He miettivät pesukoneen ja jääkaapin välillä ja päätyivät pesukoneeseen tietäen, ettei heillä olisi vähään aikaan varaa ostaa jääkaappia. He päätyivät siihen, että ruokaa voisi toistaiseksi pitää parvekkeella. Hannu meni kertomaan vanhemmilleen päätöksestä ostaa pesukone. Äiti katsoi Hannua kriittisesti ja sanoi, että kun hän oli nuori äiti, hän pesi pyykit käsin ja että he voisivat tehdä samoin. Jääkaappi olisi tärkeämpi, koska pian tulisi kesä ja ruoat menisivät pilalle... Hannu palasi kotiin ja ilmoitti Reetalle, että he ostavat jääkaapin eivätkä pesukonetta...

Autonomisten päätösten teko, vaikka ne välillä olisivatkin virheellisiä, on yksi raamatullisen vanhempien jättämisen ja vaimoon yhtymisen ilmenemismuotoja. Jeesus vahvisti nämä 1. Mooseksen kirjan sanat. Ne kuuluvat avioliiton perusteisiin, ja niiden hyväksyminen testataan sellaisissakin "pikkuasioissa" kuin jääkaapin tai pesukoneen ostaminen.

Tiedän, kuinka vaikeaa nykyään on saada oma asunto, ja vuokraaminenkin on kalliimpaa kuin 25 vuotta sitten. Monien nuorten avioparien on pakko muuttaa asumaan vanhempien tai appivanhempien luokse. Silloin ilmenee vanhempien tietynlaisen jättämisen ja samanaikaisen saman katon alla asumisen ongelma. Vanhemmille voi olla vaikeaa tai käsittämätöntä päästää lapsistaan irti, kun he asuvat vielä saman katon alla.

Beata ja Sigismund eivät ole asuneet yhdessä enää muutamaan kuukauteen. Sitä ennen he asuivat Beatan äidin luona suuressa kaupungissa kahdessa pienessä huoneessa. Konflikteja ei ollut, mutta Sigismund ei yksinkertaisesti tuntenut oloaan kotoisaksi. Hän tunsikin olonsa nöyryydytyksi, koska hänellä ei ollut varaa rakentaa taloa eikä vuokrata asuntoa (puhumattakaan ostamisesta). Beatan äiti yritti suhtautua Sigismundiin positiivisesti, mutta tiivis asuminen aiheutti väkisinkin jännitteitä, jotka ovat yhä olemassa. Sigismund tunsikin asuvansa kyläsillä. Intiimeinäkin hetkinä hän hermoili, että anoppi keksii kohta jonkin tekosyn tulla huoneeseen tai että vaikkei keksisikään, niin hän kuulee kaiken joka tapauksessa. Tämä heijastui seksisuhteeseen Beatan kanssa ja vaikutti kaikkiin muihinkin suhteen osa-alueisiin. Sigismund muutti pois maalle omien

vanhempiansa luo, mutta hän tuntee olevansa ikään kuin karkotettu sinne. Hänellä ei ole enää voimia taistella yhteisen elämän puolesta. Beata haluaa taistella avioliiton puolesta, mutta hän ei aio muuttaa maalle. Hän on töissä suurkaupungissa. Sitä paitsi Sigismundin vanhemmat eivät hyväksy häntä. Ennen häitä hän kuvitteli, että hän saa vihdoinkin Sigismundin vierelleen pieneen, mutta kuitenkin omaan huoneeseensa, hän oli vakuuttunut, että kaikki järjestyy. Hän on kokenut pettymyksen. Ei ole tiedossa, mitä tapahtuu seuraavaksi. He elävät erillään, tilanne roikkuu ilmassa.

Muistan erään miehen, joka tuli luoksemme epätoivoisena. Hän ei tullut toimeen vaimonsa kanssa, joka oli sulkeutunut ja sai hermoromahduksia mistä milloinkin. Keskustelussa kävi ilmi, että miehen äiti tuli heidän kotiinsa joka päivä ”auttamaan lapsiaan”. Hänellä oli todennäköisesti tyhjä olo pojan poismuuton jälkeen. Hän tuli siis tekemään ruokaa, pesemään pyykkiä ja silittämään vaatteita lapsilleen, jotta heillä olisi enemmän aikaa toisilleen. Miehen vaimo ei voinut tuntea oloaan kotoisaksi omassa kodissaan, varsinkaan omassa keittiössä. Lisäksi äiti vaati poikansa apua tontilla viikonloppuisin. Hän ei kyennyt kieltäytymään äitinsä pyynnöstä, eikä vaimo suostunut mistään hinnasta lähtemään mukaan tontille, hän oli saanut anopista tarpeekseen viikon aikana. Miehen tunneside äitiin osoittautui vahvemmaksi kuin vaimoon. Oli hyvin vaikeaa selittää miehelle, että hän tässä on vaimolleen uskon.

Katsotaanpa Annan ja Simon kotia.

Anna: Lapsuudenkodissani oli aina lämmin ja ystävällinen tunnelma. Tämän lämmön lähteenä oli minulle rakas äitini. Vaikeisiin hetkiin, joista ei ollut pulaa, hän reagoi rukouksella, ja sen hän opetti myös minulle. Lämpimät eleet ja sydämelliset sanat olivat tärkeitä. Olin aina kulta, enkeli tai rakas pikku Anna. En oikeasti muista äitini koskaan vihastuneen. Tähän päiväänkään mennessä en tiedä, miten hän siinä onnistui. Koti oli tällainen huolimatta isäni alkoholiongelmasta. Sydämellisiä hetkiä isän kanssa oli vähemmän, mutta nyt vuosien jälkeen ne palaavat mieleen hyvin elävästi.

Simo: Meidän kotimme oli erilainen. Siellä ei näytetty tunteita. Siellä vallitsi ns. sopiva tunnelma. Sukukontakteja oli vain jouluna, eikä aina silloinkaan. Kun tutustuin Annaan ja aloin viettää aikaa hänen luonaan, ihmettelin siellä vallitsevaa tunnelmaa. Hyväntahtoisuus ja avoimuus, joita minulle siellä osoitettiin, aiheuttivat minussa hieman hämmennystä. Pidin tästä hyväntahtoisuudesta paljon ja päätin yrittää saada sen vallitsemaan myös tulevassa kodissamme.

Anna: Silti se, että asuimme muutaman vuoden saman katon alla vanhempieni kanssa, osoittautui meille vaikeaksi. En osannut luopua lapsen roolista.

Simo: Anna pani tarpeettomasti meidän ongelmiamme äitinsä vastuulle ja konsultoi häntä kaikissa päätöksissään. Tulkitsin tämän luottamuksen puutteeksi minua kohtaan. Oli ikävää huomata, että hän luottaa enemmän äitinsä mielipiteeseen kuin minun. Tunsin oloni syrjäytetyksi. Arvostelin Annaa pieneksi tytöksi, joka juoksee jokaisen pikkuasian kanssa äitinsä luo.

Anna: Avioliittomme alussa yritin usein oikeuttaa käytöstäni tässä asiassa. Emme kuitenkaan keskustelleet mielellämme, ja ongelma paisui. Kuten sanoin, isä käytti liikaa alkoholia. Emotionaalinen suhteemme oli rikkinäinen. Rakastin isää paljon, mutta rakkauden lisäksi tunsin häntä kohtaan usein suuttumusta, sääliä ja neuvottomuutta. Äiti oli auktoriteettini. Olin häneen hyvin kiintynyt. Pyysin häneltä neuvoa ja tottelin häntä lähes kaikessa. Minun oli vaikea muuttaa käyttäytymistäni heti häiden jälkeen. Tunsin oloni turvallisiksi. Meni monta vuotta, ennen kuin äitini huolenpito lakkasi olemasta minulle välttämätön. Äiti on viisas nainen, ja hän onkin neuvonut minulle monta kertaa, että luottaisin enemmän Simoon.

Avioliitossa on välttämätöntä järjestää suhteet vanhempiin rakkauden hengessä. Paljon riippuu itse vanhemmista, heidän viisaudestaan, joka toivottavasti kertoo heille, että liika hyväntahtoisuus voi olla haitaksi.

Irena ja minä päätimme alusta asti, että asuisimme omillamme. Molemmat koimme tarvitsevamme autonomiaa. Irena halusi olla oman talonsa emäntä. Irenan vanhemmat tarjosivat meille hyvin sydämellisesti huonetta ahtaassa asunnossaan. Kunnioitin heitä suuresti, mutta luulen, että olisin karannut kuukauden jälkeen, jos minun olisi täytynyt asua heidän kanssaan saman katon alla. Myöhemmin, kun meillä oli jo oma asunto, Irenan äiti tuli luoksemme kerran tai kaksi viikossa auttamaan ruuanlaitossa. Sovimme tästä Irenan kanssa, joka näki äitinsä yksinäisyyden ja hänen halunsa olla avuksi. Itse työskentelin pääasiassa kotona. Kun halusin tehdä itselleni teetä, anoppini ilmaisi minulle eleillään selvästi, että minun on poistuttava keittiöstä ja että hän tekee minulle teen. Halusin kuitenkin tehdä sen omalla tavallani... Lopulta niinä päivinä, joina anoppi tuli kylään... tein itselleni teetä vedenkeittimellä omassa huoneessani... Muistelen tätä nykyään huumorilla ja, toistan, suurella kunnioituksella ja sydämellisyydellä Irenan äitiä kohtaan, mutta kerta kaikkiaan... autonomian tarve teen tekemisessä oli ehdoton. Löysin ehkä omituisen ratkaisun, mutta se ei rikkonut välejäni anoppini kanssa. Toisaalta huomasin, että Irena ei lähtenyt kovin mielellään kesämökillemme, kun meidän oli tarkoitus viettää siellä lomaa yhdessä vanhempieni kanssa. Vasta vuosien jälkeen, vanhempieni kuoltua, hän tunnusti, ettei hän kerta kaikkiaan tuntenut siellä oloaan kotoisaksi.

Kuunnelkaamme, miltä Marjan ja Antin lapsuudenkodista lähteminen näytti:

Marja: Muutin pois kotikaupungistani opiskelemaan. Siksi ajattelin, että moni asia muuttuu, kun menemme naimisiin Antin kanssa. Täytyy tun, että silloin minussa syntyi surun ja lievän kauhun tunteita siitä, että tämä on sitten ainiaaksi, aina yhdessä. Pärjäämmekö? Tähän vaikutti varmaankin se, että meillä ei ollut omaa asuntoa ja asuimme ensin Antin vanhempien luona. Meillä ei ollut autoakaan ja kuljetimme kaikki tavaramme junassa.

Antti tunsu olonsa kotoisaksi, mutta minä en aivan. Antti jatkoi vanhempiensa kanssa vanhoja tapoja, minulle ne taas olivat outoja ja joskus vaikeita hyväksyä. Näin päivästä päivään suhteemme löystyi vahvistumisen sijaan. Kolmen kuukauden jälkeen teimme päätöksen, että haluamme asua keskenämme ja että vuokraamme asunnon. Vasta silloin loimme tilan, joka oli meidän ja jossa saatoimme olla vain kahdestaan kaikkine iloinemme ja ongelminemme.

Antti: Kun aloin tajuta, ettei ensimmäisten avioliittokuukausiemme yhteisöeläminen sopinut Marjalle, olin sekä ihmeissäni että huolissani. Jossain vaiheessa kuitenkin huomasin, että äitini oli taipuvaisempi oikeuttamaan minun käytöstäni kuin tunnustamaan Marjan oikeassa olemisen. Silloin lakkasin vastustamasta, kun Marja pyysi, että etsisimme itsenäisemmän paikan hieman kauempaa. Se oli todella hyvä päätös. Sen ansiosta pystyimme itse ratkaisemaan suurimman osan ongelmistamme tuolta vaikealta ajalta. Siitä huolimatta, että vuokrasimme asunnon, vietin kuitenkin paljon aikaa vanhempieni luona. Sekä minä että vanhempani tarvitsivat sitä, mutten huomannut, että se vaikutti avioliittoomme sangen epäedullisesti. Onneksi Marja oli hyvin ymmärtäväinen ja osoitti samalla suurta viisautta. Varmaan pääasiassa sen ansiosta selvisimme tästä vaikeasta ja pitkäkestoisesta ajanjaksosta voittajina.

Vaikeuksistaan kertoivat myös Monika ja Pekka.

Monika: Vanhempieni kodista muuttaminen osoittautui vaikeammaksi kuin olin luullut. Ensimmäiset vaikeat tunteet ilmenivät jo ennen häitä, kun valmistelimme tulevaa yhteistä asuntoamme. Aloin tuntea hyvin erilaisia tunteita ilosta pelkoon ja turvattomuuteen. Häiden jälkeen minun oli vaikea pärjätä sen kanssa, että olin päättänyt muuttaa pois kotoa ikiajoiksi. Alkoi aika, jolloin meidän piti järjestää suhteemme vanhempiimme uudella tavalla avioparina. Aluksi se vaikutti helpolta. Molempien meidän vanhemmat hyväksyivät suhteemme, ja me olimme siitä tietoisia. Ensimmäinen ongelma ilmeni niinkin yksinkertaisessa asiassa kuin ruoka. Pekan äiti alkoi vain tehdä meille ruokaa, ja me otimme häneltä nämä lahjat vastaan. Silloin syntyi ensimmäinen konflikti välillemme, kun minä en enää halunnut ottaa näitä lahjoja vastaan, kun taas Pekalle se oli täysin luonnollista, eikä hän nähnyt siinä mitään ongelmaa. Tällainen tilanne kesti hyvin kauan ja aiheutti minulle päänsärkyä, mutta silti en pystynyt kieltäytymään. Luulen, että asia muuttui vasta sitten, kun pääsimme keskenämme yhteisymmärrykseen siitä, että olemme erillinen perhe. Pekka hyväksyi sen, mitä minä koin.

Pekka: Emme pystyneet sanomaan vanhemmilleni tarpeeksi päättäväisesti, etteivät he toisi meille rehujaan. Se, mikä vanhemmista vaikutti täysin järkevältä – hehän halusivat auttaa meitä, koska meillä ei heidän mielestään ollut aikaa tehdä ruokaa – oli meidän näkökulmastamme täysin tarpeetonta, ja itse asiassa se toi elämäämme epäjärjestyksen ja rauhattomuuden.

Kuunnelllessani Monikaa ja Pekkaa yllätyin ja ihmetyin, sillä minunkin äitini teki meille ruokaa monen vuoden ajan. Hän toi meille kerran viikossa päivällistarvikkeita, joista riitti meille Irenan kanssa koko viikoksi. Keskustelimme tästä keskenämme. Tiesimme, että äitini halusi kovasti olla meille avuksi, ehkä kompensoidakseen sitä, ettemme asuneet heidän luonaan. Emme tunteneet äidin asenteessa yritystä saada meitä hänestä riippuvaisiksi, eikä hän tunkeutunut asioihimme. Emme olleet uhattuina, ja äidin tuomat ruoat helpottivat elämäämme suuresti. Otimme hänen tuomisensa vastaan kiitollisina, vaikka pidimme tarkkaa huolta avioliittomme autonomiasta. Ongelma ei siis ole ruoanlaitto vaan intentio, autonomian kunnioittaminen ja turvallisuudentunne. Siksi ymmärrän hyvin Monikaa ja Pekkaa. Ruoka ei ollut ongelma, vaan yhteisymmärryksen taso. Sitä on rakennettava yhdessä.

Kriisitilanteissa ei kuulu etsiä oikeutusta itselleen vanhempien luota, vaikka onkin poikkeustapauksia, joissa vanhemmat kehottavat lasta pikemmin pyrkimään yhteisymmärrykseen puolisonsa kanssa ja täten auttavat konfliktin ratkaisemisessa.

Annikki: Joitain vuosia sitten oli sellainen tilanne, ettemme lainkaan päässeet Tommin kanssa yhteisymmärrykseen. Vanhempani vaikuttivat minusta turvapaikalta, josta saisin varmasti hyväksynnän. Tiesin, että he ottaisivat minut vastaan lapsen kanssa kysymättä mitään. Mutta sitten totesin, ettei se olisi vastuullista. Jos en tule toimeen mieheni kanssa, niin pako vanhempien luo ei ole mikään ratkaisu.

Ei pitäisi suostua kiusaukseen karata vanhempien kodin mukavuuteen ja rauhaan. Kun käymme heidän luonaan, olemme molemmat samalla viivalla vieraina. Vanhemmat saattavat kyllä vaatia käymään luonaan liian usein...

Annikki: Avioliittomme ensimmäisten vuosien suurin ongelma oli Tommin vanhempien odotus siitä, että käymme heidän luonaan usein, vähintään joka sunnuntai. Syytin Tommia usein siitä, että hän on mieluummin vanhempiensa kuin minun kanssa ja että hän ei osaa sanoa heille ”ei”. Suuttumustani lisäsi se, että Tommi tunsikin olevansa aivan kuin kotonaan vanhempiensa luona, kun hänen olisi pitänyt tunkea olevansa kotonaan vain meidän kodissamme.

Tommi: *Kannattaa uhrata vanhempien kodin lämpö ja oma lapsen rooli avioliiton rakentamisen vuoksi. Minun oli vaikea käskää vanhempiani olemaan sekaantumatta asioihimme.*

Älkööt esittelemäni vaikeudet tulko syiksi kohdella vanhempia ja appivanhempia ennakkoluuloisesti. Olisi virhe kohdella heitä mahdollisina vihollisina. Alleviivaan vielä, että suhteet heidän kanssaan vaativat suurta rakkautta, hyväntahtoisuutta ja sydämellisyyttä. Jos kuvailemani ongelmat osoittautuvat teille vieraiksi, olette onnenpekkoja, nauttikaa hyvistä väleistä vanhempienne ja appivanhempienne kanssa. Silti mahdollisten ongelmien käsittely on kerta kaikkiaan välttämätöntä.

☺ ☺ Teidän työnne:

1. Millaisia tunteita minussa herää, kun ajattelen vanhempiani?
2. Millaisia tunteita minussa herää, kun ajattelen vanhempiasi?
3. Millaisia tunteita minussa herää, kun ajattelen seuraavien päätösten tekoa:
 - kotoa pois muuttaminen ja jokapäiväisten asioiden hoitaminen itse
 - elämäntapamme rakentaminen yhteisten päämääriemme ja arvojemme varaan
 - vanhempien poissulkeminen omista intiimeistä asioistamme
 - vaikeidenkin päätösten tekeminen yhdessä, taloudellinen itsenäisyys
 - etten etsi vanhemmistani tuomaria silloin, kun meillä on vaikeaa
 - etten suostu kiusaukseen karata vanhempien kodin rauhaan
 - että olisin vieraana vanhempieni kodissa samoin kuin sinä
 - että päätämme itse lastenkasvatuksemme keinoista ja päämääristä

Valitse yllä olevista päätöksistä kolme, jotka synnyttävät sinussa vahvimpia tunteita. Nimeä tunteet. Mieti, mistä tarpeistasi (tärkeimpinä rakkaus, autonomia, hyväksyntä, turva) nämä tunteet kertovat. Kirjoita tyttö-/poikaystävällesi kirje, miten haluaisit pärjätä näiden asioiden kanssa ja miten kuvittelet tulevan suhteesi vanhempien ja appivanhempien kanssa niin, että ne olisivat täynnä rakkautta ja hyvää tahtoa, mutta että nämä suhteet eivät rikkoisi avioliittonne autonomiaa.

Teidän kysymyksenne:

Kuinka sanoa ”ei” vanhemmille, jotka tulevat liittomme väliin? Emme halua konfliktia heidän kanssaan...

Hyväntahtoisesti, määrätietoisesti ja pelottomasti. Aina osoittaen rakkautta ja ymmärtämystä siitä, että he haluavat parastanne. Kannattaa kuunnella kaikkia neuvoja tarkkaan ja loppuun asti sekä olla niistä kiitollinen. Mutta päätökset tehkää kahdestaan, omassa liitossanne, vaikka vanhemmat jäisivätkin tyytymättömiksi. Ehkä voit kompensoida heidän ikäviä tunteitaan sydämellisyydellä ja hyvyydellä niin, että he tuntisivat olevansa lastensa rakastamia.

Osa 7: Lopullinen päätös

Yhteinen ”kyllä” tai ”ei”

Kosinta saattaa päätökseen tietyn tutustumisjakson ja merkitsee lopullisen päätöksen tekemistä. Tavallisesti sitä seuraavat kihlajaiset, jotka voivat perinteestä riippuen olla enemmän tai vähemmän juhlalliset. Teidän työnne tämän tekstin kanssa on tehty ennen tai jälkeen tämän tapahtuman. Nykyään on yleistä, että seurustelupari päättää muuttaa yhteen ennen häitä. Eräässä aiemmista luvuista selitimme yksityiskohtaisesti, miksi kirkko ei hyväksy tätä ratkaisua. Silti, vaikka asuisittekin yhdessä, kysymyksemme on tarkoitettu teillekin yhtä lailla kuin aiemmissakin luvuissa. Teidän on vahvistettava päätöksenne ennen kuin kerrotte siitä vanhemmillenne, ystäville ja seurakunnalle. Siksi ehdotamme teille hieman erilaista tapaamista kuin tähän asti.

Tämä tapaaminen on tarkoitettu kummallekin teistä yksin. Palauta mieleesi vielä kerran kaikki tapaamiset kumppanisi kanssa, kaikki keskustelut näissä materiaaleissa olleista aiheista. Löydä itsellesi sopiva aika ja paikka. Vastaa yksin kysymyksiin:

1. Millaisia tunteita tapaamiset ja keskustelut sekä yhteinen työnne sinussa herättivät?
2. Mitä uutta sait tietää tyttö-/poikaystävästäsi?
3. Onko sinulla vaikutelma, että työskentelitte rehellisesti, totuudessa ja rakkaudessa, vai oliko keskusteluissanne vilppiä?
4. Jos ritaannuitte, oliko anteeksiantonne vilpittöntä, todellista? Keskustelitteko rauhallisesti asiasta, josta olitte eri mieltä?
5. Missä asioissa ette päässeet yhteisymmärrykseen? Missä määrin se voi vaikuttaa tulevaan aviosuhteeseenne?
6. Mitä tärkeää et sanonut itsestäsi kumppanillesi?
7. Mikä on suurin vaikeus, jonka huomaat suhteessasi kumppaniisi? Miten se voi vaikuttaa aviosuhteeseenne?
8. Oletko valmis ottamaan kokonaisvaltaisen ja uskollisen rakkauden riskin, Jumalan avulla, kunnes kuolema teidät erottaa?

Päätöksessä avioliitosta ei voi laskea kaikkea matemaattisesti. Riskin elementti on aina mukana. Kyseessä ei kuitenkaan ole lotto. Toistan vielä, että en itse avioliitosta päättäessäni tuntenut Irenaa yhtä hyvin, kuin te nyt näiden kysymysten ja tekemänne työn perusteella voitte tuntea toisenne. Tiesimme yhden asian: halusimme olla yhdessä aina ja että ei ole tilannetta, jossa Jumalalle suhteensa uskovat ihmiset eivät voisi tulla toimeen. Eron mahdollisuutta ei ollut tietoisuudessamme olemassa. Minun ja Irenan mielestä tärkein kysymys päätöksenteossanne on se, miltä dialoginne näyttää ja liittonne uskominen Jumalan käsiin. Jos näissä kohdissa näyttää hyvältä, älkää epäröikö, älkää jääkö ikuisiksi kihlpariksi.

Jos jompikumpi teistä kuitenkin epäröi vakavasti, jos näyttää siltä, ettette pysty rakentamaan onnellista ja pysyvää perhettä (esim. maailmankatsomuserojen, persoonallisuuserojen tms. takia), on parempi lykätä päätöstä häistä. Joskus kannattaa ”antaa aikaa”. Ehkä toinen teistä tulee siihen johtopäätökseen, että on parempi erota. Se on parempi nyt kuin häiden jälkeen. Tällöin on tarpeen keskustella hyväntahtoisesti, määrätietoisesti ja pelottomasti ja sanoa, ettette pysty sitoutumaan toisiinne koko elämäksi. Tällainen keskustelu on tarpeellinen, jottette pettäisi toisianne.

Seuraavaa kysymystä ei pidä pitää ”turhana toistona”. Vastaa vielä kerran, jonkin ajan päästä: tunnin, päivän, viikon päästä...

Oletko valmis ottamaan tämän miehen/naisen mieheksesi/vaimoksesi elämäsi loppuun asti?
Oletteko valmiita antamaan liittonne Jumalan käsiin ja etsiä elämäne tietä hänen avullaan?

Vastaa kysymykseen totuudellisesti, rauhallisesti, vastuuntuntoisesti, omantuntosi ja Jumalan edessä. Vastaus tähän kysymykseen alttarilla sitoo omantuntosi aviopuolisosi ja Jumalan edessä.

Häät ovat aivan kohta...

Kihlajaisten jälkeen alkaa valmistautuminen häihin. Sanotaan, että kihlaus on ”häihin valmistautumisen aikaa”. Usein tämä valmistautuminen samaistetaan ”asioiden hoitamiseen” eli päivämäärän ja juhlapaikan varaamiseen, ruokalistan ja häävieraiden miettimiseen jne. Silloin menetetään jotain olennaista, unohdetaan kihlausajan hengellinen ulottuvuus.

Joku saattaa sanoa, että hengelliseen valmistautumiseen on ollut aikaa jo aiemmin, nyt jäljellä on enää muutoseikkojen järjestely. Jos avioliittoon olisi todella valmistauduttu hengellisesti, olisi paljon vähemmän avioeroja. Kihlusaika on ikään kuin piste i:n päälle, siitä lähtien tiedämme, että tietyn päivämäärän jälkeen olemme naimisissa, mikä auttaa valmistautumaan tähän tapahtumaan. Kyseessä on ennen kaikkea sisäisen elämän järjestämisen aika.

Kihlaus merkitsee avioliiton kutsumuksen lopullista vastaanottamista. Hoidettavia asioita tärkeämpää on tunteiden ja ajatusten jakaminen. Yhtenä apuna tänä aikana voivat olla nämä materiaalit. On muitakin apukeinoja.

Kihlaus on aika, jona hyvästellään menneisyys ja lapsuus, jotka toki saavat jäädä mieleen kauniina muistoina, mutta niiden ei ole tarkoitus jatkua avioliittoon. Avioliitto tarkoittaa uutta identiteettiä, uutta hengellistä ja yhteiskunnallista statusta, jolle kannattaa avautua mielenkiinnolla ja innostuksella.

Hääseremoniaan ja häyööhön liittyy monilla paljon odotuksia. Sen on oltava juhlien juhla. Ja hyvä niin. Tietysti toivomme kaikille odotukset täyttävää, upeaa juhlaa. Silti se tuo monesti mukanaan paljon pettymyksiä. Kannattaa olla varautunut tähänkin mahdollisuuteen. Arkistoistani löytyy seuraavaa:

- *Liitin paljon odotuksia häyööhön, jonka piti olla täydellistä onnea ja itsensä antamista toiselle ruumiillisessa hullaannuksessa, rajatonta iloa yhdessäolomme intiimeimmän kynnyksen ylittämisestä. Mutta häyöjuhlan jälkeen, kun meidät vietiin kotiin, olin niin väsynyt, että olin nukahtaa seisovillani. Unelmoin vain nukkumaanmenosta. Valmisteluiden, tanssitun yön ja hääseremonian jännitys oli ohi... Mieskin oli väsynyt, mutta toteutumattomat unelmat jäivät minuun pitkäksi aikaa pettymyksen tunteen muodossa. Heräämisen jälkeen meidän piti jatkaa häyöjuhlan isäntien roolissa. Lumous särkyi. Sanoin kaikille, että se meni upeasti, mutta sisälläni tunsin karvaan maun. Vaivasin itseäni myöhemmin ajatellen, että moni asia epäonnistui, vaikka juhla oli itse asiassa verraton.*
- *Koko häyöjuhlan ajan odotin vain hetkeä, jolloin jäisimme kahden kesken. Tunsin jännitystä, hyväilyn ja yhdynnän halua. En ymmärtänyt vaimoni unisuutta ja väsymystä. Seuraavana päivänä olin kireä, hermostunut ja sanoin vaimolle paljon ikäviä sanoja.*
- *Ennen häitä saimme valmiiksi remontin kodissa, johon meidän oli tarkoitus muuttaa heti häiden jälkeen. Kun menimme sisään aamuyöllä häyöjuhlan jälkeen, osoittautui, ettei remonttia tehnyt työryhmä ollutkaan saanut sitä päätökseen. Pahinta oli se, ettei vessanpönttöä ollut asennettu. Vettä ei ollut. Alkoivat itkunsekaiset mietinnät siitä, mihin menisimme ja mitä tekisimme...*

On hyvin tärkeää, ettei unelmiinsa ja odotuksiinsa olisi liian kiinnittynyt. Pitäisi tietää, että kohtalo tuo mukanaan kaikenlaisia yllätyksiä. On tärkeää valmistautua tähän juhlaan psyykkisesti, etteivät toteutumattomat odotukset vaivaisi yhteisen elämän ensimmäisiä päiviä tai viikkoja. On tärkeää jakaa tunteita ja ottaa ne vastaan, jos niitä ilmestyy toteutumattomien odotusten jälkeen.

Itse teimme monia asioita vallitsevia ”tapoja” vastaan. Kaikki päätökset juhlan kulusta teimme itse. Tulimme kirkkoon ennen muita ja istuimme paikoillemme. Muistan yllätyksentunteeni, kun seremonian jälkeen käännyimme lähteäksemme ulos ja näimme häihimme tulleen ihmisjoukon. Häävastaanotto pidettiin kotona vain läheisimpien sukulaisten kanssa. Opintojeni loppuentti oli onnettoman sattuman johdosta pari päivää häidemme jälkeen, joten häämatkan siirsimme myöhemmäksi. Päätimme myös lykätä häyötä myöhemmäksi. Liitin tähän tapahtumaan niin intiimejä kokemuksia, etten halunnut niiden tapahtuvan juuri ennen loppuenttiäni, ja sen lisäksi olisin tuntenut tietynlaista häpeää vanhempieni edessä seuraavana päivänä. En halunnut heidän katsovan minua hyvässä uskossa, että olen jo ”tehnyt sen”. Siksi vietimme tämän yön erikseen. Seuraavana päivänä, niin kuin joka sunnuntai viimeisen vuoden aikana, menimme yhdessä opiskelijakirkkoon pyhään messuun. Onnistuneesti läpäistyn loppuentin jälkeen lähdimme kauniille ”kuhervuonon” viikolle”. Meille oli tärkeää, että teimme häistämme juhlan, jossa tärkeintä oli valan vannominen Jumalan edessä ja eron tekeminen vanhempiimme. Se oli todella ”meidän” juhlamme. Erotimme julkisen osan (pappi saattoi liturgisessa kaavassa kutsua hyvin suurta joukkoa ”todistajiksi siitä, että avioliitto on solmittu”) yksityisestä ja intiimistä osasta, joka loi pohjan autonomiallemme. Tänään, yli 30 avioliittovuoden jälkeen, tämä muisto liikuttaa minua edelleen. Emme yritä taivuttaa ketään tekemään samoin kuin me, mutta kehoitamme siihen, että teidän juhlanne olisi todella ”teidän”, ettei mikään rikkoisi elämystänne.

Hävastaanotollamme, johon osallistui vain vähän yli kymmenen ihmistä, oli kaksi pulloa kuohuviiniä, ei enempää alkoholia. Parista itsestään riippuu, tarjoillaanko juhlassa alkoholia ja missä määrin. Minulla ei ole mitään hyvää viiniä vastaan, niin kuin vaikka Kaanan häissä, mutta jos on ”epäilyksen varjo” siitä, että alkoholi pilaa juhlatunnelman, niin kannattaa poistaa se listalta kokonaan. Monet parit järjestävät alkoholittomia hääjuhlia ja osaa silti pitää hauskaa. Tästäkin kannattaa keskustella.

Mutta toisenlaisiakin hääjuhlia on. Yhdestä sellaisesta meille kertoivat äskettäin ystävämme, mutta itsekin olemme aina joskus nähneet vastaavia...

Nuoripari tuli kirkkoon hevosvaunuilla, kirkko oli koristeltu suurin kukkakimpuin, morsiamella oli päällään juhlapuku, jonka laahusta kantoivat pienet lapset. Häiden jälkeen nuohoajat päästivät taivaalle kyyhkysiä, ja lahjaksi saatuja kukkakimppuja oli niin paljon, että niiden kotiinviemiseksi tarvittiin varmaan kuorma-autoa. Hääjuhlassa satapäiselle joukolle soitti kuubalainen orkesteri. Makuasioista ei kiistellä, mutta meidän mielestämme tämä on amerikkalaisten elokuvien kopiointia. Eikö voisi hienotunteisesti ehdottaa, että katoliset häät voisivat olla vaatimattomampia, varsinkin kun ympärillämme on niin paljon köyhyyttä? Olimme yksissä häissä, joissa kukkien sijaan heitimme suureen koriin uusia leluja. Nuoripari vei ne lastenkotiin. Se oli kaunista.

Tuntemme ihmisiä, jotka kukkien sijaan pyytävät lahjoitusta johonkin yhteiskunnalliseen hankkeeseen. Itse näen hääjuhlassa, vaikka se onkin ilojuhla, tarpeen olla jossain määrin vaatimaton ja nöyrä. Joka kolmas näistä hohdokkaista juhlista päättyy eroon. Ehkä kannattaisi juhlia näyttävämmiin hopea- tai kultahäitä? En tietenkään halua tukahduttaa hääiloanne, ajattelen vain, että tuo ”hohto” on suurelta osin ahneiden firmojen kilpailua asiakkaiden rahoista.

Keskinäinen keskustelunne hääseremonian ulkomuodosta on tärkeää. Tärkeää on kuitenkin myös mennä syvemmälle ja käydä läpi sisäisiä muutoksia, joita se teissä aiheuttaa. Monesti vanhemmat tuntevat olevansa velvollisia järjestämään tätä juhlaa. He haluavat sen näyttävän parhaalta mahdolliselta. He haluavat itse tulla huomatuiksi. Joskus heidän valtava aktiivisuutensa on vastareaktio sille, että lapsi muuttaa pois kotoa. Tässä tarvitaan sekä teidän keskinäistä dialogianne että täydessä yhteisymmärryksessä käytyä dialogia vanhempienne kanssa.

☺ ☺ **Teidän työnne:**

1. Miten haluaisin viettää häitämme?
2. Millaisia unelmia, odotuksia ja toiveita tähän liittyy?
3. Mitä tunnen, kun ajattelen mahdollisia pettymyksiä hääjuhlaan liityen?

Teidän kysymyksenne:

Mitä velvollisuuksia vaimolla on miestänsä kohtaan intiimissä elämässä? Pitäisikö hänen tyydyttää miehensä tarpeet ja fantasiat?

Ensinnäkään intiimielämää ei pitäisi kohdella niinkään velvoitteena vaan molemminpuolisena nautintona ja ilona. Molemmilta osapuolilta tarvitaan hienotunteisuutta ja herkkyyttä, jotta erotiikkaa kohdeltaisiin persoonien välisen suhteen ilmentymänä. Tästä täytyy keskustella yhdessä. ”Tarpeista ja fantasioista” myös. Ne eivät saa missään tapauksessa rikkoa toisen ihmisen arvokkuutta. ”Tarpeet ja fantasiat” eivät saa olla vaimolle ikäviä, vastenmielisiä eivätkä nöyryyttäviä, vaan niiden pitäisi nousta yhteisestä harmoniasta myös seksin alueella. Lopuksi: kypsän miehen pitäisi pikemminkin tyydyttää vaimonsa ”tarpeet ja fantasiat” kuin omansa.

Iloitse avioliitostasi

Emme koskaan opi tuntemaan toisiamme täydellisesti ennen häitä, emme voi koskaan valmistautua avioliittoon täydellisesti. Emme myöskään ikinä löydä ihanteellista ehdokasta puolisoiksi. Kyse ei ole tietokoneohjelmalla luodusta parhaasta *matchistä*. Kyse on siitä, että otamme toisemme vastaan lahjana. Siihen tarvitaan rohkeutta. On vain yksi pettämätön kiintopiste: Jumala ja hänen antamansa dialogin lahja.

Sekä me että aviopuolisomme tulemme muuttumaan ihmisinä. Siksi dialogi on peruuttamattoman tärkeä avioliitossamme, sitä täytyy opetella ja uudistaa yhä paremman yhteisymmärryksen saavuttamiseksi. Lisäksi ihminen persoonana pysyy aina mysteerinä. Senkin takia tarvitaan kuuntelemiselle, ymmärtämiselle ja jakamiselle perustuvaa dialogia.

Lopuksi toistan vielä yhden elämänmottoni, jonka muotoilin kihlusaikana ja jonka pätevyyden voin vahvistaa 30 avioliittovuoden jälkeen. Ei ole sellaista tilannetta, missä kaksi ihmistä, jotka haluavat kulkea läpi elämän uskoen sen Jumalan haltuun, eivät voisi tulla toimeen. Se on mahdollista siksi, että avioliiton sakramentin armo täydellistää rakkautemme dialogin avulla. Kuuluisan sanonnan mukaan Jumala osaa kirjoittaa suoraan vinoillakin viivoilla. Se sopii kutsuun: suoristakaa Herralle tie! Tämä on tehtävä koko elämäksi. En sano tätä vain omasta kokemuksestani, vaan monien avioliittojen, jotka ovat löytäneet dialogin lahjan. Heilläkin on (niin kuin meilläkin) kaikenlaisia ymmärtämisvaikeuksia, mutta he kokevat, että kestävä rakkaus kuolemaan asti on mahdollinen. Jumala on sen itse vahvistanut. Emme lähde alttarilta hääpuvussa hääjuhliin, vaan koko elämän kestäväan rakkauden juhlaan.

Monet avioparit näkevät vuosien jälkeen ”Jumalan sormen” siinä, kuinka he alun perin tutustuivat. Uskon silmillä nähtynä tämä osoittaa järjellä vaikeasti selitettävän ennaltamääräämisen yhteiseen elämään. Mitä siis ovat myöhemmät vaikeudet tai kriisit, elleivät tilaisuuksia seurata Jumalan suunnitelmaa entistä luottavaisemmin?

Avioliitossa ilmenee ongelmia, mutta vähintään yhtä suuria vaikeuksia on yksineläjilläkin. Kannattaa siis luottaa pyhän Paavalin sanoihin, että rakkaus on kärsivällinen, se kestää kaiken ja kaikessa se toivoo (vrt. 1. Kor. 13). Näiden sanojen täytäntöönpanossa auttaa juurtuminen kirkon opetukseen persoonienvälisestä kommunikaatiosta, dialogista, rukouksesta, evankeliumin elämisestä todeksi jokapäiväisessä elämässä. Jokainen rakkaudesta vakuuttunut ja yhteiseen elämään valmis pari voi soveltaa itseensä Jeesuksen sanat: *Pysykää rauhallisina, minä tässä olen. Älkää pelätkö* (Mark. 6:50). Nämä ovat tärkeimpiä tienviittoja aviollisessa elämässä.

Tarvitaan myös yhteisöä, jossa mies ja nainen voivat löytää liitolleen vahvistusta jo ensimmäisistä kuukausista alkaen. Tarvitaan kiinnekohtaa, paikkaa, johon voi palata energian ja voimien ammentamiseksi, avioliitolle tärkeistä asioista keskustelemiseksi, muiden kuuntelemiseksi ja uuden oppimiseksi. Tämä auttaa yksinäisyyden ja neuvottomuuden voittamisessa. Ei kannata odottaa kriisiä ja vasta sitten etsiä apua, vaan juuri silloin, kun tunnemme, että meillä menee hyvin yhdessä, kun välillämme ei ole konflikteja, kannattaa lähteä viettämään viikonloppua uusien rakkauden ilmaisutapojen löytämiseksi.

Eräänä iltana Irena sanoi minulle täysin yllättäen: *minusta tuntuu siltä, että halusit sanoa minulle vielä jotain*. Kävin äkkiä läpi kaikki päivän asiat päässäni, mutten muistanut mitään, mitä olisin unohtanut kertoa Irenalle... mutta sitten tajusin, mistä oli kyse. Kun olin vielä änkyttämässä, että *en muista*, sain kakistettua ulos sanat: *niin, rakastan sinua...*

Yhdessä Irenan kanssa toivon, että toistatte toisillenne sanoja *rakastan sinua...* toivomme teille kauniita dialogeja ja tapaamisia tulevassa avioliitossanne ja läpi koko elämänne!